

Souhrnná teritoriální informace Čína

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským
úřadem ČR v Pekingu ke dni 01.04.2011

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní informace o teritoriu
2. Vnitropolitická charakteristika
3. Zahraničně-politická orientace
4. Ekonomická charakteristika země
5. Finanční a daňový sektor
6. Zahraniční obchod země
7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR
8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu
9. Investiční klima
10. Očekávaný vývoj v teritoriu

1. Základní informace o teritoriu

1.1. Oficiální název státu

- Čínská lidová republika
- Zhonghua Renmin Gongheguo (Čung-chua žen-min kung-che-kuo)

1.2. Rozloha

- 9.596.961km² (4. místo na světě)
- z toho pevnina 9.569.901 km² a vodní plocha 27.060 km²
- délka hranic 22.117 km
- sousední státy - Afghánistán (76 km), Bhútán (470 km), Myanmar (2.185 km), Indie (3.380 km), Kazachstán (1.533 km), KLR (1.416 km), Kyrgyzstán (858 km), Laos (423 km), Mongolsko (4.677 km), Nepál (1.236 km), Pákistán (523 km), Ruská federace (severovýchod 3.605 km, severozápad 40 km), Tádžikistán (414 km), Vietnam (1.281 km)
- regionální hranice - Hongkong (30 km), Macao (0,34 km)
- délka pobřeží 14.500 km

1.3. Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva

Počet obyvatel:

- 1,341 mld. (odhad ke konci roku 2010, nárůst oproti roku 2009 o cca 6 mil., cca 20% obyvatelstva Země; Národní statistický úřad ČLR)

hustota:

- 140 obyv./km²

podíl ekonomicky činného obyvatelstva:

- 798,1 mil. (2009, Národní statistický úřad ČLR)

1.4. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

Čistý roční přírůstek obyvatelstva:

- 0,505% (údaj za rok 2009, Národní statistický úřad ČLR)

Demografické složení obyvatelstva:

- 0–14 let 18,5 %
- 15–64 let 73,0 %
- 65 let a více 8,5 % (údaje za rok 2009, Národní statistický úřad ČLR)

městské obyvatelstvo:

- 46,6 % (údaje za rok 2009, Národní statistický úřad ČLR; 621,86 mil.)

venkovské obyvatelstvo:

- 53,4 % (údaje za rok 2009, Národní statistický úřad ČLR; 712,88 mil.)

podle pohlaví:

- muži 51,4 % (686,52 mil.)
- ženy 48,6 % (648,22 mil.) (údaje za rok 2009, Národní statistický úřad ČLR)

1.5. Národnostní složení

- Chanové (Han, etničtí Číňané) - 91,9 %
- 55 dalších národností - 8,1 %

Národnostní menšiny: Mandžuoové, Mongolové, Hui, Tibeťané, Ujgurové, Miao, Yi, Zhuang, Buyi, Korejci, Dong, Yao, Bai, Tujia, Hani, Kazaši, Dai, Li, Lisu, Va, She, Gaoshan, Lahu, Shui, Dongxiang, Naxi, Jingpo, Khakhas, Tu, Daur, Mulao, Qiang, Bulang, Sala, Maonan, Gelao, Sibo, Achang, Pumi, Tádžikové, Nu, Uzbekové, Rusové, Owenk, Deang, Paoan, Yugur, Jing, Tatarové, Dulong, Olunchun, Hezhen, Moinba, Luoba a Jino.

1.6. Náboženské složení

- buddhismus
- taoismus
- islám
- křesťanství

1.7. Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

- čínština (mandarínština, standardní mluvená čínština „pchu-tchung-chua“)
- dále kantonština a různé dialekty, minoritní jazyky
- mongolština je vedle čínštiny oficiálním jazykem v AO Vnitřní Mongolsko, ujgurština v AO Xinjiang a tibetština v AO Xizang (Tibet)

1.8. Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

Země je rozdělena na 22 provincií (Hebei, Shanxi, Liaoning, Jilin, Heilongjiang, Shaanxi, Gansu, Qinghai, Shandong, Jiangsu, Zhejiang, Anhui, Jiangxi, Fujian, Henan, Hubei, Hunan, Guangdong, Sichuan, Guizhou, Yunnan, Hainan), 5 autonomních oblastí (Vnitřní Mongolsko, Ningxia, Xinjiang, Guangxi, Tibet) a 4 municipality (samosprávná města - Beijing, Shanghai, Tianjin, Chongqing). Součástí ČLR jsou také 2 zvláštní administrativní oblasti (Hong Kong, Macao) s vlastními vládami, právními systémy a ústavními dokumenty; v otázkách zahraniční politiky a obrany podléhají ústřední vládě. Provincie (autonomní oblasti) se dále dělí na prefektury (autonomní prefektury) a okresy (autonomní okresy), okresy jsou pak děleny na městské oblasti (případně etnické městské oblasti) a města. ČLR formálně pokládá za svou provincii i nezávisle spravovaný ostrov Tai-wan (Tchaj-wan); proto je oficiálně uváděn počet provincií 23.

Hlavní město:

- Beijing (Peking) 19,7 mil. obyvatel (údaje za rok 2010, Pekingský statistický úřad)

Další velká města:

- Shanghai (Šanghaj) 19,5 mil.
- Chongqing (Čchung-čching) 31,4 mil.
- Tianjin (Tchien-ťin) 11,8 mil.

- Guangzhou (Kuang-čou, Kanton) 8,8 mil.obyvatel

Ve všech velkých městech existuje velmi významná populace ilegálních domácích migrantů, proto se skutečný počet obyvatel s velkou pravděpodobností liší od oficiálně uváděných údajů.

1.9. Peněžní jednotka a její členění, používání jiných měn

- 1 Renminbi/CNY (yuan) = 10 jiao = 100 fen
- 1 USD = 6,56 CNY (24. 3. 2011)

Při platbách v ČLR je používána pouze místní měna, ve směnárnách a hotelech je směna i zpětná výměna hlavních cizích měn většinou bezproblémová.

1.10. Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

Svátky v roce 2011:

- 1. 1. - Nový rok (volno od 1. do 3. 1. 2011)
- leden/únor - lunární Nový rok (podle lunárního kalendáře, v roce 2011 od 2. do 8. 2. 2011)
- 8. 3. - Mezinárodní den žen (půl dne)
- 4. 4. - Svátek Qingming (Čching-ming, obdoba českých Dušiček, volno od 3. do 5. 4. 2011)
- 1. 5. - Svátek práce (změna od roku 2008, volno od 30. 4. do 2. 5. 2011)
- 4. 5. - Den mládeže (půl dne pro mládež starší 14 let)
- 1. 6. - Den dětí (volno pro děti do 13 let)
- 6. 6. - Svátek Duanwu (Tuanvu, Svátek dračích člunů, volno od 4. do 6. 6. 2011)
- 1. 8. - Den armády (půl dne pro aktivní příslušníky ČLOA)
- 12. 9. - Podzimní svátek (Mid-Autumn Festival, volno od 10. do 12. 9. 2011)
- 1. 10. - vznik Čínské lidové republiky (1. 10. 1949, volno od 1. do 7. 10. 2011)

pracovní doba: Po – Pá 08:30 – 17:00 hod.

prodejní doba: Po – Ne 09:00 – 20:00 hod.

Nedochází ke změnám letního a zimního času.

Je běžné, že v období hlavních svátků bývá z rozhodnutí vlády volno zpravidla několik dní navazujících na víkend. Dny volna kromě vlastního svátku jsou napracovány během předchozího či následujícího víkendu.

1.11. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty

Čínská kultura je obecně velmi vzdálena evropské civilizaci a proto existuje řada odlišností, které se vyskytují i při obchodním jednání. V následujícím textu bude alespoň ve zhuštěné formě podána informace o některých zvláštích.

Styl obchodního jednání

Číňané při jednání např. o dohodě bývají velmi dobře argumentačně vybavení, lze říci tvrdí a s velkou dávkou trpělivosti. Pokud jde o jednání na nejvyšší úrovni, budou čínští představitelé mít velmi přesnou a aktuální informaci o situaci v České republice. Myšlení čínských vyjednávačů je značně koncepční, uvažují s perspektivou mnoha let dopředu. Při jednání se ukazuje jejich trpělivost, psychická odolnost, negociační slušnost a skromnost. Znalost angličtiny je zatím velmi malá (jiné jazyky jsou zcela výjimečné), a proto je třeba myslet na otázku zabezpečení tlumočnicka a jeho znalost odborných termínů podle charakteru výroby firmy. Je zásadní chybou nemít velkou zásobu vizitek, pro podniky více obchodující s Čínou se vyplatí mít i s čínským překladem. Tituly (Ing. apod.) se nepoužívají, důležité je uvedení funkcí a respektování jejich hierarchie. Vizitky, ale i listiny, dary apod. se podávají a přebírají oběma rukama. Doba oběda je „svatá“, jednání by tedy mělo být nejlépe od 9 do 11 hodin, odpoledne od 14 do 16 hodin.

Pro dosažení cílů čínský partner nešetří časem a je schopen protáhnout jednání až do pozdních hodin, či dojít k dohodě v časovém prostoru, který již zahraniční strana považuje za ztracený.

Pracovní návyky

Obecně lze říci, že Číňané jsou pracovití a zvyklí pracovat mnoho hodin denně. Velká nezaměstnanost také vede k jejich úsilí neztratit práci. Problém při jejich zaměstnávání např. v reprezentačních kancelářích je v tom, že jejich znalost angličtiny nebývá dobrá; naopak, mladí lidé s dobrou jazykovou znalostí jsou si vědomi své ceny a vzhledem k značnému množství zahraničních firem ve velkých městech mají vyšší nároky na mzdu. V Pekingu, kde uváděná průměrná měsíční mzda je cca 1500 CNY, je potřeba uvažovat při znalosti jazyka minimálně 4.000 CNY, v současnosti jsou však již běžné požadavky na plat okolo 7.000 CNY. Je nutné pečlivě vyjednat všechny okolnosti kolem mzdy, protože v Číně existují odvody na různé fondy, např. bydlení, což však si může zaměstnanec platit sám. Pracovní doba začíná většinou v 8 až 9 hodin a končí v 17 až 18 hodin s přestávkou na oběd, na úřadech se v sobotu a neděli nepracuje.

Vztahy mezi lidmi

Tato oblast známá pod čínským výrazem „kuan-si“ stále hraje významnou úlohu při vytváření podmínek pro uzavření obchodní transakce. S tím souvisí i problém korupce, která je na velmi vysoké úrovni a např. při tendrových řízeních je často přítomná. Obchodní partner také často očekává pozvání do Evropy na náklad výrobní firmy „na prohlídku závodu a zboží“. To umožňuje Číňanům cestovat, což je jinak velmi obtížné. Vzájemné poznání a potřebné známosti jsou tedy důležité pro získání důvěry partnera a uzavření kontraktu. Z toho důvodu zahraniční partner musí počítat s tím, že někdy musí absolvovat několik návštěv a jednání. V Číně má tradičně velký význam neverbální komunikace, např. smích může zakrývat překvapení či nesouhlas s nevhodným návrhem nebo dotazem. Čínský partner je schopen sdělit šokující zprávu či negativní názor s úsměvem. Číňané většinou nejdou hned k věci, ale postupně prostřednictvím různých jinotajů. Při oslovování používají příjmení, které se uvádí na vizitkách a listinách na prvním místě na rozdíl od naší praxe. Humor oceňují Číňané spíše neosobní, záporně se staví k netrpělivému, agresivnímu a prudkému jednání ze strany partnera. Zásadní je pro Číňany „neztratit tvář“, dát např. přednost při řízení auta je téměř nemyslitelné za jakoukoliv cenu. Evropská slušnost vůči ženám, např. pomoci se zavazadlem či do kabátu, vyvolá spíše rozpaky. Pustit sednout starší osobu v dopravním prostředku je též výjimečné, častěji se uvolňují místa pro malé děti. Vizitku, dar, ale i peníze je slušné předávat oběma rukama.

Hodnoty a normy

Žebříček hodnot se s ekonomickým rozvojem a zvyšováním životní úrovně mění. Ve velkých městech koupě auta začíná být pro mladou generaci již důležitější než teoretická možnost mít druhé dítě v rodině (politika jednoho dítěte stále platí). Také koupě bytu a dobré zaměstnání hraje větší úlohu než dříve. Tradiční model rodiny stále přežívá, ale s rostoucí střední vrstvou se zvyšuje i konzumní způsob života (luxusní výrobky jdou stále více na odbyt). Úcta k cizincům stále ještě existuje, žádost od neznámých lidí na ulici o možnost se společně vyfotit se však objevuje už jen na venkově. Na druhé straně existuje vysoké národní uvědomění, co je čínské je nejlepší, a je lépe se vyvarovat kritiky čehokoliv čínského (včetně stravy). Národnostní otázka je citlivým problémem, zejména v Tibetu a severozápadní Číně (provincie Sin-ťiang). Z hlediska náboženství je Čína relativně tolerantní zemí ve smyslu koexistence různých věr (muslimská, křesťanská, buddhismus atd.). V obchodních záležitostech nehrají náboženské otázky určující úlohu.

Oblékání, stolování

V obchodním jednání je běžný oblek západního typu, na jihu vzhledem k teplu je oblečení méně formální. Starší lidé si často barví vlasy, aby tak zakryli šediny a vypadali mladě. Podávání rukou je běžné, někdy včetně lehké úklony. Pozvání na oběd či večeři je běžnou součástí obchodního jednání. Obvykle se servíruje několik chodů u kulatého stolu s otáčivou deskou, podle regionu se podávají místní speciality. Běžné jsou přípitky i konzumace alkoholu (vína, piva a čínské pálenky). Předpokládá se, že pozvaný partner přinese také několik přípitků. Kouření u stolu i během jídla je z čínské strany obvyklé. Reciproční pozvání na oběd či večeři je velmi oceňováno a dobře přijímáno. Po závěrečném přípitku hostitele se ihned končí. Někdy se při této příležitosti předávají i dárky.

1.12. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Cizinci jsou v drtivé většině případů nuceni hradit náklady spojené s ošetřením a zdravotnickou péčí v ČLR v hotovosti. Jsou-li pojištěni, mohou následně uplatnit nárok u své pojišťovny. Většina zdravotnických zařízení vyžaduje před hospitalizací nebo zahájením léčení zaplacení zálohy do výše přepokládaných nákladů. Velvyslanectví ČR v Pekingu proto doporučuje věnovat velkou pozornost výběru pojišťovny a podmínkám pojistné smlouvy včetně pravidel pro refundaci výdajů za léčení.

Výše nákladů za léčení je samozřejmě variabilní a kromě druhu ošetření / léčení výrazně závisí na kvalitě konkrétního zdravotnického zařízení. Obecně lze říci, že v zařízeních primárně určených pro léčbu cizinců jsou náklady výrazně vyšší.

Seznam vybraných zdravotnických zařízení v ČLR je k dispozici na webové stránce velvyslanectví (www.mfa.cz/beijing).

1.13. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Na držitele cestovních pasů ČR se vztahuje vízová povinnost. Žádost o udělení čínského víza se podává na Velvyslanectví ČLR v Praze (www.chinaembassy.cz), na které se také můžete obracet se svými dotazy ohledně vízové problematiky. Při podání žádosti o obchodní vízum ČLR je třeba předložit (podmínky se mohou bez předchozího oznámení měnit) :

1. platný cestovní pas (platnost min. 6 měsíců po plánovaném návratu se dvěma volnými stránkami pro vízum) a fotokopii jeho datové stránky;
2. vyplněnou žádost o udělení víza (ke stažení na výše uvedené webové stránce Velvyslanectví ČLR v Praze);
3. 1 fotografii pasového formátu;
4. zvací dopis partnerské organizace v Číně pro jedno či dvouvstupné krátkodobé vízum, pro vícevstupné či dlouhodobější obchodní vízum je třeba předložit oficiální oznámení pro vydání víza čínským pravomocným orgánem;
5. fotokopii letenky tam i zpět (zakoupené nebo rezervace);

Správný poplatek za udělení víza není hrazen v hotovosti na Velvyslanectví ČLR, nýbrž formou složení požadované sumy na příslušný bankovní účet velvyslanectví (bližší údaje lze nalézt na webové stránce čínského velvyslanectví). Víza jsou standardně vyřizována za 7 dnů. Spěšná víza jsou vyřizována do 3 pracovních dnů, expresní víza během jednoho dne (za příplatek).

Poplatky za víza (mohou se bez předchozího oznámení změnit) :

- vízum na 1 vstup - 50 EUR
- vízum na 2 vstupy - 75 EUR
- vízum na neomezený počet vstupů (půlroční platnost víza) - 100 EUR
- vízum na neomezený počet vstupů (roční platnost víza) - 150 EUR
- příplatek za spěšné vystavení víza - 20 EUR
- příplatek za expresní vystavení víza - 30 EUR.

Kategorie víz:

- D - trvalý pobyt
- Z - pracovní vízum
- X - studium a stáže v ČLR
- F - obchodní cesta, výzkum, přednášky, kulturní a vědecko technická výměna
- L - turistika, návštěvy příbuzných, krátkodobé obchodní cesty
- G - tranzit
- C - průvodčí mezinárodních vlaků, posádka letadel a lodí

- J-1 stálý zahraniční zpravodajům akreditovaný v ČLR
- J-2 krátkodobý zahraniční zpravodaj (novinář)
- W - diplomatické vízum

Po příjezdu do ČLR je možné turistické vízum (typ L) prodloužit o nezbytně nutnou dobu, je-li žádost doložena odůvodňujícími doklady. Poplatek i rychlost vyřízení žádosti je variabilní podle místa podání žádosti. V Pekingu se na občany ČR vztahuje poplatek 160 CNY. Žádosti o prodloužení víza jsou v Pekingu vyřizovány během 5 pracovních dní. Překročení délky povoleného pobytu (platnosti víza) je sankcionováno pokutou 500,- CNY/1den. Horní hranice pokuty je stanovena na 5000 CNY (1 CNY = cca 2,8 Kč). Bez platného víza hotely a jiná ubytovací zařízení striktně odmítají poskytnout cizinci ubytování.

Režim vstupu

Při vstupu na území ČLR je cizinec povinen vyplnit formulář arrival card, který obvykle dostanete v letadle, případně je k dispozici na celnicích. Ve formuláři je od cizince požadováno vyplnění následujících dat:

- a) jméno a příjmení
- b) národnost
- c) číslo cestovního dokladu
- d) číslo čínského víza a místo udělení
- e) doprovázející osoby
- f) číslo dopravního spoje nebo letové linky, kterou cizinec do ČLR přijíždí
- g) plánovaná adresa pobytu v ČLR
- h) podpis.

Při opuštění čínského území musí cizinec vyplnit formulář departure card, který je k dispozici na celnicích. Rozsah vyplňovaných údajů je však menší než u arrival card.

Od prohlášení o zdravotním stavu při přeletu (od epidemií SARS a chřipek) bylo dočasně upuštěno.

Přihlašovací povinnost

Hotely a ubytovací zařízení vyřizují registraci cizince automaticky na základě předložení cestovního pasu s platným vízem nebo povolení k dlouhodobému pobytu v ČLR. Zdržují-li se cizí státní příslušníci v čínských rodinách nebo u cizích státních příslušníků dlouhodobě pobývajících na území ČLR ve městech, mají povinnost se do 24 hodin od příjezdu registrovat na příslušném oddělení policie. V případě pobytu v odlehlejších venkovských oblastech je tato lhůta stanovena na 72 hodin.

Celní a devizové předpisy

V rámci neobchodního dovozu lze přivážet zboží pro osobní potřebu v rozumné míře. Povinná výměna valut není uplatňována. Zajištění finančních prostředků pro cestu do ČLR je nutné prokazovat při žádosti o čínské turistické vízum. Dovoz i vývoz valut není nutné deklarovat, pokud hotovost není větší než 5 000 USD. Dovoz a vývoz hotovosti větší než 5 000 USD je třeba deklarovat. V případě vývozu je třeba předložit deklaraci o dovozu hotovosti na území ČLR nebo se prokázat povolením orgánů ČLR k vývozu hotovosti.

Dovážet do země je dále pro neobchodní účely zakázáno:

- zbraně, munici a výbušniny
- radiovysílačky a jejich hlavní části
- čínskou měnu v hotovosti
- materiály všeho druhu, které by mohly poškodit čínskou politiku, ekonomiku, kulturu nebo etiku
- živá zvířata (kromě psů a koček) a živé rostliny
- drogy a nebezpečné návykové látky
- mléčné a masné výrobky
- zeleninu a ovoce.

Vyvážet ze země je zakázáno:

- zbraně, municí a výbušniny
- radiovysílačky a jejich hlavní části
- čínskou měnu v hotovosti a cenných papírech
- materiály všeho druhu, které by mohly poškodit čínskou politiku, ekonomiku, kulturu nebo etiku
- vzácné tiskoviny o čínských revolučních dějinách, historii a kultuře, které nejsou volně prodejné
- vzácné živočichy a rostliny včetně semen.

Omezení pro kabinová zavazadla

Cestující na linkách odlétajících z letišť v ČLR nesmí dopravovat v kabinovém zavazadle žádné tekutiny nebo pasty/krémy/gely, v případě kosmetiky platí pravidlo max. 150 ml objemu a všechna balení bývají podrobena čichové a vizuální prohlídce. Od března 2008 platí také zákaz přepravy zapalovačů a zápalek včetně zavazadel v nákladovém prostoru.

1.14. Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince – vhodnost návštěvy s ohledem na politickou či jinou situaci v zemi

Cizinci nemají povoleno navštěvovat tzv. uzavřené oblasti. Seznam uzavřených oblastí paradoxně není veřejnosti přístupný. K dispozici je však seznam tzv. otevřených oblastí (podrobnosti na www.mfa.cz/beijing), kam mohou cizinci s platným vízem nebo povolením k pobytu bez zvláštního povolení cestovat. Seznam otevřených oblastí se může časem měnit, a proto doporučujeme kontaktovat před případnou cestou místní orgány nebo Velvyslanectví ČLR v Praze. Je-li oblast sama o sobě „otevřenou“, nemusí být vždy pro cizince otevřená cesta do ní. V případě cest do oblastí uzavřených pro cizince je třeba požádat o zvláštní povolení na místním úřadě policie Public Security Bureau (Gong An Ju). Cizinci, kteří cestují do uzavřených oblastí bez zvláštního povolení, mohou být místními orgány zadrženi a vyhoštěni ze země nebo jinak potrestáni.

Pro cesty do Tibetské autonomní oblasti doporučujeme pro získání aktuálních informací a podmínek kontaktovat Velvyslanectví ČLR v Praze. Obecně platí, že již při podávání žádosti o vízum do ČLR by měl žadatel v okamžiku jejího podávání uvést informaci o tom, že hodlá cestovat na území Tibetu, protože je potřeba získat zvláštní povolení, které zařizuje právě Velvyslanectví ČLR v Praze. V případě, že vznikne potřeba vyřídit si vízum k cestě do Tibetu až na území ČLR, je potřeba kontaktovat příslušný Tibet Tourism Office (www.tibettour.net) sídlící na adrese Rm. A28F, Oriental Kenzo Plaza, Dongzhimen, Beijing, 100027, tel. +86-10-84477899, 84476703, 84476503, fax +86-10-84476503.

ČLR je z pohledu zahraničního návštěvníka či turisty obecně relativně bezpečnou zemí, i když se situace v poslední době zřetelně zhoršuje. Nejčastější formou trestné činnosti vůči cizincům jsou krádeže peněz, dokladů a cenných předmětů (především v okolí významných památek, na trzích, letištích, barech apod.), závažnější útoky na cizince jsou zatím výjimkou. Existuje však riziko možných teroristických útoků protiviládně zaměřených skupin, které se mohou odehrát i na místech, navštěvovaných zahraničními turisty. Z tohoto pohledu mezi rizikové oblasti může patřit zejména autonomní oblast Xinjiang nebo Tibet, kde se odehrály v nedávné době krvavé střety.

1.15. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu (včetně generálních či honorárních konzulátů) – popis spojení z letiště a z centra města

Velvyslanectví ČR v Pekingu

Embassy of the Czech Republic in Beijing
2 Ritan Lu, Jianguomenwai
100 600 Beijing

telefon : 0086-10-8532 9500, , diplomatická služba mimo prac. dobu : 0086-13911752207

fax : 0086-10-6532 5653

e-mail: beijing@embassy.mzv.cz

www.mfa.cz/beijing

teritoriální působnost: Čínská lidová republika
vedoucí zastupitelského úřadu: Ing. Libor Sečka, mimořádný a zplnomocněný velvyslanec
vedoucí ekonomického úseku: Ing. Petr Vávra, rada
vedoucí konzulárního úseku: Mgr. Karel Šrol, konzul

Velvyslanectví se nachází v centru Pekingu v blízkosti hlavní komunikační tepny Jianguomenwai (naproti hotelu St. Regis). Od mezinárodního pekingského letiště je vzdáleno cca 30 km. Mapka umístění je k dispozici na www.mfa.cz/beijing. Nejrychlejším a nejspolehlivějším dopravním prostředkem z/na letiště jsou vozidla taxislužby (nástupní taxa 10 CNY, která platí na první tři km, každý další km pak stojí 2 CNY/km. Cena je vyznačena na samolepce umístěné na okénku zadních dveří vozidla. Vedle ceny za cestu se platí ještě 10 CNY jako dálniční poplatek.).

Generální konzulát ČR v Šanghaji

Consulate General of the Czech Republic in Shanghai
Room 808, New Town Center
83 Loushanguan Rd.
Shanghai 200336
telefon: 0086-21-62369925 až 6
fax: 0086-21-62369920
e-mail: shanghai@embassy.mzv.cz
www.mfa.cz/shanghai

teritoriální působnost: město Shanghai, provincie Jiangsu, Zhejiang, Anhui
generální konzul: Mgr. Bohumil Mazánek
konzulární úsek a ekonomická agenda: Mgr. Karel Matoušovic, konzul

Generální konzulát se nachází v blízkosti hotelů Sheraton a Renaissance v městském obvodu Hongqiao.

Generální konzulát ČR v Hongkongu

Consulate General of the Czech Republic
1204-5 Great Eagle Centre
23 Harbour Road, Wanchai
Hong Kong Special Administrative Region of the People's Republic of China
telefon: 00852-28022212
fax: 00852-28022911
e-mail: hongkong@embassy.mzv.cz
www.mzv.cz/hongkong

teritoriální působnost: zvláštní administrativní oblasti Číny Hongkong a Macao
generální konzul: Ing. Jaroslav Kantůrek
ekonomická agenda: Mgr. Roman Seidl, konzul

1.16. Kontakty na zastoupení ostatních českých institucí (Česká centra, CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism)

České centrum v ČLR není (jeho funkce plní ZÚ Peking). Aktuální stav českých zastoupení v ČLR je následující:

CzechTrade

CzechTrade Shanghai

Dynasty Business Center, room 405
No. 457, Wu Lu Mu Qi (N) Road
Shanghai 200040, China
tel: 0086 21 6249 0917
fax: 0086 21 6249 0912

e-mail: shanghai@czechtrade.cz
<http://www.czechtradeoffices.com>
ředitel kanceláře: Ing. Aleš Červinka

CzechTrade Chengdu

Representative Office
11/D City Tower
No.86, Section One
South People's Road
Chengdu, 610016, China
tel.: 0086 28 8620 2606
fax: 0086 28 8620 2609
email: chengdu@czechtrade.cz
<http://www.czechtradeoffices.com>
ředitel kanceláře: Ing. Ivan Vyroubal

CzechInvest Shanghai

Representative Office (China and South-East Asia Operations)
Level 18, Suite 1825
No. 699 Nanjing West Road, Jing'an District
Shanghai, China, 200041
tel.: 0086 21 6141 3845
mobil: 0086 13817792614
e-mail: china@czechinvest.org
<http://www.czechinvest.org>
ředitelka kanceláře: Ing. Lenka Hřebíčková

CzechTourism

Room 1507, Jingtai Tower
No. 24, Jianguomenwai Dajie
Chaoyang District
100022 Beijing
tel: 0086 10 6515 6550
fax: 0086 10 6515 6570
e-mail: info-cn@czechtourism.com
ředitel kanceláře: Jiří Vávra, MSc.

1.17. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Policie - 110
- Záchranná služba - 120
- Požárníci - 119
- Cizinecká policie - +86-10-8401 5297
- Informace o tel. č. - 114
- Přesný čas - 117
- Předpověď počasí - 121

1.18. Internetové informační zdroje

V angličtině (* v češtině)

- www.mfa.cz/beijing *Velvyslanectví ČR v Pekingu

Všeobecné informace

- www.china.org.cn pobočka China Internet Information Center
- www.china.today.com
- www.chinaview.cn
- www.memory.loc.gov/frd/cs/cntoc.html
- www.cri.com.cn *China Radio International Online

Turistika

- www.cnta.com Čínská národní turistická agentura

Denní tisk

- www.chinadaily.com.cn China Daily
- <http://english.peopledaily.com.cn> People's Daily - internetová verze
- www.globaltimes.cn
- www.atimes.com Asia Times
- www.scmp.com South China Morning Post
- www.feer.com Far Eastern Economic Review
- <http://bjtoday.ynet.com> Beijing Youth Daily
- www.cctv.com Internetové vysílání China Central Television CCTV International

Čínské státní instituce

- www.fmprc.gov.cn Ministerstvo zahraničních věcí ČLR
- www.mofcom.gov.cn Ministerstvo obchodu ČLR
- www.most.gov.cn Ministerstvo vědy a technologie ČLR
- www.chinaembassy.cz/cze *Velvyslanectví ČLR v Praze
- www.stats.gov.cn Národní statistický úřad
- www.customs.gov.cn Generalní správa cel

Ekonomické a obchodní informace

- www.export.cz *Správa českých center
- www.czechtrade.cz *Česká agentura na podporu exportu
- www.cei.gov.cn China Economic Information Network
- www.alibaba.com B2B
- www.made-in-china.com B2B
- www.ec21.com B2B
- www.chinainvest.com.cn Informace pro investory
- www.ce.cn Ekonomický portál
- www.euccc.com.cn Hospodářská komora EU v ČLR
- www.china-iprhelpdesk.eu Helpdesk IPR k ČLR, informace, rady

Právní informace

- www.chinalawandpractice.com

- www.gis.net/chinalaw/lawtran1.htm Vybrané zákony v angličtině
- www.lawinfochina.com

Další zdroje

- www.humanrights-china.org/china/index.htm stránka prezentuje pohled čínské vlády na otázku lidských práv
- <http://en.tibet.cn> informační portál čínské vlády k Tibetu
- www.chinaTchaj-wan.org informační portál čínské vlády k Tchaj-wanu
- www.usembassy-china.org.cn Velvyslanectví USA v Pekingu
- www.delchn.cec.eu.int Delegace Evropské komise

Hlavní informační servery v čínštině

- www.sina.com
- www.163.com
- www.sohu.com
- www.xinhuanet.com
- www.265.com
- www.baidu.com vyhledávací server

1.19. Adresy významných institucí

Obchodní a hospodářské komory

China Council for Promotion of International Trade
China Chamber of International Trade
1, Fuxingmenwai St.
Beijing 100860
Tel: 0086-10-68013344
Fax: 0086-10-68011370
www.ccpit.org

China Enterprise Confederation
17, Zizhuyuan Nanlu, Haidian District
Beijing 100044, China
Tel: 0086-10 68725437
Fax: 0086-10 68414280

China Chamber of Commerce for Importers and Exporters of Textiles
No.12 Bldg. Panjiayuan Nanli
Beijing 100021
Tel: 0086-10-67739273
Fax: 0086-10-67739206, 67739204
E-mail: info@texchamber.org.cn
www.ccct.org.cn

China Chamber of Commerce for Importers and Exporters of Foodstuffs, Native Products and Animal By-Products
21, Xitangzi Hutong, Dongcheng District
Beijing 100006
Tel: 0086-10-65132389, 65132567
Fax: 0086-10-65227911, 65139064
E-mail: infor@cccfna.org.cn
www.cccfna.org.cn

China Chamber of Commerce for Importers and Exporters of Light Industrial Products, Arts and Crafts

No. 12 Bldg. Panjiayuan Nanli
Beijing 100021
Tel: 0086-10-67735207
Fax: 0086-10-67732698
E-mail: xxb@cccla.org.cn
www.cccla.org.cn

China Chamber of Commerce for Importers and Exporters of Metals, Minerals and Chemicals
No.22 Chaowai Dajie
Prime Tower, 17th floor
Beijing 100020
Tel: 0086-10-65882501
Fax: 0086-10-65880304

China Chamber of Commerce for Importers and Exporters of Medicines and Health Products
No.12 Bldg. Panjiayuan Nanli
Beijing 100021
Tel: 0086-10-67734761
Fax: 0086-10-67734740
E-mail: cccmhpie@public3.bta.net.cn
www.cccmhpie.org

China Chamber of Commerce for Importers and Exporters of Machinery & Electronic Products
14th floor, North Office Tower, Beijing New World Center
No.3, Chong Wen Men Wai Street
Beijing 100062
Tel: 0086-10-67092711, 67092712
Fax: 0086-10-67092613, 67092615
E-mail: info@mail.cccme.org.cn
www.cccme.cn.net

China International Contractors Association
10th floor, Zhong Jian Plaza
15 San Li He Lu
Beijing, 100037
Tel: 0086-10-88083070, 88083074
Fax: 0086-10-88083100
E-mail: infodept@public.bta.net.cn

China Machine Tool&Tool Builder´s Association
Tianlian Mansion 12/F
102 Lianhuachi East Road
Xuanwu District
Beijing 100055
China
tel. 0086-10-63345696
fax 0086-10-63345700
www.cmtba.org.cn
E-mail: cmtba@cmtba.org.cn

Jiné instituce činné v oblasti vývozu a dovozu

Registraci kanceláří a firem provádí:

State Administration for Industry and Commerce
8, Sanlihe Donglu, Xicheng District
100820 Beijing
Tel: 0086-10-68013447
Fax: 0086-10-68013447

www.saic.gov.cn

Firma, která působí v oblasti organizace veletrhů a výstav:

China International Exhibition Corp.
6 East Beisanhuan Road, Chaoyang District, Beijing
Tel: 0086-10-84600000
Fax: 0086-10-84600010

www.ciec-expo.com.cn

Investiční projekty posuzuje:

China State Construction Engineering Corp.
15 Sanlihe Rd., Haidian District
Beijing 100037, China
Tel: 0086-10-88082958
Fax: 0086-10-88082789

www.cscec.com.cn

Právní konzultace poskytuje řada společností, např.:

Dezan Shira&Associates

www.dezshira.com

Lehman, Lee & Xu
Rm. 602 Diplomatic Office Bld.
23 Dong Zhi Men Wai Dajie
Beijing 100600, China
Tel: 0086-10-5323861
Fax: 0086-10-85321999
E-mail: mail@chinalaw.cn

Seznam oficiálně akreditovaných právních firem vychází v odborném tisku, pro informaci uvádíme kontakt na profesní organizace sdružující právní firmy.

Celočínská asociace právníků Pekingská asociace právníků
Dongsishi Tiao Baiyun Guanjie Beili
Beijing, China Beijing, China
Tel: 0086-10-64060213 Tel: 0086-10-63460704

Podniky se zahraničním kapitálovým vkladem sdružuje:

China Association of Enterprises with Foreign Investment
82/2 Donganmen Dajie
Dongcheng QV
Beijing 100747
Tel: 0086-10-8522 6219/6256
Fax: 0086-10-8522 6292/6222
info@CAEFI.org.cn
www.CAEFI.org.cn

Celní předpisy navrhuje a provádí:

General Administration of Customs
Bldg East 6 Jianguomennei Dajie
Beijing 100730
Tel: 0086-10-65194114
Fax: 0086-10-65194004

www.customs.gov.cn

Daňové zákony navrhuje a jejich dodržování sleduje:

State Administration of Taxation
5 Yang Fang Dian West Rd.
Haidian District
Beijing 100038
Tel: 0086-10-63417801
Fax: 0086-10-63417870

www.chinatax.gov.cn

Kontrolou kvality vyváženého a dováženého zboží se zabývá:

General Administration for Quality Supervision, Inspection and Quarantine (AQSIQ)
9 Ma Dian Dong Lu
Haidian District
Beijing 100088
Tel: 0086-10-82262177/78
Fax: 0086-10-82260220

www.aqsiq.gov.cn

Vybrané vládní ekonomické instituce

Ministry of Commerce
2, Dong Changanjie
100731 Beijing
Tel: 0086-10-65198653
Fax: 0086-10-65198902

www.mofcom.gov.cn

National Development and Reform Commission
38, Yuetannanjie, Xicheng District
100824 Beijing
Tel: 0086-10-68501392
Fax: 0086-10-68502728

www.ndrc.gov.cn

Ministry of Agriculture
11, Nongzhanguan Nanli
100026 Beijing
Tel: 0086-10-64192440
Fax: 0086-10-64192451

www.agri.gov.cn

Ministry of Finance
3, Nansanxiang, Sanlihe, Xicheng District
100820 Beijing
Tel: 0086-10-68551118
Fax: 0086-10-68551125

www.mof.gov.cn

Ministry of Environmental Protection
Department of International Cooperation
115 Xizhimennei Nanxiaojie
Beijing 100035
tel. 008610 6655 6495

---

fax 008610 6655 6494

www.mep.gov.cn

Ministry of Water Resources
Department of International Cooperation
No.2.2 Lane
Baiguang road
Beijing 100053
tel. 008610 6320 2825
fax 008610 6320 2822

www.mwr.gov.cn

2. Vnitropolitická charakteristika

2.1. Stručná charakteristika politického systému

Podle ústavy z roku 1982 je Čínská lidová republika "socialistický stát demokratické diktatury lidu vedeného dělnickou třídou, založený na svazku dělníků a rolníků". Vedoucí úlohu má Komunistická strana (KS) Číny.

Formálně je oddělena státní moc od vedení KS, země má prezidenta a vládu s premiérem. V praxi je na centrální úrovni výkonná i legislativní moc soustředěna v rukou nevelké skupiny nejvyšších stranických představitelů, kteří kromě členství v Politbyru zastávají i většinu rozhodujících státních funkcí. V provinciích mají guvernéri a provinční tajemníci KS významnou autonomii rozhodování při realizaci direktiv z ústředí.

Velmi specifická je funkce Ústřední vojenské komise, jejímuž předsedovi jsou oficiálně přímo podřízeny veškeré ozbrojené síly v zemi. Na Ústřední vojenskou komisi dohlíží Stálý výbor Všečínského shromáždění lidových zástupců (VSLZ, de facto parlament). Ve skutečnosti je však vedení a kontrola ozbrojených sil v rukou Ústřední vojenské komise Ústředního výboru KS Číny. Obě komise jsou de facto identické, co se týče členů, takže jde vlastně o jednu instituci pod dvěma názvy – aby zapadla jak do systému vlády, tak do systému vedení Komunistické strany Číny. Oběma předsedá současný prezident ČLR Hu Jintao.

V zemi existují i další tzv. "demokratické parlamentní strany", jako např. Čínská demokratická liga či Revoluční výbor Kuomintangu, sdružené v rámci Čínského lidového politického poradního shromáždění (ČLPPS), období bývalé československé Národní fronty. Jsou však podřízeny vedoucí úloze KS Číny. Opoziční politické strany v zemi legálně v podstatě neexistují.

Dopady světové finanční a ekonomické krize neovlivnily zásadním způsobem hlavní politické trendy v zemi. Komunistická strana má pevnou kontrolu nad vnitropolitickým děním a potřeba rázného postupu proti krizi v zájmu udržení sociální stability naopak dodala její výlučné vedoucí úloze u většiny obyvatelstva legitimitu. Ta byla nadále posílena v říjnu 2009 během oslav 60. výročí založení ČLR, jejichž spektakulární pojetí mělo za cíl ohromit svět a posílit hrdost národa pod vedením strany.

Nicméně s rostoucí inflací (také cenami nemovitostí), nezaměstnaností a nerovností mezi obyvatelstvem začíná čínská vláda, resp. KS Číny, pociťovat nutnost zaměřit se větší mírou na posilování „harmonické společnosti“ a „zvládnání společnosti (social management)“ a přijmout opatření, která by eliminovala tyto negativní trendy, neboť ty by mohly, pokud by nebyly dlouhodobě řešeny, vést k širším sociálním nepokojům. I přes oficiálně deklarované snahy vlády o zlepšení životní úrovně občanů vnitrozemských provincií totiž již nyní lokálně dochází k častým projevům sociální nespokojenosti. Většina je podnícena spekulativním zabíráním zemědělské půdy a zneužívání pravomocí lokálními úředníky.

Čínská vláda musí též řešit dopad dosavadního překotného ekonomického rozvoje země na životní prostředí, jehož stav je alarmující. I s tímto ohledem oznámil premiér Wen Jiabao, že nový pětiletý plán počítá pouze se 7% růstem HDP (namísto dřívějších dvouciferných cílů) a zvyšujícím se důrazem na kvalitu ekonomického růstu oproti kvantitě. Ohlášené národní cíle pro zvýšení energetické efektivity a snižování emisí zůstávají pod hranicí, která je podle expertů nutná ke skutečnému zlepšení stavu. Vláda však cítí přiležitost vybudovat ve zmíněném odvětví zároveň základ budoucí inovativní ekonomiky – ovšem vedle značně progresivních makroekonomických záměrů stojí i sociálně velmi složitá a zdevastovaná realita i odpor provinčních vlád.

Zvýšená ostražitost pořádkových sil vůči případnému politickému disentu či shromážděním je patrná od konce r. 2010 v souvislosti s udělením Nobelovy ceny vězněnému novináři Liu Xiaobo a od února 2011 v souvislosti s dominovým efektem politických převratů v zemích Blízkého východu. Opětovně stoupla kontrola internetových sítí a byrokratické překážky pro činnost zahraničních zpravodajů. Tato relativně menší tolerance k jakýmkoliv projevům občanské nespokojenosti či nesouhlasu je spojená také s blížícím se volebním rokem 2012, během něhož dojde k obměně nejvyššího vedení ČLR (mandát končí jak prezidentu Hu Jintao, tak premiérovi Wen Jiabao), a z toho vyplývající stále se více projevující snaha konsolidovat vedoucí roli strany. Určitá míra zvýšené transparentnosti a participace obyvatel na správě věcí veřejných se projevuje spíše jen tam, kde může pomoci v boji proti endemické korupci zejména na

lokální úrovni – a tedy i posilování image a politického mandátu strany pro postupné sociálně-ekonomické reformy.

2.2. Hlava státu (jméno, kompetence)

- prezident ČLR: Hu Jintao (Chu Ťin-tchao)
- viceprezident: Xi Jinping (Si Ťin-pching)

Současný prezident byl zvolen v březnu 2003 a potvrzen ve své funkci v únoru 2008. Od listopadu 2002 je také generálním tajemníkem KS Číny. Od září 2004 též zastává funkci předsedy Ústřední vojenské komise KS Číny.

2.3. Složení vlády

předseda Státní rady (premiér):

- Wen Jiabao (Wen Ťia-pao)

místopředsedové (vicepremiéři):

- Li Keqiang (Li Kche-čchiang)
- Hui Liangyu (Chuej Liang-jü)
- Zhang Dejiang (Čang Te-ťiang)
- Wang Qishan (Wang Čchi-šan)

Státní radové (hierarchicky mezi vicepremiéry a ministry):

- pí. Liu Yandong (Liou Jen-tung)
- generál Liang Guanglie (Liang Kuang-lie), zároveň ministrem národní obrany ČLR
- Ma Kai (Ma Kchaj)
- Meng Jianzhu (Meng Ťien-ču), zároveň ministrem veřejné bezpečnosti ČLR
- Dai Bingguo (Taj Ping-kuo), zároveň ředitelem kanceláře Vedoucí skupiny ÚV KS Číny pro zahraniční záležitosti a poradcem prezidenta v oblasti národní bezpečnosti

Generální tajemník Státní rady:

- Ma Kai (Ma Kchaj)

Úřady Státní rady

	ministr/předseda komise
Ministerstvo zahraničních věcí	Yang Jiechi (Jang Ťie-čch`)
Ministerstvo národní obrany	Liang Guanglie (Liang Kuang-lie)
Národní komise pro rozvoj a reformu	Zhang Ping (Čang Pching)
Ministerstvo školství	Yuan Guiren (Jüan Kuej-žen)
Ministerstvo pro vědu a technologii	Wan Gang (Wan Kang)
Ministerstvo průmyslu a informatiky	Miao Wei (Miao Wej)
Státní komise pro etnické záležitosti	Yang Jing (Jang Ťing)
Ministerstvo veřejné bezpečnosti	Meng Jianzhu (Meng Jian-ču)
Ministerstvo státní bezpečnosti	Geng Huichang (Keng Chuej-čchang)
Ministerstvo kontroly	pí. Ma Wen (Ma Wen)
Ministerstvo pro občanské záležitosti	Li Xueju (Li Süe- tju)
Ministerstvo spravedlnosti	pí. Wu Aiyang (Wu Aj-jing)
Ministerstvo financí	Xie Xuren (Sie Sü-žen)
Ministerstvo lidských zdrojů a sociálního zabezpečení	Yin Weimin (Jin Wej-min)

Ministerstvo pro ochranu životního prostředí	Zhou Shengxian (Čou Šeng-sien)
Ministerstvo půdy a přírodních zdrojů	Xu Shaoshi (Sü Šao-š`)
Ministerstvo pro bytovou výstavbu a budování měst a venkova	Jiang Weixin (Ťiang Wei-sin)
Ministerstvo železnic	Sheng Guangzu (Šeng Kuang-cu) ¹
Ministerstvo dopravy	Li Shenglin (Li Šeng-lin)
Ministerstvo vodních zdrojů	Chen Lei (Čchen Lej)
Ministerstvo zemědělství	Han Changfu (Chan Čchang-fu)
Ministerstvo obchodu	Chen Deming (Čchen Te-ming)
Ministerstvo kultury	Cai Wu (Cchaj Wu)
Ministerstvo zdravotnictví	Chen Zhu (Čchen Ču)
Státní komise pro rodinné plánování	pí. Li Bin (Li Pin)

Guvernér Čínské lidové banky:

- Zhou Xiaochuan (Čou Siao-čchuan)

Prezident nejvyššího lidového soudu:

- Wang Shengjun (Wang Šeng-ťün)

Prezident nejvyšší lidové prokuratury:

- Cao Jianming (Cchao Ťien-ming)

Generální auditor:

- Liu Jiayi (Liou Ťia-i)

¹ Jeho předchůdce Liu Zhijun byl během února 2011 z funkce odvolán, zbaven členství v KS Číny a vyšetřován z korupce.

3. Zahraničně-politická orientace

Politický i ekonomický vliv Čínské lidové republiky na okolní svět je - v pozitivních i negativních aspektech - dán již samotnou její rozlohou a lidnatostí.

V politické a bezpečnostní oblasti je ČLR regionální asijskou mocností a jako taková se projevuje velmi výrazně. Je jadernou mocností, která se ovšem zavázala nepoužít jaderných zbraní jako první a nepoužít jich proti nejadernému státu. Není členem žádné vojenské aliance a prosazuje nezávislou zahraniční politiku. Její vliv na vytváření mezinárodního prostředí, a to i v rámci pětice stálých členů RB OSN, je stále výraznější. Nadále však sleduje téměř výhradně linii, která zajistí Číně její vlastní nerušený ekonomický rozvoj pod vedením monopolní Komunistické strany a územní integritu. Sem zapadá také aktuálně se zvyšující asertivita v otázkách nároků na ostrovy a kontrolu nad vodními cestami v Jihočínském moři – hned vedle územní integrity (hlavně ve vztahu k Tibetu, Xinjiangu a Tchaj-wanu) jako jedné z klíčových priorit zahraniční politiky „moderní Číny“. S rostoucím ekonomickým vlivem se ČLR také postupně etablovala mezi ostatními světovými velmocemi (především USA, EU, též RF, Indie, Brazílie a potažmo Japonsko).

Obdobný je její tlak, dále narůstající v důsledku světové ekonomické krize, na změnu architektury mezinárodních finančních institucí, zejména MMF, která by poskytovala rozvojovým zemím (rozuměj ale především Číně, Brazílii, Indii a Jižní Africe sdruženým v tzv. BRICS) větší rozhodovací pravomoci.

V zahraniční politice preferuje ČLR (a to i v zájmu svého nerušeného rozvoje) jako hlavní metodu řešení sporů jednoznačně dialog. Klade důraz na pragmatismus a tzv. vzájemně výhodné řešení, i když v mnoha případech reaguje na případy „dotčení jejích klíčových zájmů“ přecitlivěle. Etapu, kdy se ČLR zbavuje komplexu z předchozích historických období v podobě „ponížení z koloniální nadvlády a japonské agrese“, charakterizuje zvýšený patriotismus, hraničící někdy (a to částečně i s přispěním státní propagandy) s nacionalismem a latentní, byť zdaleka ne systematickou či násilnou xenofobií. ČLR má nepochybně zájem stát se nejvýznamnějším činitelem vývoje v asijské oblasti, což se projevuje jistou konkurencí s Indií či Japonskem a také snahami omezit vliv USA na tento region. Ovšem vědoma si složitosti dosavadních vnitřních problémů a nejistého postavení vedoucí politické strany v případě sociálních otřesů, odmítá se zatím ČLR v mnoha případech ujmout zvýšené spoluodpovědnosti při řešení mezinárodních problémů (např. konsolidace Afghánistánu). Jednou z mála výjimek je od konce roku 2008 trvající bezprecedentní zapojení čínských námořních plavidel do protipirátských operací v Adenském zálivu u břehů Somálska. Především rostoucí energetické a surovinové potřeby nutí ČLR být aktivní i v oblasti Střední Asie (v rámci Šanghajské organizace spolupráce i bilaterálně), Austrálii, na Blízkém východě včetně Íránu, v Africe či Latinské Americe. Podstatnou roli hrají nejen země se zdroji ropy a zemního plynu, ale také země důležité pro přepravní trasy těchto surovin (podél Indického oceánu, v Adenském zálivu, v Latinské Americe např. Ekvádor či Kolumbie apod.)

Svůj historicky a ekonomicky podmíněný vliv na KLDR, která je pro ČLR zejména nárazníkovým pásmem proti přímému kontaktu s USA v oblasti, demonstruje Čína jako hostitelská země šestistranných jednání o jaderném programu KLDR a denuklearizaci Korejského poloostrova. Stále zřetelněji se profiluje i jako partner vůči regionální organizaci ASEAN a jejím jednotlivým členům (včetně Barmy/Myanmaru). Výhodnost její pozice (mj. i ve srovnání s Tchaj-wanem nebo s EU) posilují postupně uzavírané smlouvy o zónách volného obchodu (od ledna 2010 je v platnosti smlouva o FTA mezi ČLR a ASEAN, aktuálně probíhají feasibility studies pro FTA ASEAN+3 – ČLR, KR a Jap.). Ve snaze zajistit podmínky pro svůj nerušený hospodářský rozvoj urovnala ČLR většinu historických teritoriálních sporů. Nedořešeny zůstávají již pouze spory s Indií, v případě ostrovů ve Východočínském moři s Japonskem a v případě ostrovů v Jihočínském moři s Vietnamem, Filipínami a Malajsií (nároky Tchaj-wanu v tomto směru ČLR ignoruje, neboť ten neuznává jako státní entitu, nýbrž vlastní vzbouřeňeckou provincii).

Spolupráce ČLR s Evropskou unií je založena na strategickém partnerství rozvíjeném v různých oborových směrech a formátech. Každoročním politickým vyvrcholením spolupráce je summit EU-ČLR. Těžiště spolupráce je především v oblasti ekonomické; Evropská unie je od roku 2007 největším obchodním partnerem ČLR. Posiluje se ale také důraz na spolupráci v oblasti politiky především v zájmu řešení průřezových globálních problémů, jako prevence a snižování dopadů klimatických změn a ekologických katastrof, boj proti organizovanému zločinu, pašování narkotik a terorismu apod. Předpokládalo se, že v blízké budoucnosti bude rámec strategického partnerství a spolupráce potvrzen Dohodou a partnerství a spolupráci (Partnership and Cooperation Agreement, PCA) – jednání však od roku 2007 postupují velmi pomalu (sjednává podle mandátu členských zemí s čínskou stranou Evropská komise). Nelze nicméně

nepozorovat, že ČLR se ve svém ekonomickém i politicko-strategickém směřování nadále porovnává především s USA.

3.1. Členství v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

Čína je členem řady mezinárodních organizací a uskupení, některých v systému OSN, některých regionálních. Abecedně lze jmenovat zejména: AfDB, APEC, AsDB, BIS, CCC, ESCAP, FAO, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICFTU, ICRM, IDA, IFAD, IFC, IFRCS, IHO, ILO, IMF, IMO, Inmarsat, Intelsat, Interpol, IOC, ISO, ITU, LAIA (pozorovatel), MINURSO, NAM (pozorovatel), OECD (pozorovatel), PCA, SCO (=ŠOS), United Nations (=OSN včetně její RB) UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNIKOM, UNITAR, UNTSO, UNU, UPU, WHO, WIPO, WMO, WTO, World Trade Organization.

3.2. Účast země na mnohostranných smlouvách a dohodách

Přehled mnohostranných smluv a dohod, kterých se ČLR účastní, je uveden v příloženém souboru.

Z klíčových lidsko-právních mezinárodních instrumentů ČLR v roce 2001 ratifikovala Mezinárodní pakt o ekonomických, sociálních a kulturních právech (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights), vymínila si však výhrady k právu na svobodné odbory (v tomto směru neratifikovala ani příslušné úmluvy ILO č. 87 a 98). Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (International Covenant on Civil and Political Rights) ČLR podepsala, ale dosud neratifikovala. ČLR je stranou úmluvy proti mučení (CAT)¹, úmluvy o odstranění rasové diskriminace (CERD), úmluvy o právech dítěte (CRC), úmluvy o právech žen (CEDAW). V roce 2008, mj. v souvislosti s pořádáním Paralympijských her 2008, ratifikovala ČLR úmluvu o právech osob se zdravotním postižením (CRPD). Naopak ČLR není stranou úmluvy o právech migrujících dělníků a jejich rodin (ICPRMW).

¹Názvy uváděných úmluv či jejich opčních protokolů jsou v textu STI zestručněny. Plné názvy a přesné údaje o datech podpisů, ratifikací či vstupů do těchto instrumentů k dispozici např. na stránkách Úřadu vysokého komisaře OSN UNHCHR (www.unhchr.ch) nebo na stránkách OSN (www.un.org).

Souborové přílohy:

- Účast ČLR na mnohostranných smlouvách a dohodách
<http://download.czechtrade.cz/odsi.asp?id=38820> (66kB)

3.3. Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu) – mimo smluv dle kap.7.1.

Sukcese do smluv platných před 1. lednem 1993 byla vyřešena nótami náměstků ministrů zahraničních věcí ze dne 8. října 1994 (MZV ČR č.j.: 105.801/94-MPO).

Po vzniku samostatné ČR byly uzavřeny obchodně ekonomická dohoda, dohoda mezi ministerstvy zdravotnictví obou zemí, dohoda o vědeckotechnické spolupráci a dohoda o školských výměnách. Dohoda o vzájemném zrušení vízové povinnosti na diplomatické, služební a zvláštní pasy mezi Československou republikou a Čínskou lidovou republikou byla vypovězena ke 12. 6. 2001.

1. Smlouva o přátelství a spolupráci mezi Československou republikou a Čínskou lidovou republikou (Peking, 27. března 1957, č. 27/1958 Sb.) SC.31/79
2. Dohoda o kulturní spolupráci mezi vládou Československé republiky a vládou Čínské lidové republiky (Peking, 27. března 1957) SC.32/79
3. Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Čínské lidové republiky ve věci obnovení činnosti generálního konzulátu ČSSR v Šanghaji a otevření generálního konzulátu ČLR v Bratislavě (výměna nót 5./7. 3. 1987) (Praha, 7. března 1987), SC.1/90
4. Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Čínské lidové republiky o spolupráci v oblasti zdravotnictví a lékařských věd (Praha, 13. května 1988, č. 161/1988 Sb.) SC.7/88

5. Konzulární úmluva mezi Československou socialistickou republikou a Čínskou lidovou republikou (Peking, 5. září 1988, č. 97/1989 Sb.) SC.8/88
6. Protokol o spolupráci mezi Federálním ministerstvem zahraničních věcí Československé socialistické republiky a ministerstvem zahraničních věcí Čínské lidové republiky (Peking, 1. listopadu 1989)
7. Plán spolupráce v oblasti zdravotnictví a lékařských věd mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Čínské lidové republiky na léta 1992 – 1993 (Peking, 20. července 1992) SC.2/92
8. Dohoda mezi Ministerstvem zdravotnictví České republiky a Ministerstvem zdravotnictví Čínské lidové republiky o spolupráci v oblasti zdravotnictví a lékařských věd (Ženeva, 2. května 1995, č. 269/1995 Sb.) SC.2/95
9. Memorandum o porozumění o spolupráci v oblasti životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Státní komisí pro ochranu životního prostředí Čínské lidové republiky (Peking, 22. 4. 2004)
10. Memorandum o porozumění mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky a Ministerstvem práce a sociálního zabezpečení Čínské lidové republiky (Peking, 8. 12. 2005)
11. Protokol o kulturní spolupráci mezi Ministerstvem kultury České republiky a Ministerstvem kultury Čínské lidové republiky na léta 2007 –2011 (Peking, 22. 4. 2008)
12. Ujednání o školských výměnách mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství Čínské lidové republiky na 2008-2011 (Praha, 8. 7. 2008)

4. Ekonomická charakteristika země

V průběhu uplynulých deseti let Čína z pohledu celkového objemu vytvořeného HDP postupně předběhla několik vyspělých ekonomik, mezi nimiž jsou zmiňovány Kanada, Itálie, Francie, Velká Británie a SRN. V roce 2007 zaujala Čína v tomto ohledu „pomyslně“ třetí místo mezi největšími světovými ekonomikami a v loňském roce předběhla Japonsko na druhé „příčce“. Na základě stávajících prognóz se Číně v daném ukazateli pravděpodobně podaří předstihnout USA kolem roku 2020, pokud udrží současné tempo hospodářského růstu.

V této spojitosti je však třeba připomenout i kontext hodnocení kvality života v jednotlivých zemích prostřednictvím tzv. „indexu lidského rozvoje (Human Development Index - HDI)“, které od roku 1990 zpracovává Rozvojový program OSN (UNDP). HDI je kombinací jak ekonomických, tak i řady sociálních ukazatelů, ke kterým patří např. očekávaná délka života, přístup ke vzdělání a zdravotní péči apod. V žebříčku 182 států OSN za rok 2009 v pořadí podle kvality života vykazuje Čína HDI 0,772 a nachází se až na 92. místě, což v rámci rozvojových zemí představuje v zásadě jen průměrnou úroveň. Mezi vyspělé země jsou řazeny státy, jejichž HDI je hodnoceno na úrovni, jež převyšuje 0,9. Z hlediska tohoto ukazatele byla ČR stále na hony vzdálena od USA, Japonska i dalších zemí, které z pohledu absolutního objemu HDP již překonala. Japonsko s HDI 0,96 zaujímá 10. příčku a USA s HDI 0,956 patří 13. pořadí.

4.1. Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje

Ekonomický růst

Po pěti letech dvouciferného růstu HDP v ČR zpomalilo jeho tempo pod 10% ročně v letech 2008 a 2009, aby se opět v roce 2010 přehouplo přes tuto hranici a dosáhlo 10,3% zvýšení oproti předchozímu roku. Silnější růst byl tažen rostoucí aktivitou všech sektorů ekonomiky díky uvolněné úvěrové politice a vládnímu stimulačnímu balíčku, který podpořil investice.

Postupné obnovení zahraniční poptávky pomohlo exportní výrobě dosáhnout pozitivního příspěvku k ekonomickému růstu (o 1,4% v roce 2010 oproti -3,4% v roce 2009), zatímco investice do fixního kapitálu si udržely roli silného tahouna (4,7% v roce 2010 oproti nezvykle vysokému podílu 8,4% v roce 2009).

V roce 2009 silný investiční růst kompenzoval slabou vnější poptávku, díky čemuž HDP zvýšil své tempo nárůstu z 6,1% v prvním čtvrtletí 2009 na 7,9% ve druhém kvartále, kdy investice z vládního stimulačního balíčku z konce roku 2008 spolu s rozmachem úvěrového financování prudce stoupaly. Skokové zvýšení objemu poskytnutých úvěrů v první polovině roku 2009 dosáhlo rekordní úrovně a díky tomu investiční nárůst tvořil až čtyři pětiny růstu HDP, tedy dvojnásobek průměru minulé dekády.

HDP zpomalil své růstové tempo na 10,3% ve druhém čtvrtletí roku 2010 z 11,9% meziročního zvýšení v prvním kvartále. Obnovení exportní výkonnosti pomohlo udržet silný nárůst HDP i ve třetím čtvrtletí, kdy postupně oslabovaly investice.

Inflace

Tempo růstu HDP a opětovné inflační tlaky překvapily v roce 2010 řadu analytiků. Přechod k volnější měnové politice v září 2008 změnil vládní prioritu z krocení inflace na odvrácení deflace. V průběhu roku 2010 se vládní politika opět vrátila ke snaze o kontrolu rostoucí inflace v podmínkách silného nárůstu HDP. Během roku tak došlo šestkrát ke zvýšení požadavků na kapitálovou přiměřenost a dvakrát vzrostla základní úroková sazba.

V listopadu 2010 dosáhlo meziroční zvýšení cen potravin 11,7%, což posunulo hladinu indexu spotřebitelských cen na rekordních 5,1% (nejvíce za 28 měsíců). Vzhledem k tomu, že potraviny tvoří cca jednu třetinu spotřebitelského koše, jejich podíl tvořil 74% z celkového nárůstu indexu v listopadu 2010. Snižující se rozloha zemědělské půdy, nedostatek vody a rostoucí náklady na paliva a hnojiva budou i nadále tvořit stimul ke zvyšování cen potravin v delším horizontu.

Deflace u ostatního zboží pomáhala v průběhu roku 2010 snižovat inflační tlaky, stejně jako vládní opatření na snížení cen zeleniny, nicméně postupně začaly růst i ceny nepotravinových komodit. Rostoucí

ceny surovin a paliv se začaly promítat do vyšších spotřebitelských cen, takže v listopadu 2010 statistiky ukázaly 1,9% meziroční zvýšení.

Dosavadní vývoj v roce 2011 a výhled na další období

Podle předpovědí zahraničních analytiků (World Bank, MMF, EIU a dalších) lze v roce 2011 očekávat růst HDP ČLR zhruba na úrovni 8,8%. Nicméně čínská vláda ve svém 12. pětiletém plánu stanovila tempo růstu HDP ve výši 7% s důrazem na kvalitu a udržitelnost. Postupně zmizí vliv vládního stimulačního balíčku a restriktivní politika povede ke zpomalení růstu v investiční výstavbě. Slabá poptávka na trzích OECD bude působit na vývoj exportu, u něž se předpokládá minimální příspěvek k růstu HDP. Zvýšený objem likvidních prostředků ve finančním systému země bude i nadále působit inflační tlaky. V domácí spotřebě pravděpodobně bude pokračovat růstová tendence díky zvýšení minimální mzdy, nízkým úrokům a relativně dostupnosti úvěrů a půjček. Rozšíření sociálních služeb, zejména ve zdravotnictví, vzdělávání a penzijním systému, napomůže spotřebitelů méně špořit a více utrácet.

Většina investičních aktivit v rámci stimulačního programu veřejných investic bude i nadále realizována v oblasti infrastruktury, a to se zaměřením na rozšíření silniční a železniční sítě, výstavbu podzemních drah a přepravních tratí pro lehké vlakové soupravy v městské hromadné dopravě, budování nových letišť, výstavbu kapacit pro bydlení v nižších cenových resp. nájemních relacích, rozšiřování vodovodních a kanalizačních sítí, vybudování potřebných dalších kapacit pro výrobu elektrické energie apod. Důraz bude kladen rovněž na provádění projektů orientovaných na zvýšení úrovně ochrany životního prostředí. Spolu s tím budou podporovány taktéž i vývojové programy přinášející významné technologické inovace. V neposlední řadě bude věnována patřičná pozornost komplexnímu zkvalitňování zdravotní a sociální péče a rovněž tak i celkové rekonstrukci regionů, postižených ničivým zemětřesením v květnu loňského roku. U změny v systému DPH vláda umožnila provádět příslušné odpočty při nákupech fixního kapitálu, což přispívá k podpoře zájmu firem o investování do obnovy a modernizace technologického vybavení a produkčních zařízení.

4.2. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (HDP/obyv., vývoj objemu HDP, podíl odvětví na tvorbě HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti)

Největší podíl na růstu HDP měly i v roce 2010 investice do fixního kapitálu, jejichž příliv pokračoval díky doznívání vládního stimulačního balíčku a uvolněné fiskální a monetární politice, zejména v oblasti úvěrů. Nepříznivý vývoj inflace v druhém pololetí roku 2010 a pokračující nárůst cen v na počátku roku 2011 přivedl vládu opět ke změně politiky, označované nyní za "zprísňenou" (tight) po předchozí "opatrné" (prudent).

Základní makroekonomické ukazatele za období let 2006–2010 jsou uvedeny v následující tabulce:

Základní makroekonomické ukazatele za období let 2006–2010

	2006	2007	2008	2009	2010
HDP v běžných cenách (mld. USD)	2 774	3 460	4 196	4 910	5 627
růst HDP ve srovnatelných cenách	11,1 %	13 %	9 %	8,7 %	10,3 %
HDP na obyvatele (USD)	2 110	2 620	3 160	3 678	4 290
míra inflace na bázi indexu spotřebitelských cen	1,7 %	4,8 %	5,9 %	-0,7 %	3,3 %
míra nezaměstnanosti (ve městech)	4,1 %	4,0 %	4,2 %	4,3 %	4,1 %

kurs měny v CNY (za 1 USD)	7,823	7,4044	6,8424	6,8282	6,60231
úrokové sazby v %: pro roční termínované vklady	2,25	1,98	2,52	2,25	3,0
pro půjčky se splatností 1 rok	5,58	6,1	7,47	5,58	6,06

Pozn. údaje na základě statistiky Národního statistického úřadu ČLR za příslušná období; Economic Intelligence Unit

Pokud jde o podíl odvětví na tvorbě HDP, podle údajů Národního statistického úřadu ČLR za rok 2010 se na tvorbě HDP podílel primární sektor z 10,2 % (pokles meziročně o 0,4 procentního bodu), sekundární sektor 46,8 % (stejná úroveň jako v roce 2009) a terciální sektor 43,0 % (meziroční nárůst o 0,4 procentního bodu).

V roce 2010 celková přidaná hodnota vytvořená v primárním sektoru dosáhla 4.049,7 mld. CNY, tj. o 4,3% více než v roce 2009. Podíl sekundárního a terciálního sektoru dosáhl hodnoty 18.648,1 mld. CNY (+12,2%), resp. 17.100,5 mld. CNY (+9,5%). Přírůstek vytvořené přidané hodnoty u státem vlastněných podniků dosáhl 13,7%, u družstev 9,4%, akciových společností 16,8%, podniků se zahraničními vlastníky (včetně Hongkongu, Macaa a Tchaj-wanu) 14,5% a soukromých společností 20%. Lehký průmysl vykázal růst o 13,6%, těžký průmysl o 16,5%.

V roce 2010 se realizace investic do fixního kapitálu podílela na růstu čínské ekonomiky i nadále v rozhodující míře. Hlavní pozornost byla zaměřena především na pokračování provádění rozsáhlých infrastrukturních projektů zahrnutých do vládního stimulačního programu veřejných investic, přijatého v závěru r. 2008 pod tíhou silných negativních dopadů globální finanční a ekonomické krize. Spolu s tím je zřetelný i vzestup investičních aktivit v produkční sféře vyvolaný opětovným nárůstem prodeje čínského exportního zboží na hlavních zahraničních odbytích. Celkový objem investic realizovaných v loňském roce stoupl o 23,8% na 27.814 mld. CNY. Tato růstová míra je stále velmi vysoká, byť v porovnání s její úrovní v r. 2009 je o několik procentních bodů nižší.

Vývoj inflace v roce 2010 vykázal postupně se zvyšující úroveň - z 2,2% meziročně v prvním čtvrtletí přes 2,9% a 3,5% ve druhém, resp. třetím trimestru až po 4,7% v posledním kvartále roku. Celková míra inflace za rok 2010 tak dosáhla 3,3%, z čehož 7,2% připadlo na meziroční nárůst cen potravin, cena investic do fixního kapitálu vzrostla o 3,6%, výrobní ceny stouply o 5,5%, nákupní ceny surovin, paliv a energií poskočily o 9,6% a produkční ceny zemědělských výrobků se zvýšily o 10,9%.

V závěru roku 2010 činila míra nezaměstnanosti v městských zónách 4,1 %, což je o 0,2 procentního bodu méně než v předchozím roce. ČLR registrovala v roce 2010 11,68 mil. nově vytvořených míst ve městech, tj. o 660 tis. více než v roce 2009. Celkový počet dělníků-migrantů v roce 2010 dosáhl 242,23 mil. osob, o 5,4% více než v roce 2009. Z toho 153,35 mil. osob putovalo za prací do měst v jiných provinciích, migrantů v rámci domovských provincií bylo 88,88 mil. osob.

4.3. Průmysl – struktura, tempo růstu, nosné obory

V roce 2010 činil celkový objem přidané hodnoty v průmyslu 16.003,0 mld. CNY, tj. o 12,1% více než v roce 2009. Nárůst těžkého průmyslu dosáhl 16,5%, zatímco lehký průmysl vzrostl o 13,6%. Ve výši růstu průmyslové výroby zaznamenaly nejvyšší růstovou míru firmy soukromé sféry (20%) a poté akciové společnosti (16,8 %).

Vývoj produkce hlavních průmyslových výrobků v roce 2010

Odvětví	+/-, rok 2010, v %
Slévání a válcování kovů	+ 13,2
Slévání a válcování neželezných kovů	+ 11,6

Zpracování ropy, koksu a jaderného paliva	+ 9,6
Výroba speciálních zařízení	+ 20,6
Výroba automobilů	+ 24,8
Výroba kolejových vozidel	+ 25,4
Výroba komunikačních technologií, počítačů a elektronických zařízení	+ 16,9
Výroba textilu	+ 11,6
Všeobecné strojírenství	+ 21,7
Dopravní strojírenství	+ 22,4
Chemický průmysl	+ 15,5
Technicky pokročilá výroba (high-tech industry)	+ 16,6
Výroba a dodávka elektřiny a tepla	+ 11,0

Zdroj: Statistický úřad ČLR

Investice do fixního kapitálu si vloni udržely vysoké růstové tempo. Celkové investice dosáhly v r. 2010 27.814,0 mld. CNY, tj. meziročně o 23,8% více. Převažovaly investice v městských oblastech (hodnota 24.141,5 mld. CNY, růst o 24,5%) nad investicemi na venkově (3.672,5 mld. CNY, růst o 19,7%). Z celkového objemu investic v městských oblastech investice do primárního sektoru vzrostly o 49,9%, do sekundárního sektoru o 26,8%, do terciárního sektoru o 33%.

V teritoriálním členění investic [1] se potvrzuje priorita vlády podpořit především centrální a západní oblasti a severovýchod Číny (vyšší tempa růstu). Do východních regionů (Peking, Tianjin, Hebei, Shanghai, Jiangsu, Zhejiang, Fujian, Shandong, Guangdong a Hainan) směřovalo o 21,4% investic více, v hodnotě 11.597,0 mld. CNY. Investice v centrální oblasti (Shanxi, Anhui, Jiangxi, Henan, Hubei a Hunan) dosáhly hodnoty 6.289,4 mld. CNY při růstu 26,2%. Do západních oblastí (Inner Mongolia, Guangxi, Chongqing, Sichuan, Guizhou, Yunnan, Tibet, Shaanxi, Gansu, Qinghai, Ningxia a Xinjiang) přitekly investice v hodnotě 6,187,5 mld. CNY (meziroční růst o 24,5%) a na severozápad (Liaoning, Jilin a Heilongjiang) 3.072,6 mld. USD (nárůst o 29,5%).

[1] Ukazatel počítá jen s investicemi v městských oblastech a nezahrnuje některé transregionální projekty.

Realizované investice podle sektorů v roce 2010

Sektor	Hodnota v mld. CNY	2010/2009,+/- v %
Produkce a dodávka elektřiny a tepla	1 453,5	+7,3%
Důlní průmysl	965,3	+18,1%
Průmyslová výroba	7 452,8	+27,0%
- výroba chemických surovin a chemických výrobků	686,3	+14,8%
- slévání a válcování železných kovů	346,5	+6,1%
- výroba dopravních zařízení	655,4	+31,7%
- výrobky z neželezných kovů	755,6	+28,0%
- všeobecné strojírenství	545,9	+22,4%
- výroba telekomunikačního zařízení, počítačů a jiných elektronických zařízení	388,9	+48,2%

Zdroj: Statistický úřad ČLR

4.4. Stavebnictví

Přidaná hodnota stavebních firem vytvořená v roce 2010 činila 2.645,1 mld. CNY s meziročním zvýšením o 12,6 %. Celkový zisk stavebních firem za rok 2009 dosáhl částky 342,2 mld. CNY a meziročně vzrostl o 25,9%, z toho státem vlastněné podniky utržily 99 mld. CNY (nárůst o 35%). Podíl stavebního průmyslu na vytvořeném HDP ČLR, který v roce 1991 činil 4,7%, se v těchto letech již pohybuje v průměru na úrovni 6,5%.

Růst stavebního průmyslu je provázen i výrazným zvyšováním zaměstnanosti v tomto odvětví. Počet stavebních firem na konci roku 2009 činil 70.817 jednotek, v nichž bylo zaměstnáno 36,73 mil. pracovníků (o 10,8% více než v roce 2008). Předpokládá se, že rozmach stavebního průmyslu v Číně bude pokračovat i v následujících letech a jeho průměrná meziroční růstová míra je odhadována přibližně na 11,3%. Do roku 2012 by se měl objem stavebního průmyslu zvýšit na 315,32 mld. USD a jeho podíl na vytvořeném HDP ČLR na 7,17%.

V ČLR působí ve stavební výrobě doposud v převážné většině tuzemské firmy (v roce 2009 98,9%), jež tvoří tři skupiny subjektů. Jedná se o státem vlastněné podniky, o městské a venkovské družstevní stavební firmy, a o tzv. venkovské stavební týmy (tj. malé firemní subjekty). Až donedávna hrály hlavní roli ve výstavbě infrastruktury státem vlastněné podniky, nicméně jejich podíl postupně klesá, a to zejména z důvodu nižší konkurenční flexibility. Naproti tomu malé stavební firmy se rozvíjejí svižným tempem a jejich podíl na čínském stavebním trhu dosahuje v tuto chvíli již 75%, což je dáno vyšší úrovní jejich tržního chování a nabídkami výhodných dodavatelských podmínek a cenových relací na prováděné stavební práce. Vedle domácích firem jsou na čínském stavebním trhu v malé míře přítomny i stavební firmy financované z Hongkongu, Macaa a Tchaj-wanu a taktéž i zahraniční společnosti, avšak objemově je jejich význam prozatím spíše okrajový.

Pokračující boom ve stavebnictví provází i rychlý růst produkce stavebních materiálů, která se v posledních letech meziročně zvyšuje o více než 20%. Výrazně stoupá jak výroba cementu, artiklů na bázi cementu, cihel, tvárníc, dlažebních a obkladových materiálů, tak i produkce dalších materiálů používaných ve stavebním sektoru. Jedná se především o technické a stavební prvky ze skla, keramiky, mramoru, granitu, kameniny, aj.

Vybrané velké stavební projekty v ČLR

Název projektu	Datum zahájení	Celková plánovaná investice (mld. CNY)	Proinvestováno do konce 2006 (mld. CNY)
Přehrada Tři soutěsky	12/1992	187	131
Odklonění vod Sever-Jih	12/2002	124	12
Železnice Wuhan-Guangzhou	9/2005	74	17
Plynovod Západ-Východ (Petrochina)	1/2006	46	6
Projekty zahájené v r. 2006			
Vodní elektrárna Nozhadu		30,2	2,0
Zkapalňování uhlí (Shenhua)		28,8	0,007
Jihozápadní ropné pole (Petrochina)		27,6	8,4
Záliv Tianjin		26,6	12,2
JE Ningde (1. fáze)		23,3	0,3

Zdroj : China Statistical Yearbook 2009; EIU

Zvláštní pozornost byla věnována rozvoji západních provincií, např. byla rozšířena nebo nově vybudována letiště v městech Xingyi, Lhasa, Hotan a Yan'an.

V Šanghaji byly do května ukončeny přípravy na Světovou výstavu v roce 2010, což obnášelo především dokončení velkých stavebních projektů. Zvýšenou stavební výrobu registruje provincie Sichuan, která

byla zasažena v roce 2008 katastrofálním zemětřesením, v menší míře byly postiženy také provincie Yunnan, Gansu a Shaanxi. Vláda se také vypořádávala s následky sněhových kalamit z počátku roku 2008. Na uvedené projekty obnovy vydala ČLR v roce 2008 80 mld. CNY (sněhové kalamity) a 11,8 mld. USD (zemětřesení), investice však pokračovaly i v následujícím období. Obrovské investiční prostředky byly vyčleněny v rámci stimulačního protikrizového balíčku (1 bil. CNY na rekonstrukci po katastrofách, 370 mld. na venkovskou infrastrukturu, 280 mld. CNY na nízkonákladové bydlení apod.).

Novou pohromou se staly katastrofální povodně spojené v řadě míst s rozsáhlými sesuvy půdy v provinciích Gansu, Sichuan i na jiných místech a poukázaly tak mimo jiné i na nedostatky zejména u vodních staveb (přehrad). Vzpomínky na zemětřesení v roce 2008 vyvolaly silné otřesy s rozsáhlými škodami v dubnu 2010 u města Yushu v provincii Qinghai.

4.5. Zemědělství – vývoj, struktura

Než budou uvedena data o zemědělství, je třeba vysvětlit čínský způsob třídění zemědělských plodin ve statistikách. Rostlinná výroba je členěna takto:

- Zrniny a vybrané plodiny (užíván název grain crops):
  - obiloviny; sem patří zejména rýže, pšenice, kukuřice, proso
  - luskoviny (např. sója)
  - brambory a podobné plodiny
- Olejnaté rostliny: podzemnice olejná, řepkové semeno, sezam, slunečnice atd.
- Bavlna
- Vlákenné rostliny: juta, konopí, len atd.
- Cukernaté plodiny: cukrová řepa a cukrová třtina
- Tabák
- Lékařské rostliny
- Zelenina a melouny
- Ostatní zemědělské plodiny

Zemědělství patří mezi významné sektory čínského hospodářství a vládní představitelé ho pokládají za důležitou oblast. Je důležitým zdrojem pracovních míst na venkově a živí obyvatelstvo. Pro rolníky, kteří tvoří dvě třetiny obyvatelstva ČLR, je zemědělství stále jediný způsob obživy. Propastný rozdíl mezi příjmy na venkově a ve městech (v roce 2008 byly příjmy ve městech 3,3krát vyšší) představuje živnou půdu pro nespokojenost. Čínská vláda je si toho samozřejmě dobře vědoma, proto je ekonomický rozvoj na venkově a v zemědělství hlavním pilířem snahy o vyvážený růst, který doposud spočíval především na exportu a investicích. 12. pětiletý plán na roky 2011-2015 se proto zaměřuje více na zlepšení podmínek života na venkově a zvýšení hladiny příjmů, což bude hlavním faktorem pro růst domácí poptávky. V prosinci 2010 každoroční ústřední ekonomická konference (Central Economic Work Conference) zdůraznila potřebu zvýšení produkce zrnin a dalších zemědělských plodin, zvýšení příjmů farmářů a zlepšení přístupu k financování pro malé a střední podniky v zemědělství. Došlo také ke zvýšení minimálních výkupních cen a zlepšení venkovské infrastruktury.

Hlavní zemědělské oblasti v ČLR jsou:

- jižně od řeky Yangtze (především produkce rýže - 39% půdy pro rýži z celé ČLR a 37% z celkového objemu výnosů v roce 2008, dále cukrová řepa a subtropické plody) - dostatek srážek obvykle umožňuje každoročně dvě sklizně rýže a jednu jarní pšenice, nicméně v roce 2010 jihovýchodní provincie Guangxi, Guizhou a Yunnan zasáhlo sucho, které způsobilo pokles výnosů zrnin o 3,8% na 40,5 mil. tun (7,4% z celkové produkce);
- mezi Yangtze a Žlutou řekou (většina čínské produkce pšenice - 56% půdy a 65% výnosů celé ČLR);
- severně od Žluté řeky (chladné a suché podnebí, pouze pro jeden druh obilnin ročně, 39% půdy pro kukuřici a 41% výnosů celé ČLR) - region v posledních letech trpěl nedostatkem srážek, přesto v roce 2010 Vnitřní Mongolsko a severozápadní provincie byly schopny nahradit propad ve sklizni na

jihozápadě země nárůstem v produkci zrnin o 13,4% na 117,8 mil. tun (21,6% z celkové produkce ČLR).

Problémy činí především sucho, které sužuje řadu oblastí díky klesajícím srážkám, dále postupující znečištění životního prostředí společně s úbytkem orné půdy vlivem rozšiřující se pouště (2,7 mil. km², 28% rozlohy ČLR) a zabíráním pro stavební projekty. Spotřeba podzemní vody se od roku 1970 zdvojnásobila a nyní již dosáhla jedné pětiny celkové spotřeby. Sever Číny závisí ze 60% právě na podzemních zdrojích vody, které podle některých studií budou vyčerpány již za 30 let, což vyvolává tlak na recyklaci vody použité zejména pro zavlažování. Modernější a efektivnější zavlažování totiž přispívá k vyčerpávání zásob podzemní vody, vezmeme-li v potaz nárůst zavlažovaných ploch z 47,4 mil. ha v roce 1990 na 59,3 mil. ha v roce 2009. Vláda proto schválila ambiciózní projekty na přesměrování vody z řeky Yangtze na sever země. Tento projekt byl zahájen v roce 2002, vyžádal si značné prostředky (62 mld. USD) a přestěhování tisíců lidí, aby jím po úplném dokončení v roce 2050 mohlo protéci ročně 45 mld. m³ vody.

Podíl zemědělství na HDP se stále snižuje. V roce 2008 tento podíl činil 11,3 % (primární sektor – zemědělství, lesnictví, rybolov), v roce 2009 už klesl na 10,6 %. Zemědělství zaměstnává přibližně 45 % z celkové pracovní síly.

Rostlinná výroba

Zemědělská výroba si v roce 2010 udržela stabilní růst s nárůstem produkce obilovin již po sedm let v řadě. Celková roční sklizeň obilovin dosáhla 546,4 mil. tun (růst o 2,9 %). Celková plocha osázená obilovinami klesla ze 113,8 mil. ha v roce 1998 na 109,9 mil. ha v roce 2010, z celkové osázené plochy zabraly obiloviny v roce 1998 73%, ale v roce 2009 pouze 68,7%. Rozdělení plodin bylo následující:

- pšenice z 19% v roce 1998 na 15,3% v roce 2009
- kukuřice z 16% v roce 1998 na 19,7% v roce 2009

Efektivnost produkce obilovin vzrostla z 3933 kg/ha v roce 1990 na 4.870 kg/ha v roce 2009. Produkce zrnin na osobu klesla ze 412,5 kg v roce 1998 na 398 kg v roce 2009. Efektivnost produkce bavlny vzrostla mnohem výrazněji z 807 kg/ha v roce 1990 na 1286 kg/ha v roce 2007.

Osetá plocha a výnosy v rostlinné výrobě v ČLR za rok 2009

Plodina	tis. ha	mil. tun
Osetá plocha celkem	158 639	x
Zrniny, z toho	108 986	530,82
Obilniny	88 401	481,56
- rýže	29 627	195,10
- pšenice	24 291	115,12
- kukuřice	31 183	163,97
Luštěniny	11 949	19,30
Brambory a j. hlízy	8 636	29,95
Olejniny	13 652	31,54
Bavlna	4 952	6,38
Cukrová řepa a třtina	1 884	115,59
Tabák	1 392	3,07
Zelenina	18 414	n. a.
Čajovník	1 849	1,36
Ovocné sady	11 140	203,96

Zdroj: Národní statistický úřad ČLR

Živočišná výroba

Živočišná výroba v ČLR v roce 2009

Položka	2009
Počet zvířat	v mil. ks

Hovězí dobytek a vodní buvoli	107,27
Koně	6,79
Muly	6,48
Velbloudi	0,25
Počet poražených prasat	645,39
Počet prasat	469,96
Počet ovcí a koz	284,52
Produkce masa (mil. tun), z toho	76,5
- vepřového	48,91
- hovězího	6,36
- skopového	3,89
Produkce mléka (mil. tun), z toho	37,33
- kravského	35,19
Produkce ovčí vlny (tun)	364 002
Produkce kozí vlny (tun)	49 453
Produkce kašmíru (tun)	16 964
Produkce vajec (mil. tun)	27,43
Ryby a další produkty (mil. tun), z toho	51,16
- mořské produkty	26,82
- sladkovodní produkty	24,35

Zdroj: Národní statistický úřad ČLR

Lesní porosty

Čína je velmi chudá na lesní porosty, zalesněná území činí pouze 21% z celkové rozlohy země, tj. 201 milionů hektarů. V roce 2010 bylo v Číně zalesněno 5,92 mil. ha, z toho 3,89 mil. ha s využitím lidské práce. 3,46 mil. ha bylo zalesněno prostřednictvím hlavních zalesňovacích projektů, což tvořilo 58,4% celkové zalesněné plochy v roce 2010. Podle stávajících plánů by v průběhu následujících deseti let měl být rozsah zalesnění rozšířen o přibližně 41 mil. ha.

Ke konci roku 2010 se v ČLR nacházelo 2.588 přírodních rezervací, z toho 319 na národní úrovni.

Celkem 42 tis. km² erodované půdy bylo zařazeno do programů obnovy a 25 tis. km² půdy bylo znepřístupněno a zařazeno do ochranného režimu v oblastech, které byly postiženy erozí půdy a úbytkem vody.

Co se týče produkce, v roce 2009 vyprodukovaly čínské lesy a porosty 70,68 mil. m³ dřeva, 618,9 tis. tun kaučuku, 1.046,58 tun pryskyřic, 20,5 tis. tun laku, 367,3 tis. tun semen čínského dřevného oleje, 1.169,3 tis. tun semen čajovníkového oleje nebo 979,4 tis. tun vlašských ořechů.

Obchod se zemědělskými produkty

Postupná liberalizace čínského zahraničního obchodu snížila vliv státních obchodních firem, vláda si však stále nechává určitý vliv na dovozy (a vývozy) klíčových komodit. Mezi zemědělské výrobky, které dovážejí státní obchodní firmy, patří obilniny (včetně kukuřice, rýže a pšenice), rostlinný olej, cukr, tabák a bavlna. V roce 2004 zaznamenala ČLR první obchodní deficit v zemědělství ve výši 4,6 mld. USD, a to díky čtyřnásobnému nárůstu dovozu obilí (především pšenice o 1.829%). V roce 2007 byl zaznamenán ve výši 4,1 mld. USD.

Tarifní kvóty platí na všechny hlavní zemědělské produkty, např. pšenice, kukuřice, rýže, sójový olej, palmový olej, cukr, vlna, bavlna, umělá hnojiva atd. Ministerstvo obchodu a Národní reformní a rozvojová komise jsou společně odpovědné za správu kvót pro rýži, kukuřici, pšenici a bavlnu. Ministerstvo obchodu je pak samo zodpovědné za správu kvót pro umělá hnojiva, další zemědělské výrobky, vlnu. Velikost roční kvóty se vypočítává podle závazku ČLR v době jejího přístupu do WTO.

V posledních deseti letech se změnila struktura zahraničního obchodu se zemědělskými výrobky. Zvýšil se vývoz výrobků náročných na práci (zelenina, ovoce) a snížil se vývoz výrobků náročných na půdu, přičemž tyto výrobky ČLR dováží (obilniny, olejnaté plodiny, bavlna atd.).

Vzhledem k tomu, že se nedá očekávat významný růst v domácí výnosnosti (klesající ceny zrnin a ostatních zemědělských plodin a rostoucí ceny zemědělských vstupů snižují ziskovost produkce obilí) a vzhledem ke snižování plochy orné půdy, lze očekávat, že dovozy zrnin porostou.

Před rokem 2004 stát určoval ceny hlavních zemědělských komodit. Od roku 2004 je trh pro všechny zemědělské produkty (kromě tabáku) liberalizován a cena i množství obilovin jsou zcela určovány trhem. Vláda reguluje trh jen prostřednictvím národních zásob. Za účelem ochrany hospodářských zájmů zemědělců, zavedla v roce 2004 a 2005 centrální vláda minimální výkupní cenu za rýži. Od roku 2006 je minimální výkupní cena rozšířena i na pšenici. V roce 2008 však začaly být ceny některých komodit sledovány (a jejich případné růsty zmrazeny) z obavy nad růstem cen potravin.

Vývoj v zemědělství

Jsou očekávány další prozemědělské reformy. Byla navržena legislativa, která by měla dát právní status zemědělským družstvům, zaměřená na zprofesionálníení řízení zemědělských činností. Vládní reformy se rovněž zaměřují na podporu úvěrování venkovských podnikatelů. Vláda restrukturalizuje venkovská úvěrová družstva ve snaze je kapitalizovat a zlepšit kvalitu jejich portfolia půjček. V roce 2006 byla zcela odstraněna zemědělská daň, kterou zemědělci v ČLR platili po dlouhou dobu 2600 let. V roce 2007 byl zaveden systém venkovských penzí, do něhož se postupně ke konci roku 2008 zapojilo 11,7 mil. rolníků, tj. relativně malá část. 100 mil. osob vyššího věku ve venkovských oblastech je stále mimo penzijní systém. Proto v únoru 2009 vláda spustila zkušební provoz nového penzijního systému tvořeného kombinací individuálních plateb, skupinových příjmů a vládních dotací. Jsou přijímána opatření pro lepší přístup ke zdravotní péči, bankovním službám a mikroúvěrům, sociálním službám apod.

Kvalita a bezpečnost zemědělských výrobků začíná být významným tématem v souvislosti s rostoucí uvědomělostí spotřebitelů a snahou většího exportu zemědělských výrobků do zahraničí. Lze očekávat další zpřísnování požadavků na kvalitu a bezpečnost zemědělských produktů.

4.6. Služby

HDP vytvořený v rámci terciálního sektoru dosáhl v roce 2010 hodnoty 17.100,5 mld. CNY, což představuje nárůst o 9,5% (o 0,6 procentního bodu rychlejší růst oproti 2008/2009). Podíl na tvorbě HDP činil 43% (podíl se zvýšil o 0,4%). Objem služeb v oblasti komunikací, dopravy a skladování, velkoobchodu a maloobchodu, ubytování, stravování a dalších služeb roste stále vysokým tempem. Rovněž investice do fixního kapitálu převažují v terciálním sektoru, za celý rok 2010 dosáhly částky 13.640,1 mld. CNY, což představovalo růst o 25,6% oproti roku 2009. Převažovaly investice do obchodu s nemovitostmi.

Obchod

Země se snaží povzbudit spotřebu domácností (překážkou je např. neúplný systém sociálního zabezpečení), i když maloobchodní prodej roste rychle, nedohání stále investice. V roce 2010 maloobchodní prodej spotřebního zboží činil 15.699,8 mld. CNY, což představuje meziroční navýšení o 18,3% (reálný nárůst po očištění cenových vlivů dosáhl 14,8%). Maloobchodní prodej v městských oblastech se zvedl o 18,7% na 13.612,3 mld. CNY, zatímco na venkově o 16,2% na 2.087,5 mld. USD. Maloobchod a velkoobchod dosáhl růstu 18,4%, sektor ubytování a stravování 18,1%.

Z celkových prodejů zboží dosáhly jednotlivé sektory následujícího růstu:

- prodej automobilů o 34,8%
- prodej zrnin a olejů o 27,9%
- prodej masa a vajec o 21,7%
- prodej oděvů o 25,8%
- prodej výrobků běžné spotřeby o 25,1%
- prodej kulturních a kancelářských produktů o 23,5%

- prodej telekomunikačních výrobků o 21,8%
- prodej kosmetiky o 16,6%
- prodej zlata, stříbra a šperků o 46,0%
- prodej léků tradiční a západní medicíny o 23,5%
- prodej elektroniky, domácích spotřebičů, audio-video zařízení o 27,7%
- prodej nábytku o 37,2%
- prodej stavebních a dekorativních materiálů o 32,3%.

Turistický ruch

V posledních letech se v ČLR velmi rozvíjí turistika a služby s ní spojené. Počet příjezdějících turistů dosáhl v roce 2010 133,76 mil. turistů (+5,8%), z toho 26,13 mil. byli zahraniční turisté (+19,1%) a 107,64 mil. turisté z Hongkongu, Macaa a Tchaj-wanu (+3,0%). Z celkového počtu příjezdějících turistů zůstalo alespoň přes jednu noc 55,66 mil., což představuje nárůst o 9,4%. Příjem peněz z mezinárodní turistiky dosáhl 45,8 mld. USD.

Celkem 57,39 mil. Číňanů vycestovalo za hranice, tj. o 20,4% více než v roce 2009, z toho 51,51 mil. ze soukromých důvodů (89,8% z celkového počtu, růst o 22%). Nejvíce čínští občané cestují do Asie. Dle World Tourism Organization se ČLR stane do roku 2020 4. největším zdrojem turistů na světě s tím, že do zahraničí vyjede každý rok 100 mil. osob. V roce 2005 vláda zvýšila limit na množství měny na osobu, které si mohou čínští občané vzít s sebou do zahraničí, na 20.000 CNY (2.470 USD). Dříve tato částka činila 6.000 CNY (740 USD). Dle statistik francouzských turistických orgánů, průměrný čínský turista v zemi utratí 3.000 USD (naopak turista z rozvinutých zemí ze Severní Ameriky či Evropy utratí 1.000 USD).

Počet domácích turistů v roce 2009 podle čínské statistiky dosáhl 2,1 mld. osob, tedy o 10,6% více než v roce předchozím. Příjmy z domácího cestovního ruchu se zvýšily o 23,5% na 1.258 mld. CNY.

Značnou pozornost vyvolalo zveřejnění záměrů vlády ČLR na komplexní zkvalitnění infrastrukturní základny a celkové úrovně ostrovní provincie Hainan, jež by se měla stát významnou turistickou destinací. V tomto směru budou konkrétní realizační opatření orientována především na:

- budování infrastruktury a logistiky, ochranu životního prostředí a omezení škodlivých emisí. Podstatně bude rozšířen rozsah zalesnění provincie, které by do roku 2015 mělo dosáhnout 60 % z pohledu celkové rozlohy ostrova;
- urychlený rozvoj moderního tropického zemědělství, terciálního sektoru a energetické základny a širší využití informačních technologií v celé provincii;
- výstavbu dostatečných ubytovacích kapacit;
- zvýšení turistické přitažlivosti ostrova vytvářením tematických parků a rekreačních zajímavostí, organizováním kulturních akcí a sportovních loterií, výstavbou maloobchodních středisek s „duty-free“ prodejem, a rozšířením počtu zemí, jejichž obyvatelé mohou na Hainan přicestovat k turistickému pobytu bez víz;
- zlepšení úrovně služeb poskytovaných čínskými turistickými agenturami.

Věda a výzkum

Celkové výdaje v oblasti vědy a výzkumu v roce 2010 dosáhly 698 mld. CNY, což je o 20,3% více než v předchozím roce a představuje 1,75% HDP (v roce 2005 bylo 1,34%). Z uvedené částky bylo 32,8 mld. CNY použito na základní výzkum.

V roce 2010 fungovalo v ČLR celkem 127 národních technických výzkumných center a 91 národních technických laboratoří, 729 státem autorizovaných podnikových technických center a 5.532 technických center na provinční úrovni. Dále zde provádělo činnost 27.000 laboratoří pro zkoumání výrobků včetně 443 národních inspekčních center. 171 organizací provádělo certifikaci výrobků a kontrolu systému řízení, což vedlo k certifikaci výrobků v 79.850 podnicích.

Celkem bylo přijato 1.222 tisíc patentových přihlášek od domácích (1.084 tis., tj. 88,7%) a zahraničních žadatelů. Celkem 391 tis. patentových přihlášek nových objevů bylo přijato, z nichž 281 tis. neboli 71,9%

pocházelo z domácích zdrojů. Na konci roku 2010 činil počet platných patentů 2.216 mil., z toho 1.732 mil. neboli 78,2% bylo domácího původu.

V roce 2010 bylo podepsáno 230 tis. smluv na přenos technologie, což představovalo hodnotu 390,6 mld. CNY (růst o 28,5%).

ČLR vypustila úspěšně na oběžnou dráhu Země 15 satelitů v roce 2010. Pozorování zeměměřeni zajišťovalo 1.477 seismologických monitorovacích stanic a 32 seismologických stanic pro dálkový monitoring. Oceánografická pozorování provádělo 71 pozorovacích stanic. Kartografická pracoviště publikovala 1.944 map a 806 atlasů.

Zdravotnictví

Pokud jde o zdravotní služby, koncem roku 2010 ČLR měla 939 tis. zdravotnických zařízení, z toho

- 60.000 všeobecných nemocnic a zdravotních středisek s 4,37 mil. lůžek,
- 31.000 komunálních zdravotních center,
- 174.000 klinik,
- 651.000 vesnických klinik,
- 3.013 porodnic a zdravotních zařízení s péčí o děti,
- 1.315 specializovaných zdravotních zařízení,
- 3.491 stanic pro prevenci nakažlivých nemocí,
- 2.851 zařízení na monitorování zdraví.

Zdravotnické služby zajišťovalo 5,84 mil. pracovníků, z toho 2,37 mil. doktorů a asistentů a 2,05 mil. registrovaných zdravotních sester.

Sociální služby

Na konci roku 2010 existovalo v ČLR celkem 40.000 institucí sociální péče různého typu s kapacitou 3,123 mil. lůžek, v nichž pobývalo 2,635 mil. obyvatel. Z toho bylo 31.000 venkovských středisek pro péči o staré občany s 2,139 mil. lůžek pro 1,704 mil. osob. Dále svou funkci provádělo celkem 180 tis. komunálních sociálních zařízení, z toho 11.400 středisek a 51.000 stanic komunálních služeb. Zdravotní pomoc byla poskytnuta 3,736 mil. osob ve městských a 8,138 mil. osob ve venkovských oblastech, dalších 12,374 mil. potřebných osob bylo zapojeno do městského systému zdravotního pojištění a 42,237 mil. osob do venkovského systému družstevní zdravotní péče.

4.7. Infrastruktura (doprava, telekomunikace, energetika – z toho jaderná)

Doprava

Vývoj dopravní infrastruktury v posledních letech byl velmi rychlý a lze ho považovat za jeden z charakteristických rysů čínského hospodářství. Základní údaje jsou v následující tabulce:

Stav železniční a silniční infrastruktury v ČLR v roce 2010

Položka	Rok 2010	Růst proti 2009
Železniční tratě, z toho	91 000 km	4 986 km
- vysokorychlostní	7 531 km	1 554 km
Elektrifikované tratě	41 000 km	5 948 km
Dvojkolejné tratě	32 400 km	3 747 km
Silnice	3 905 000 km	104 457 km
z toho dálnice	74 300 km	8 258 km

Zdroj: Národní statistický úřad ČLR

V následující tabulce jsou údaje o dopravě v roce 2010 v mld. tun a mld. osob, růst je proti roku 2009:

Nákladní a osobní doprava v roce 2010

Druh dopravy	Objem	Růst v %
Nákladní, z toho:	32,03	13,4
železniční	3,64	9,3
silniční	24,25	14,0
vodní	3,64	14,0
letecká	0,005574	25,1
potrubní	0,49	10,3
Osobní, z toho:	32,8	10,2
železniční	1,68	9,9
silniční	30,63	10,2
vodní	0,22	-0,7
letecká	0,27	15,8

Zdroj: Národní statistický úřad

Železniční doprava

ČLR má druhou nejdelší železniční síť (91.000 km) na světě (za USA) a její celkový rozsah a délka neustále narůstají, takže se očekává posun na první místo již v roce 2012. 41.000 km železničních tratí je elektrifikováno (cca 45%). Celková kombinovaná délka tratí pro vysokorychlostní železniční dopravu (celkem 13) stoupla v r. 2010 na 7.531 km. Již nyní je čínská železnice nejvytíženější, představující 25% globální železniční dopravy na pouhých 7% kolejového svršku. Na druhou stranu v poměru velikosti země a její populace k železniční síti je její hustota v ČLR (měřeno v km železnice na 1 mil. obyvatel) na jedné desetině stavu v Rusku, USA či Kanadě.

Do roku 2012 by měly železniční tratě v ČLR dosáhnout celkové délky 110.000 km s tím, že 60% tratí bude elektrifikováno a zdvojeno. Dále pak do roku 2020 bude podstatně zvětšen rozsah tratí s přepravní rychlostí od 200 km/hod. na celkově 16 tis. km a rozšířena síť železničních tratí v nerozvinutých regionech západní ČLR na celkovou délku 40 tisíc km (oproti stávajícím 16 tis. km). Již do konce roku 2012 má být k dispozici zhruba 13 tis. km tratí použitelných pro vlakovou přepravu s rychlostí 200 km/hod. a výše a rychlost nákladních vlaků na všech tratích má být minimálně 125 km/hod. Velká pozornost je věnována m.j. vybudování vysokorychlostního železničního spojení mezi Pekingem a Šanghají o celkové délce 1.318 km, přičemž přepravní rychlost na této trati by měla dosahovat 350 km/hod.

K přetrvávajícím problémům patří nízká úroveň vybavení a přepravních služeb v rámci osobní železniční dopravy a nedostatečná kapacita ke zvládnutí poptávek po železniční nákladní přepravě. Značné obtíže činí také nedostatečná hustota železniční sítě v regionech střední a západní ČLR, kde se nachází většina uhelných těžebních revírů. Z důvodu přetížení existujících tratí vážne přeprava surovin ze střední a západní ČLR do produkčních regionů ve východní ČLR. Kapacity železniční nákladní přepravy tedy budou v následujících letech výrazně navýšeny. Hlavní pozornost bude zaměřena jednak na vybudování deseti zvláštních železničních tras pro přepravu uhlí z oblastí těžby do východních průmyslových regionů, a jednak na podstatné rozšíření železniční kontejnerové přepravy (zatímco v roce 2006 bylo na čínských železnicích přepraveno 3,16 mil. kontejnerů, do roku 2010 mělo dojít ke zvýšení na úroveň 10 mil. kontejnerů). Bude vybudováno 18 železničních kontejnerových terminálů v největších městech. Do této chvíle byla výstavba zmíněných terminálů již dokončena ve městech Šanghaj a Kunming.

Ve světle dynamického navyšování ekonomických a obchodních styků ČLR s evropskými i asijskými zeměmi usiluje ČLR v současné době o rozvoj mezinárodní spolupráce při výstavbě evropsko-asijské a pan-asijské železnice. Zkušební provoz na evropsko-asijské železnici již probíhá a vlaky jezdí po trase ČLR, Mongolsko, Rusko, Bělorusko, Polsko až do německého Hamburгу. Celková délka této trasy činí kolem 10 tis. km a vlak ji urazí za 18 dní. Evropsko-asijská železnice bude určena zejména pro dopravu kontejnerů. Po uvedení tohoto železničního spojení do regulérního provozu se doba přepravy zboží z ČLR do Německa zkrátí zhruba na polovinu v porovnání s námořní dopravou.

ČLR v současnosti rovněž spolupracuje se členskými zeměmi ASEANu na výstavbě pan-asijské železnice. Pan-asijská železnice povede z jihozápadního čínského města Kunmingu přes Barmu, Thajsko, Vietnam, Kambodžu a Malajsii až do Singapur. Celková délka trati dosáhne 5.500 km.

Silniční doprava

ČLR má v současnosti v provozu přes 4 mil. kilometrů silnic včetně venkovských cest. V roce 2010 čítala silniční síť 3.905 mil. km silničních komunikací (bez venkovských oblastí) včetně 74 tis. km dálnic. Dlouhodobým cílem je, aby do roku 2050 byly k dispozici 4 mil. km komunikací pro silniční dopravu.

Do roku 2020 má být vybudováno celkem 100 tisíc kilometrů dálnic. Velká pozornost bude zaměřena na výstavbu dálnic ve nerozvinutých regionech střední a západní Číny.

Přes rychlý rozvoj silniční sítě zbývá řada problémů - chybí lepší zázemí pro nákladní dopravu, mýtné a lokální regulační opatření prodražují dopravu po silnici ve srovnání s železnicí nebo po vodě. Mýtné na úrovni 0,12-0,21 USD/km patří k nejvyšším na světě.

V roce 2007 byl dokončen (o 13 let dříve než bylo plánováno) ambiciózní vládní program výstavby dálnic, tj. 36.700 km dlouhý národní páteřní systém dálnic (NTHS), který se skládá z 12 hlavních koridorů - pět koridorů spojujících sever a jih ČLR a sedm koridorů pro spojení východu se západem země. V kontextu této sítě jsou propojena hlavní města všech čínských provincií a rovněž všechna další velká města s počtem obyvatel vyšším než 500 tisíc (pro srovnání - v USA jsou propojena systémem dálnic všechna města nad 50.000 obyvatel). V současné době dosud není k dispozici silniční spojení do cca 40 tisíc vesnic. V západní ČLR, která se rozkládá na 56% teritoria země, je provozováno pouze 30% z celkového počtu silničních komunikací, přičemž většina z nich nedosahuje ani úrovně silnic druhé třídy. Osm stěžejních rychlostních tahů spojujících velká města v západočínských regionech bylo dokončeno v roce 2010.

75% nákladní přepravy v ČLR tvoří v současné době silniční doprava. Do roku 2020 by se silniční nákladní doprava měla zvýšit o 41% v porovnání se současným stavem a rovněž tak přeprava osob na pozemních komunikacích by měla zaznamenat nárůst o 150%.

Co se týče celkového počtu vozidel, v roce 2010 jich pro civilní účely jezdilo 90,86 mil. (včetně 12,84 tříkolek a pomalých nákladních vozů), tj. o 19,3 víc než v roce 2009. Soukromě vlastnili občané 65,39 mil. vozidel (+25,3%), osobní dopravu zajišťovalo 40,29 mil. vozidel (+28,4%) a nákladní cca 13,7 mil. nákladních vozů. V roce 2020 může být podle některých odhadů na čínských silnicích až 140 mil. vozidel, což klade velké nároky na výstavbu silnic a přizpůsobení stávající infrastruktury zejména ve městech.

Letecká doprava

ČLR je v současné době nejrychleji rostoucím trhem v sektoru letecké dopravy. Největšími leteckými společnostmi v ČLR jsou China Southern Airlines Holding (největší, 353 letadel včetně 9 nákladních, plánovaný nákup 225 letadel), China National Aviation Holding (Air China, 29% trhu, 269 letadel včetně 9 nákladních, 230 nových objednáno) a China Eastern Airlines Holding (332 letadel včetně 18 nákladních), které kontrolují zhruba 80% trhu. Čtvrtou v pořadí je letecká společnost Hainan Airlines Group, patřící vládě provincie Hainan (204 letadel). Počet letadel v ČLR dosáhl na konci roku 1.560 ks, z toho cca 52% z produkce amerického Boeingu. Čínské letecké společnosti mají v úmyslu nakoupit v následujících 20 letech cca 4.330 nových letadel (vesměs malých s jednou uličkou) a v roce 2026 by měl tudíž čínský letecký park čítat celkem 4.460 civilních a nákladních letadel, což by zařadilo ČLR na druhé místo za USA.

Ačkoli se v ČLR nachází 147 letišť, fakticky se letecký provoz odvíjí z 80% jen na 20 největších letištích. Po otevření třetího terminálu v roce 2008 se provozní kapacita letiště hlavního města Peking (BCIA) zvýšila až na 82 mil. odbavených cestujících ročně a pekingské letiště se tak stalo jedním z největších letištních komplexů na světě. Přesto vláda zvažuje budoucí výstavbu třetího letiště na okraji města (kromě zmíněného mezinárodního a nízkonákladového letiště pro vnitrostátní přepravu).

Stávající počet 147 letišť v ČLR by se měl do roku 2010 zvýšit na 207. Podle CAAC by na expanzi a modernizaci letišť mělo být vynaloženo cca 20 mld. USD. Hlavní pozornost bude v tomto směru zaměřena na tři klíčové letištní uzly, kterými jsou BCIA, Šanghajské mezinárodní letiště Pudong a Mezinárodní letiště Baiyun v Guangzhou (Kanton). Po dokončeném rozšíření by letiště v Šanghaji a v Guangzhou měla mít roční kapacitu 80 mil. odbavených pasažérů. Ve vnitrostátní přepravě představují další klíčové

křižovatky leteckých spojení letiště ve městech Urumqi, Chengdu, Kunming, Wuhan, Xi`an a Shenyang, na které bude v nadcházejícím období nejspíše zaměřena investiční a rozvojová pozornost.

V roce 2010 bylo čínskými leteckými společnostmi přepraveno 270 mil. cestujících a 5,57 mil. tun nákladu. Podle stávajících odhadů by do roku 2020 měl celkový počet přepravených pasažérů stoupnout až na 700 mil.

Problémy letecké dopravy lze shrnout do těchto bodů:

- nadbytečná kapacita (nedostatečné využití linek na mnoha domácích destinacích - 60-70% před několika lety, v roce 2010 se zlepšilo na 80,4% podle CAAC, snaha o získání většího podílu na trhu zvyšováním počtu letadel)
- diverzifikovaná flotila letadel (politicky motivované nákupy, větší potřeba skladování náhradních dílů a náradí, náklady na přeškolení pilotů a personálu)
- přetížení leteckého prostoru (častá zpoždění se zhoršující se tendencí, špatná koordinace letů, pouze 20% řízení letecké dopravy patří civilní správě, zbytek drží armáda)
- slabé využití letadel a nedostatečná kontrola nákladů (pomalá obrátka letadel, přezaměstnanost)
- nekvalitní služby (palubní služby nízké úrovně, častá zpoždění, což vede zahraniční zákazníky k využívání cizích dopravců)

Námořní doprava

Ve světle rychle rostoucích vývozu se taktéž výrazně navyšují objemy zboží, jež jsou nakládány a expedovány z čínských námořních přístavů. V roce 2009 prošlo námořními přístavy zboží v objemu 517,33 mil. tun. Kontejnerová přeprava zboží přes čínské přístavy vykazovala do roku 2008 rekordní meziroční přírůstky, v roce 2009 došlo k mírnému poklesu, který vystřídal opět nárůst o 18,8% v roce 2010 na 145 mil. standardních kontejnerů. V současné době mezi 30 největšími kontejnerovými přístavy na světě figuruje 8 čínských přístavů s tím, že třetím největším světovým přístavem je Šanghaj, který se neustále rozšiřuje. Kapacita čínských kontejnerových přístavů meziročně narůstá v průměru až o 21% a do roku 2010 byl již měla dosáhnout úrovně 170 mil. kontejnerů. Podle aktuálních rozborů však ani tato kapacita nebude dostatečná z pohledu očekávaného nárůstu poptávky. Kapacitně bude šest největších čínských přístavů – Šanghaj, Shenzhen, Ningbo, Qingdao, Tianjin a Dalian – zřejmě v průměru 6% pod úrovní poptávky.

Rychlým tempem se zároveň odvíjí investiční aktivity zaměřené na rozšiřování a celkovou modernizaci čínských námořních a říčních přístavů. V roce 2010 došlo k rozšíření kapacit pro odbavení zboží v přístavech pro lodi s tonáží nad 10.000 tun o 272,02 mil. tun.

Říční doprava

Podle údajů Národního statistického úřadu ČLR říční přístavy v roce 2009 odbavily 2,67 mld. tun zboží. Celková délka využitelných vnitrozemských říčních navigací činila 123.700 km, z toho 61.550 km bylo označeno za standardní.

Podle vládních záměrů by v následujících dvaceti letech měl být rovněž vybudován fungující systém říční nákladové přepravy z čínských západních regionů do námořních přístavů na východě a jihu ČLR. Hlavními tepnami budou v tomto smyslu řeky Yangtze, Perlová řeka a Žlutá řeka. Do roku 2010 byly vytvořeny předpoklady pro přepravu na dalších 15 říčních tocích o celkové délce 1.180 km.

Poštovní a telekomunikační služby

V roce 2010 pokračoval velký rozmach v poštovních a telekomunikačních službách. Celkový obrat v sektorech pošt a telekomunikací dosáhl 3.294 mld. CNY, což představovalo navýšení o 20,6 % proti roku 2009. Z toho poštovní služby činily 198,5 mld. CNY (+21,6%) a telekomunikační služby 3.095,5 mld. CNY (+20,5%).

Počet uživatelů mobilních i pevných linek se zvýšil na 1.153,39 mil. osob s přírůstkem 92,44 mil. ve srovnání s koncem roku 2009. Celkové pokrytí telefonickými službami stoupl na 86,5 přístroje na 100 obyvatel. V roce 2010 dosáhla kapacita mobilní sítě 1.505,18 mil. linek, počet uživatelů mobilních telefonů stoupl na 859 mil. osob, díky přírůstku 111,79 mil. nových uživatelů. 3G sítě využívalo 47,05

mil. osob. Počet uživatelů pevných linek klesl na 294,38 mil. osob, z toho připadalo 196,62 mil. na města a 97,76 mil. na venkovské oblasti.

V roce 2010 vzrostl počet uživatelů internetu na 457 mil. osob, z toho širokopásmové připojení využívalo 450 mil. osob a pokrytí internetem dosáhlo 34,3%.

Energetika

Doposud výroba elektrické energie v ČLR zaostávala za poptávkou, která rostla dlouhodobě v dvouciferném meziročním tempu až do roku 2008, kdy došlo vlivem krize k poklesu nárůstu na 5,2%, nicméně v roce 2009 opět poptávka stoupla o 6% a začaly se objevovat výpadky v dodávkách po celé zemi. Předběžné odhady uvádějí, že na konci roku 2010 přesáhla spotřeba 4.000 GWh, tj. o 9% více, oproti 3.697 GWh v roce 2009.

Energetický mix byl podle Národní rozvojové a reformní komise v roce 2010 následující:

- energie z fosilních paliv (zejména uhlí) - 534,5 mil. kW výkonu (70,9%)
- vodní energie - 172,4 mil. kW výkonu (22,86%)
- zemní plyn - 31,2 mil. kW výkonu (4,14%)
- větrná, solární energie - 6 mil. kW výkonu (0,8%)
- jaderná energie - 9,8 mil. kW výkonu (1,3%)
- celkem 754 mil. kW

Odhady však uvádějí, že celková výrobní kapacita elektrické energie, jež byla v roce 2010 k dispozici, činí již 960 GW, což představuje druhý největší objem na světě. Podle 12. pětiletého plánu by měla přesáhnout do roku 2015 1,4 TW. Důraz vlády ČLR bude v současném období ve střednědobém výhledu kladen na budování rozvodné sítě a „čistý energetický rozvoj“. Podle čínské Rady pro elektrickou energii totiž investice do rozvodné sítě v roce 2008 představovaly více než 50% celkových investic do energetického sektoru.

Investice v čínském energetickém sektoru dosáhly v roce 2010 celkového objemu 1.186,9 mld. CNY (růst o 6,6 % oproti roku 2009). Byly vybudovány nové energetické zdroje o kapacitě 91,2 GW.

Pokud se týče podílů na celkové spotřebě elektrické energie v roce 2009, z uhlí pocházelo 70,4% elektriny (mnohem vyšší podíl než ve světě, jenž činí 29,3%), z ropy 17,9%, ze zemního plynu 3,9% (světový průměr je 24%) a 7,8% z vodní, jaderné a větrné energie.

Zeměpisné rozmístění přírodních zdrojů energií, výroby a spotřeby způsobuje ČLR těžkosti. Energie z uhlí, jako nejdůležitější a převažující zdroj energie, je vyráběna v severních částech země, hydroelektrárny jsou umístěny na jihozápadě ČLR, ale největší spotřeba elektrické energie je koncentrována v pobřežních oblastech na východě a jihu ČLR.

Uhlí

Prokázané čínské zásoby činí 114,5 mld. tun a jsou třetí největší na světě, přesto však při současné úrovni spotřeby by vydržely pouhých 38 let. V roce 2009 vytěžila ČLR 1,55 mld. tun ropného ekvivalentu, díky čemuž je největším producentem na světě.

Uhlí je nadále nejlevnějším energetickým zdrojem pro ČLR, díky čemuž je cca 90% nově vybudovaných kapacit po roce 2007 postaveno na této bázi. Tento fakt má samozřejmě negativní dopady na životní prostředí a zdraví obyvatelstva. Dalším problémem je doprava uhlí, neboť 90% zásob se nachází ve vnitrozemí (provincie Shanxi, Shaanxi a Inner Mongolia), tudíž je zapotřebí dopravovat uhlí na dlouhé vzdálenosti a navíc chybí dostatečné kapacity (již nyní okupuje doprava uhlí 44% železniční dopravy, zbytek vozí zejména silniční vozidla).

Ropa

Od roku 2003 je ČLR druhým největším konzumentem ropy na světě po USA. Ropa představovala 18,5% čínské primární spotřeby energie v roce 2009. Domácí poptávka vzrostla na 8,6 mil. barelů denně v roce 2009, o 6,7% meziročně víc. Prokázané zásoby čínské ropy činí 14,8 mld. barelů, což se rovná 1,1% světových zásob. Dovozy ropy dosáhly v roce 2009 objemu 4,3 mil. barelů denně, což je víc než

dvojnásobek čínské produkce. V roce 2010 dovozy dále rostly o 17,5% a dosáhly objemu 239 mil. tun v hodnotě 135 mld. USD.

Jaderná energie

V současnosti má ČLR šest jaderných elektráren s třinácti energetickými bloky a kapacitou 11 GW. Jaderné elektrárny se nacházejí ve třech provinciích - Jiangu (Tianwan, 2 bloky), Zhejiang (Qinshan, 5 bloků) a Guangdong (Daya Bay 2 bloky, Lingao 2 bloky). Jaderná energie činila v roce 2009 zhruba 1,3 % z celkové výroby energie v ČLR.

Národní plán původně počítal se zvýšením kapacity výroby jaderné energie na 80 GW do roku 2020, kdy se předpokládá, že jaderná energie bude pokrývat 7 % celkové vyrobené elektrické energie v ČLR, a 200 GW do roku 2030 (15%). Vláda odsouhlasila výstavbu 14 jaderných elektráren s celkovým generovaným výkonem 15,12 GW. Plánovaných reaktorů je celkem 84 a jejich kapacita činí 93,5 GW.

Nicméně po březnovém ničivém zemětřesení, následné tsunami a jaderné havárii v JE Fukušima v Japonsku rozhodla vláda o pozastavení všech připravovaných projektů do doby než bude provedena jejich bezpečnostní prověrka. Stejně tak proběhnou bezpečnostní prověrky a zkoušky u fungujících elektráren. Je pravděpodobné, že dojde minimálně k jistému zpoždění v realizaci vládních záměrů.

Větrná energie

ČLR je zatím schopna vyrábět větrné generační jednotky jen o kapacitě 200 - 600 kW, přičemž v provinciích Fujian (Fu-ťien), Guangdong (Kuang-tung) a ve Vnitřním Mongolsku se však již počítá s výstavbou elektráren o výkonu 3 MW. V současnosti dokáže ČLR dodávat až 80% technologie potřebné pro výrobu tohoto druhu energie, má však značný přebytek kapacit (v roce 2009 bylo 40% domácích kapacit uzavřeno kvůli nedostatku zákazníků). V roce 2006 se ČLR stala nominálně 5. největším producentem větrné energie, nicméně řada zpráv hovoří o nízké úrovni kvality zejména u domácích výrobků a slabé efektivitě (30% elektráren není připojeno k elektrické síti kvůli vzdálenosti nebo přílišným výkyvům ve výrobě).

Budování kapacit k produkci větrné energie v ČLR se v průběhu uplynulých tří let odvíjelo výrazně zvýšeným tempem. Investice do větrné energetiky za prvních deset měsíců roku 2010 dosáhly 64 mld. CNY, tj. cca 24% celkových investic do energetiky v ČLR. Počínaje r. 2006 se rozsah daných kapacit každoročně prakticky zdvojnásobil a ke konci r. 2009 již činil 25 gigawattů, což Čínu nyní v celosvětovém měřítku řadí na druhou příčku (za USA, před SRN a Španělsko). Podle informací Národní energetické správy ČLR vzrostly tyto kapacity do konce roku 2010 na 30 GW. Počítá se rovněž s výstavbou sedmi obřích základen k výrobě větrné energie v čínských lokalitách s výrazným větrným potenciálem, a to především v provinciích Hebei (zde již stojí největší větrná farma v Asii, Zhangbei Manjing o kapacitě 200 MW), Gansu (investice 120 mld. CNY do projektu v Jiuquanu s plánovanou kapacitou 38 GW) a Vnitřní Mongolsko. V roce 2009 byla spuštěna první větrná elektrárna v moři s kapacitou 63 MW. Celková produkční kapacita těchto základen by měla dosáhnout více než 100 GW do roku 2020.

Solární energie

Doposud instalovaná kapacita solárních elektráren v ČLR je minimální, na konci roku 2009 činila 300 MW. Existují však plány pro rychlý rozvoj tohoto odvětví, které formulovala vláda - dosáhnout do roku 2020 kapacity 20 GW (cca 0,5% celkových kapacit). Problémem však zůstává rentabilita, vzhledem k tomu, že vláda zatím nechce poskytovat subvence v podobě zvýšených výkupních tarifů u solární energie. Lze očekávat, že s postupným snižováním nákladů mohou čínští výrobci dosáhnout hranice ziskovosti v roce 2012. V roce 2009 vláda vyhlásila výběrová řízení na výstavbu 13 solárních farem na komerční bázi (280 MW kapacita), kde vyhrály nabídky pod cenou nákladů díky zájmu státem vlastněných firem, které potřebují splnit vládní kvótu obnovitelných zdrojů a tudíž se nezajímají příliš o zisk, který nelze očekávat při současných podmínkách dříve než za 17-18 let, pokud vůbec.

Vodní energie

ČLR má ohromný potenciál v hydroenergetice s využitelnými zdroji o kapacitě až 680 GW. Ze 111 GW vodních zdrojů ve výstavbě po celém světě se plných 80 GW nachází v Číně. Peking plánuje zvýšit současnou instalovanou kapacitu ve vodní energetice ze 190 GW v roce 2010 na 380 GW v roce 2020. V říjnu 2010 dosáhl objem instalované kapacity vodní energie 177 GW, tj. 21% celkové výrobní kapacity země. V roce 2009 vyrobily čínské vodní elektrárny 574,4 mld. kWh energie, cca 16% z celkové výroby.

Většina výroby pochází z množství malých elektráren napojených na místní sítě, nicméně stále se rozšiřuje prostor pro obrovské projekty typu Tří soutěsek (180 mld. CNY). Zároveň však vznikají i průvodní problémy s tímto obnovitelným zdrojem - dopady na životní prostředí, sociální náklady, nekvalitní výstavba a z toho plynoucí katastrofy kupř. v případě zemětřesení.

Podpora obnovitelných zdrojů a čínské klimatické závazky

V březnu 2005 přijala čínská vláda Zákon o obnovitelné energii (zahrnující hydroelektrárny, větrnou energii, solární energii, geotermální energii a mořskou energii), jehož hlavním cílem je zajistit zvýšení podílu této energie na celkové spotřebě na 15% v roce 2015 a 30% v roce 2020 (současný podíl je 7,5%). Zákon vstoupil v platnost v roce 2006 a vyžaduje, aby energetičtí operátoři přijímali zdroje od registrovaných producentů obnovitelné energie. Ceny, za které budou operátoři energii vykupovat, určuje Národní rozvojová a reformní komise (NDRC). Na tyto producenty se budou také vztahovat daňové úlevy a výhodné půjčky.

V této spojitosti je však třeba poznamenat, že průmyslová odvětví s vysokou energetickou náročností hrají v rámci čínské ekonomiky stále velice významnou roli. V této spojitosti existují pochyby, zda byl splněn programový záměr zahrnutý do 11. pětiletého plánu (2006-2010) ohledně snížení energetické spotřeby o 20% (na jednotku vytvořeného HDP) do konce roku 2010 v porovnání s úrovní z roku 2005. Dle údajů Národního statistického úřadu ČLR bylo v tomto směru dosaženo v průběhu let 2006 - 2009 snížení v kumulovaném vyjádření jen o 14,38%. Za loňský rok uvádí Národní statistický úřad snížení spotřeby na 10.000 CNY vytvořeného HDP o 4,01%, přesnější údaje však budou k dispozici až v průběhu roku 2011.

4.8. Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc

Největším donorem ČLR je na základě dostupných údajů Japonsko, které v roce 2008 věnovalo čínskému sousedovi 1,2 mld. USD. Mezi dalšími hlavními donory bylo Německo, následované Francií a Velkou Británií. Podle údajů US Census Bureau získala ČLR v roce 2006 celkovou pomoc od USA ve výši 45 mil. USD, v roce 2008 částka stoupla na 68 mil. USD. Celkový objem zahraniční pomoci v roce 2008 dosáhl více než 2,5 mld. USD, což v řadě zemí vyvolává řadu otázek ohledně smyslu poskytované pomoci (druhá největší ekonomika podle objemu HDP na světě, pořádající gigantické akce typu LOH 2008 či EXPO 2010 a financující vesmírný výzkum) a v některých případech vede k přehodnocování přístupu.

Přehled hlavních projektů rozvojové pomoci poskytované ČLR zeměmi EU, tedy heslovitě jejich obsahové zaměření, je v následující tabulce. Jedná se o projekty, které probíhaly v několikaletém období, tedy suma peněz se netýká jen prostředků vynaložených v roce 2010, ale doby implementace celého projektu. Podle zdroje EU bylo na projekty EU a a jejích členských států věnováno cca 2.155,6 mil. euro.

Přehled hlavních projektů rozvojové pomoci

Země	Celková suma (mil. euro)	Oblasti
Rakousko	13,2	Vzdělávání, zdravotnictví, zemědělství, životní prostředí, správa, doprava, vodní zdroje
Dánsko	21	energetika, zemědělství a lesnictví, životní prostředí, správa
Francie	394	městský rozvoj, životní prostředí, zdravotnictví, justice, doprava, rekonstrukce po zemětřesení - Sichuan
Finsko	77	vzdělávání, životní prostředí, zdravotnictví, energetika, vodní sektor, obchodní služby
Irsko	1,2	zdravotnictví, vzdělávání, školení
Německo	991	životní prostředí, snižování chudoby, zalesňování, ek. a sociální reformy, učňovské školství, zdravotnictví, energetika, NGO, doprava, městské

			plánování, trvalý rozvoj, soc. zabezpečení
Itálie		147	alternativní zdroje energie, životní prostředí, vodní zdroje, vzdělávání, kulturní dědictví, universitní výzkum, zdraví
Lucembursko		2	zdravotnictví
Nizozemí		7	18 projektů: odstraňování chudoby, biodiverzita, životní prostředí, zemědělství, obnovitelné zdroje, atd.
Švédsko		22	životní prostředí, zdravotnictví, lidská práva a sociální zabezpečení
Velká Británie		268	vodní zdroje, životní prostředí, zdraví, hospodářství, vzdělávání, zdravotnictví
Evropská komise		248,249	lidská práva, správa organizací, sociální a ekonomické reformy, vzdělávání, zemědělství, životní prostředí, městský rozvoj, ekonomie, informační technologie, zdravotnictví, odstraňování chudoby.

Zdroj: vyjádření členských států

Pro úplnost je třeba dodat, že ČLR dostává pomoc i z agentur OSN, konkrétně od UNDP a World Population Fund, avšak celková výše je relativně malá nedosahující řádu milionu USD. Existuje i pomoc ze strany nevládních organizací, avšak pro ni nejsou dostupné údaje. V roce 2010 ČLR přijala rovněž pomoc ze zahraničí k řešení následků ničivých záplav, které v květnu postihly provincie Jiangu, Guangdong, Fujian, Guangxi a Sichuan.

Zahranichní pomoc poskytovaná ČLR

ČLR jiným zemím začala poskytovat pomoc v roce 1950, mezi její formy patří nenávratná pomoc, bezúročná úvěra a v malé míře také úvěry s nízkým úročením. Od druhé poloviny roku 1995 se dále přidaly i „výhodné úvěry“. Celkem cca 120 zemí se stalo příjemci pomoci. Dále se 20 zemím dostalo jednorázové nebo rozsahem malé pomoci.

Stanovit přesný objem čínské zahraniční pomoci je složitým oříškem kvůli zastaralým údajům ve statistikách a nejasnému rozdělení kategorií. Podle odhadů zahraniční pomoc poskytnutá Africe, Latinské Americe a Jihovýchodní Asii stoupla z 650 mil. USD v roce 2002 na 970 mil. USD v roce 2005, přičemž Světová banka předpokládá současnou úroveň pomoci kolem 2 mld. USD, z čehož cca 25% by mělo připadat na Afriku, 40% na Asii, 13% na Latinskou Ameriku a Karibik a 10% na ostatní státy. Jiné zdroje uvádějí 3 mld. USD, případně ještě vyšší cifry.

Prezident Hu Jintao na konferenci ČLR-Afrika v listopadu 2006 prohlásil, že ČLR do roku 2009 zdvojnásobí svou pomoc Africe z úrovně roku 2006, konkrétně

- poskytne 3 mld. USD v podobě preferenčních úvěrů a 2 mld. USD v exportních úvěrech;
- zdvojnásobí počet zboží položek, které nebudou při dovozu z Afriky do ČLR zatíženy clem;
- vyškolí 15.000 afrických odborníků;
- vytvoří rozvojový fond pro výstavbu škol a nemocnic.

Díky poskytnutým úvěrům se realizovalo celkem 1600 komplexních projektů, v jejichž rámci byl vybudován rozsáhlý výrobní potenciál v oborech jako je průmysl, zemědělství, vzdělání, komunikace, elektrická energie, energetika, doprava a také veřejné projekty. Celkem se na projektech v zahraničí podílelo více než 500 tisíc čínských inženýrů. Do konce roku 2003 se podařilo takto zrealizovat celkem

---

85 projektů v 34 zemích např. Togo, Mali, Kambodža. Projekty jako továrna na léky v Togu a továrna na žárovky v Jižní Africe vykazují ekonomický i sociální přínos.

ČLR dále poskytla mnohým rozvojovým zemím rozsáhlou materiální a technologickou pomoc. Hlavními obory jsou rozvoj energetiky, nerostného bohatství, lesnictví, rybolovu a zvýšení kvality půdy, sem patří např. projekt rozvoje ropných zdrojů v Súdánu, zemědělských farem v Zambii, dřevařství v Surinamu, dále projekty v Rovnické Guinei a Gambii. Dále jde o rozvoj průmyslových kapacit, např. stavba výrobních linek na textil v Zambii a Tanzánii, cementáren v Laosu a Zimbabwe atd. Dále továrny na montování strojírenských výrobků (montovna na traktory v Kamerunu). Za čtvrté jde o budování infrastruktury- železnice v Botswaně. Dále projekty na zvýšení kvality života, např. obytná čtvrt na Seychelách. Dále jde o poskytnutí čínských zařízení a technologických celků, dopravní plavidla poskytnutá Mauriciu a Bangladéši.

5. Finanční a daňový sektor

5.1. Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

Státní rozpočet v uplynulých pěti letech v mld CNY

	2006	2007	2008	2009	2010
Příjmy	3 934,4	5 130,4	6 131,7	6 847,7	8 318,0
Výdaje	4 021,3	4 956,5	6 242,7	7 590,0	9 318,0
Deficit	-86,9	+173,9	-111,0	-742,3	-1 000,0

Zdroj: Ministerstvo financí ČLR

Celkové státní příjmy v roce 2009 dosáhly výše 8.318,032 mld. CNY, což bylo o 21,4 % více než v roce 2008. Na centrální úrovni činily příjmy 4.257,052 mld. CNY a na místní úrovni 4.060,98 mld. CNY. Státní výdaje dosáhly 9.318,032 mld. CNY s meziročním zvýšením o 22,8 %. Znepokojení vyvolává rekordní a stále rostoucí výše deficitu státního rozpočtu.

Ze zprávy ministra financí o plnění rozpočtu ČLR za rok 2010 vyplývá, že se podařilo dosáhnout zvýšení příjmů díky několika příznivým faktorům :

- rychlý růst čínské ekonomiky pokračoval i nadále ve vysokém tempu;
- podle centrální vlády byl zpřesněn systém výběru daní, cel a poplatků;
- došlo k výraznému zvýšení daňových příjmů vztahujících se k DPH a daním z příjmů právnických osob díky rostoucím ziskům;
- byla také zvýšena speciální přírůžka za prodej ropy, příjmy z převodu práv na průzkum a těžbu byly rovněž začleněny do rozpočtu, vzrostly investice do nemovitostí a průmyslové výroby stejně jako ceny nerostných surovin.

Výdaje směřovaly především na pomoc venkovským oblastem, podporu zaměstnanosti, pomoc vybraným regionům, realizaci reforem, na rozvoj zemědělství, zdravotnictví, vzdělávání, a na projekty k ochraně životního prostředí. Nízká efektivita realizovaných projektů a čerpání zdrojů na jiný než stanovený účel je však v místních podmínkách bohužel velmi častým jevem, který brzdí pokrok při řešení stávajících sociálních problémů.

5.2. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let)

Vývoj platební bilance (v mld. USD)

	2006	2007	2008	2009	1-9/2010
Běžný účet	249,866	371,833	426,107	297,1	204,0
Kapitálový účet	10,037	73,509	18,964	144,8	82,1
Chyby	-12,877	16,402	-26,093	n.a.	n.a.
Celková bilance	247,026	461,744	418,978	441,9	286,1

Zdroj: State Administration of Foreign Exchange, ČLR

Údaje o platební bilanci v členění běžném pro vyspělé země (na základě klasifikace a účetních metod MMF) se v ČLR začaly publikovat v materiálech vydávaných ústřední čínskou bankou až od roku 1999, a to ještě s časovou prodlevou, takže chybí historická návaznost. V podstatě lze považovat za relevantní údaje až od roku 2000; do této doby se čísla uveřejněná SAFE značně rozcházejí s těmi, které uvádí MMF.

Podle údajů SAFE dosáhl za 1-9/2010 přebytek běžného účtu hodnoty 204, mld. USD (tj. o 30% než v roce 2009), opět zejména díky přebytku obchodní bilance. Kapitálový účet ČLR vykázal za stejné období přebytek 82,1 mld. USD, celková bilance tudíž činila 286,1 mld. USD. Ve třetím čtvrtletí roku 2010 dosáhl podle zprávy SAFE přebytek běžného účtu 102,3 mld. USD, přebytek v obchodu se zbožím, v příjmech a běžných transferech 81,4 mld. USD, resp. 14,5 mld. USD a 10,8 mld. USD, na druhé straně

byl zaznamenán deficit ve službách 4,4 mld. USD. Kapitálový a finanční účet vykázal včetně chyb 5,7 mld. USD, z toho ČLR dosáhla čistého přílivu přímých investic ve výši 23 mld. USD.

Devizové rezervy (bez zlata) po celý rok 2010 rostly a ke konci roku dosáhly částky 2.847,3 mld. USD, tzn. nárůst o 18,6 % oproti roku 2009. Kumulování rezerv tedy nadále pokračuje. Obrovské zásoby přebytečného kapitálu ČLR využívá např. k nákupům obligací amerického ministerstva financí, což bylo ve světle přetrvávající finanční krize na americkém trhu důvodem k řadě diskusí a v poslední době byly patrné změny v přístupu. Kromě toho ČLR investuje (nebo se o to alespoň pokouší) po celém světě do strategických odvětví a nákupu surovinových zásob.

Devizové rezervy

mld. USD	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Devizové rezervy	818,9	1 066,3	1 528,2	1,946	2 399,2	2 847,3

Zdroj: State Administration of Foreign Exchange, Národní statistický úřad, ČLR

Ve snaze snížit devizové rezervy a rozšířit možnosti investování, zavedla ČLR tzv. QDII (Qualified Domestic Institutional Investors) systém pro ty, kteří chtějí investovat v zahraničí. Dne 10. října 2006 poskytl čínský regulátor devizových rezerv systému QDII kvótu ve výši 11,6 mld. USD, další liberalizace nastala na konci roku 2010. Podle čínských expertů se jedná o správný přístup, jak umožnit oboustranný tok kapitálu. Zároveň se klade mnohem větší důraz na atraktivitu zahraničního investování, než na obavy z přílišného odlivu kapitálu.

ČLR tak postupně opouští politiku dlouhodobého udržování devizových rezerv ve státní pokladně a místo toho povzbuzuje domácnosti a podnikatele k držení většího množství zahraniční měny. Jednotlivec tak nyní může každý rok zakoupit zahraniční měnu, a to až do výše 20 tisíc USD - ve srovnání s předchozím limitem ve výši 8 tisíc USD.

Čína je současně největším zahraničním držitelem amerických státních obligací, a to v celkové částce 906,8 mld. USD (říjen 2010, US Treasury data), představující více než 30% celkových devizových rezerv země. U čínských vládních orgánů však doposud přetrvávají obavy, že v důsledku vysokého amerického fiskálního deficitu by mohlo dojít k nárůstu inflace a výraznějšímu poklesu kurzu USD. V takovém případě by čínské kapitálové investice zaznamenaly vysoké ztráty. V reakci na čínský apel vybízející americkou stranu k realizaci odpovídající hospodářské a fiskální politiky a k zabezpečení čínských investic v USA, ministr financí USA T. Geithner (TG) zdůraznil, že Obamova administrativa již v tuto chvíli vyvíjí úsilí o snížení deficitu na přijatelnou úroveň. TG nepředpokládá, že by mohlo dojít k většímu poklesu kurzu USD, a zároveň čínské představitelky opakovaně ujišťuje, že čínské kapitálové investice v USA jsou z americké strany náležitým způsobem zabezpečeny.

5.3. Zahraniční zadluženost, dluhová služba

Zahraniční dluh ČLR ke konci září 2010 dosáhl celkové částky 546,449 mld. USD, což znamená, že se v porovnání se stavem v závěru r. 2009 zvýšil o 117,8 mld. USD, tj. o 27,4%. Dlouhodobý a střednědobý dluh činil 177,01 mld. USD, tvoříc 32,39 % z celkového objemu zahraničního dluhu. Krátkodobé závazky představovaly 369,44 mld. USD neboli 67,61 % z celkového objemu dluhu. Celkově dle mezinárodních standardů tyto ukazatele nepředstavují vážnější zatížení z pohledu dalšího rozvoje čínské ekonomiky.

Hlavními věřiteli Číny zůstávají Japonsko, Hongkong, Tchaj-wan, Světová banka a Asijská rozvojová banka.

Údaje o zadluženosti v mld USD

	2006	2007	2008	2009	1-9/2010
Zadluženost celkem	322,99	373,62	374,66	428,6	546,4
Dluhová služba (%)	2,1	1,98	1,78	2,87	1,6
Zadluženost k vývozu (%)	30,4	27,84	23,69	32,15	46,1

Zadluženost k HDP (%)	12,3	11,52	8,65	8,73	7,4
-----------------------	------	-------	------	------	-----

Zdroj: MF ČLR, SAFE ČLR, EIU forecast

5.4. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Bankovní sektor

Banky (státní) představují hlavní zdroj financování čínské ekonomiky, což se znovu ukázalo v období krize. Domácí banky se staly prostředkem pro řešení krize v čínské ekonomice. Po raketovém vzestupu financování v roce 2009 pokračoval růst i v roce 2010 - v listopadu 2010 čínské banky poskytly 564 mld. CNY v úvěrech, což bylo více než dvakrát víc než činil listopadový průměr za posledních pět let (255 mld. CNY). Ke konci listopadu tak objem nově poskytnutých úvěrů během roku 2010 vyskočil na 7,45 bil. CNY (99% celoroční kvóty). Podíl bank na objemu všech finančních prostředků plynoucích do nefinančního sektoru zůstal na úrovni přes 80%. Odhaduje se, že potrvá několik let, než se rozvinou alternativní zdroje financování (např. dluhopisy). Centrální banka si vytyčila za hlavní cíl v roce 2010 stáhnout přebytečnou likviditu z trhu, proto během jediného roku celkem šestkrát zvýšila povinné rezervy až na 18,5% pro velké a 15% pro malé a střední banky. Rovněž byla dvakrát zvýšená základní úroková sazba. V roce 2011 by mělo dojít max. k nárůstu objemu poskytnutých úvěrů o 15% proti roku 2010.

Ke konci r. 2010 dosáhly celkové vklady ve finančních institucích výše 73,3 bil. CNY, což v meziročním porovnání představuje nárůst o 19,8 %. Celkové půjčky vzrostly oproti roku 2009 o 19,7 % a dosáhly hodnoty 50,9 bil. CNY.

Finanční a bankovní soustava ČLR je v současné době tvořena cca 41 tisíci finančními institucemi. Dominantní postavení na trhu si udržují čtyři státní komerční banky - Industrial and Commercial Bank of China, Bank of China, China Construction Bank a Agricultural Bank of China, které kontrolují v současnosti přibližně 51% všech bankovních aktiv v zemi (trend je nadále klesající). Komerční banky začaly vznikat teprve v polovině osmdesátých let (některé s celostátní působností, některé pouze s regionální). Za jedinou skutečně privátní banku se považuje Mingsheng Bank (vznikla v roce 1995). V roce 1994 byly založeny ještě tři "politické" banky, které se specializují na rozvojové a jiné projekty centrální vlády (China Development Bank, China Eximbank a Agricultural Development Bank of China). Čínský bankovní sektor dotváří venkovské a městské spořitelny. Speciální část tvoří zastoupení zahraničních bank. Podíl akciových bank nyní představuje 15 %, podíl městských komerčních bank dosahuje 7,2% a trend je mírně rostoucí. Ostatní finanční instituce kontrolují 27 % aktiv v zemi, z toho zahraniční banky 2%.

Centrální banka - The People's Bank of China (PBOC) společně s ministerstvem financí jsou hlavní instituce, které dbají na dodržování měnové a finanční politiky. V dubnu 2003 byla vytvořena nová instituce China Banking Regulatory Commission, která se zabývá dohledem a vydáváním regulačních vůči bankovnímu sektoru, což byly do té doby ve výlučné kompetenci PBOC. People's Bank of China nese zodpovědnost za udržování cenové stability a za devizovou a kursovou politiku, ministerstvo financí má na starosti především přípravu státního rozpočtu, výběr daní atd. Devizové rezervy spravuje zvláštní úřad State Administration of Foreign Exchange (SAFE).

Legislativní základ v této oblasti tvoří zákon o komerčních bankách „Commercial Bank Law“ z roku 1995 (zákony a předpisy v anglickém znění jsou dostupné na www.qis.net/chinalaw/lawtran1.htm). Podle této právní úpravy by se banky měly chovat „tržně“ a poskytovat půjčky jen za předpokladu minimalizace rizika. Praxe je však stále taková, že státní rada může bankám nařídít, aby poskytly úvěry na rozvojové programy strategického významu. Existují však i další zásahy do činnosti komerčních bank, jako např. centrální bankou pevně stanovené rozpětí úrokových sazeb (10% pod a 20% nad sazby PBC).

Za období 2004 až 2006 se událo v čínském bankovním sektoru mnoho pozitivních změn, zejména v oblasti reformy akcionářských struktur komerčních bank a hlavních finančních ukazatelů. Zlepšuje se vnitřní řízení bank a úvěrové mechanismy bank. Stále však čínské banky čelí problémům, jako je například nedostatečná kapitálová přiměřenost, řízení rizika a další. K významným událostem v roce 2006 patřilo provedení primárních emisí akcií dvou nejvýznamnějších státních bank, Industrial and Commercial Bank of China a Bank of China. Vznikla pátá největší banka v Číně Postal Savings Bank. Dne

11. prosince 2006 byl přijat nový bankovní zákon pro regulaci zahraničních bank. Otevírá čínský bankovní trh zahraničním bankám pro služby v místní měně poskytované čínské soukromé i firemní klientele a bez regionálního omezení. Nová pravidla by měla povzbudit zahraniční banky k širšímu působení v Číně a nastavit pro ně stejné podmínky státního dohledu.

Na konci června 2004 vytvořila centrální banka databázi s úvěrovými informacemi o společnostech a soukromých osobách - State Credit Bureau. V databázi bylo na konci roku 2008 zahrnuto 640 mil. osob a 14,47 mil. společností. V polovině r. 2007 taktéž vstoupil v platnost nový Zákon o bankrotech, který dává bankám širší prostor pro řešení stavů insolvence mezi firemní klientelou. V roce 2007 rovněž čínská vláda zavedla řadu opatření na zlepšení celkové vnitřní situace velkých bank v ČLR – postupné zbavování se špatných úvěrů, rekapitalizace, nalezení strategického partnera a upsání malého množství kapitálu na hongkongské a šanghajské burze.

Centrální banka ČLR se však již začíná obávat rizika zesílení inflačních tlaků a přistupuje k uplatnění dílčích opatření k částečnému odčerpání likvidity.

Centrální banka:

PEOPLE´S BANK OF CHINA
32 Chengfang Road, Xicheng
B e i j i n g 100800, P. R. of China
Tel: ++86/10/66194806
Fax: ++86/10/64913294
<http://www.pbc.gov.cn>

10 největších čínských bank:

(Zdroj: Economic Intelligence Unit, údaje z konce roku 2008)

1. INDUSTRIAL AND COMMERCIAL BANK OF CHINA (aktiva 9,8 mld CNY)
55 Fuxinmennei Dajie, Xicheng District
B e i j i n g 100031, P. R. of China
Tel: ++86/10/66106614
Fax: ++86/10/68217920
http://www.icbc.com.cn/e_index.jsp
2. CHINA CONSTRUCTION BANK (aktiva 7,6 mld CNY)
25 Jinrong Dajie
B e i j i n g 100032
Tel: ++86/10/67597114, 67598069, 68014488
Fax: +86/1/67597153
<http://www.ccb-on-line.com/english>
3. AGRICULTURAL BANK OF CHINA (aktiva 7,01 mld CNY)
25 Fuxing Lu
B e i j i n g 100036, P. R. of China
Tel: ++86/10/68415588
Fax: ++86/10/68426740
<http://www.abocn.com>(pouze čínská verze)
4. BANK OF CHINA (aktiva 7 mld CNY)
410 Fuxingmennei Dajie
B e i j i n g 100818, P. R. of China
Tel: ++86/10/66596688
Fax: ++86/10/66014024
<http://www.bank-of-china.com/english/index.shtml>.
5. BANK OF COMMUNICATIONS (aktiva 2,7 mld CNY)
18 Xianxia lu
S h a n g h a i 200336, P. R. of China
Tel: ++86/21/62751234
Fax: ++86/21/62196035
6. CHINA MERCHANTS BANK (aktiva 1,6 mld CNY)
7. SHANGHAI PUDONG DEVELOPMENT BANK (aktiva 1,3 mld CNY)
8. CHINA CITIC BANK (aktiva 1,2 mld CNY)

9. CHINA MINSHENG BANKING CORP. (aktiva 1,1 mld CNY)

10. INDUSTRIAL BANK (aktiva 1 mld CNY)

Banka pro financování zahraničně-obchodních transakcí:

EXPORT - IMPORT BANK OF CHINA
 A43 Xizhimen Beidajie, Jinan Building.
 Beijing 100044
 Tel: ++86/10/62242316, 62277665, 62278010
 Fax: ++86/10/62212024
<http://wwwchinaexim.gov.cn>

Zahraníční banky měly na konci roku 2008 v ČLR 433 operačních jednotek (tzn. ústředí a pobočky všech typů). 27 bank působilo jako plně vlastněné zahraniční banky, celkový podíl zahraničních aktiv v čínském bankovním sektoru činil 2,16% z 1,3 bil. CNY (o 7,4% více než v roce 2007).

10 největších zahraničních bank

Banka	Země původu	Počet poboček	Reprez. kanceláře
HSBC	V. Británie	34	1
Bank of East Asia	Hongkong	26	5
Standard Chartered Bank	V. Británie	19	4
Citibank	USA	17	2
Hang Seng Bank	Hongkong	14	1
ABN AMRO Bank	Nizozemí	12	3
United Overseas Bank	Singapur	8	0
Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ	Japonsko	6	3
Nanyang Commercial Bank	Hongkong	6	0
Mizuho Corporate Bank	Japonsko	5	5

(Zdroj: Economic Intelligence Unit, podle počtu poboček, údaje z roku 2006)

Pojištění

Základní pravidla a podmínky fungování pojišťovacího trhu v Číně určuje National Insurance Law, který platí od října 1995 a jeho novelizovaná verze od 1.1. 2003. Novela zákona dává pojišťovnám větší volnost při stanovení většiny pojistných sazeb, při nakládání s vlastními aktivy; dále ruší nutnost oddělení majetkového pojištění od ostatních pojistných produktů. Poslední významná novela zákona vstoupila v platnost 1.10.2009 a zaměřila se na ochranu klientů, závazky pojistných společností a jejich podnikatelskou etiku, přezajištění a solventnost. Dohled nad dodržováním zákona a nad fungováním trhu zajišťuje od listopadu 1998 (do té doby tuto funkci vykonávala centrální banka) vrcholný kontrolní orgán China Insurance Regulatory Commission (CIRC). Jejím úkolem je, mimo jiné, adaptace sektoru na pravidla WTO. Od prosince 2004 mohou i zahraniční pojišťovny nabízet zdravotní a skupinové životní pojištění a zakládat pojišťovnickou činnost k penzím a ke korporátním rentám (část platu zaměstnanců se odloží do penzijního systému). CIRC připravila nařízení „Rules on Management of Equity Rights of Insurance Companies“, ve kterém je stanoveno, že:

- akcionáři nemohou vlastnit více než 20% podíl v pojišťovně, pokud jsou domácími subjekty musí prokázat ziskovost, dobrou reputaci a čistý trestní rejstřík po dobu 3 let;
- zahraniční akcionář musí disponovat aktivy min. 2 mld. USD, ratingem "A" a chtějí-li vlastnit více než 15%, jejich čistá aktiva musí dosáhnout min. 200 mil. CNY.

Pojištění a s ním spojené služby jsou v Číně zatím relativně málo rozvinuté, potenciál růstu trhu je stále obrovský, což dokládá i vývoj v tomto sektoru v roce 2010. Celková výše pojistného dosáhla 1,47 bil. CNY (22,73 mld. USD), což představuje nárůst o 33 % v porovnání s rokem 2009. Z toho objem pojistného u životního pojištění představoval 1,08 bil. CNY (+31 %), výše pojistného u majetkového pojištění v roce 2010 vzrostla o 35 % na 389,4 mld. CNY.

Celková aktiva pojišťoven se v roce 2010 rovnala objemu 5 biliónů CNY (růst o téměř 33%), celkový zisk dosáhl 60,7 mld. CNY.

CIRC přijala v roce 2006 další kroky k rozšíření možností investování prostředků pojišťovnami. Pojišťovny tak mohou investovat své prostředky do infrastrukturních projektů (oblast komunikace, telekomunikace, přírodní zdroje, místní správa a ochrana životního prostředí), do bank kótovaných i nekótovaných na burze, do cenných papírů a také do zahraničí. CIRC také vydala mnohem přísnější standardy pro řízení rizika a kapitálu. V září 2006 bylo odstraněno omezení na domácí pojišťovny, které teď mohou zakládat kanceláře v zahraničí, dle pravidel v „Administrative rule for insurance companies establishing insurance entities abroad“ (tj. domácí pojišťovny musí získat povolení a jejich aktiva musí přesáhnout 5 mld. CNY a fondy zahraniční měny nesmí být menší než hodnota 15 mil. CNY).

Pojišťovny se staly druhou největší skupinou finančních institucí investující na trhu s obligacemi (po bankách).

Očekává se rovněž, že pojišťovnictví velkou měrou zasáhne do rozvoje hospodářství ve venkovských oblastech Číny. Kolem 200 mil. zemědělců (a 32% zemědělských plodin v ČLR) je postihnuto přírodními pohromami každý rok a u mnoha zemědělců je zdravotní a penzijní pojištění nedostatečné. V roce 2009 odstartoval pilotní projekt plně krytého zemědělského pojištění v devíti provinciích, přičemž 50% pojistného hradí rolníci, o zbytek se podělí provinční a centrální vláda.

Státní rada dne 15. 6. 2006 vydala dokument týkající se reformy a budoucího rozvoje pojišťovnictví. CIRC se má nyní zaměřit na rozšíření sféry působnosti pojišťovnictví, zvláště na venkově a v oblasti zdravotního pojištění, zvýšit využití prostředků pojišťoven v ekonomice, posílit řízení a správu společností a udržitelný rozvoj a posílit dohled za účelem snížení rizik a jejich včasné rozpoznání.

Od ledna 2007 pojišťovny musí dodržovat nové čínské účetní standardy (které již mají blízko k mezinárodním účetním standardům), přechodné období má skončit v roce 2011.

Ke konci roku 2009 byl stav na pojišťovacím trhu ČLR následující:

- osm pojišťovnických skupin (včetně China Life, China Re a Ping An),
- 53 úrazových a majetkových pojišťoven,
- 121 životních pojišťoven (čínských i zahraničních),
- osm zajišťoven (z toho dvě jsou dceřiné firmy China Re/pro životní a neživotní pojištění/ šest zahraniční zajišťovny),
- devět společností spravujících aktiva pojišťoven,
- 2 492 pojišťovacích agentů (společností zastupujících pojišťovny),
- 429 pojišťovacích zprostředkovatelů a
- 332 specializovaných zprostředkovatelů a
- 155 reprezentačních kanceláří zahraničních pojišťoven.

Deset nejvýznamnějších životních pojišťoven v ČLR v roce 2009

Název společnosti	Celkové pojistné (mld. CNY)*	Tržní podíl dle pojistného (%)
China Life Insurance Co.	295,0	36,2
Ping An Life	132,3	16,3
China Pacific Life	67,6	8,3
Taikang Life	67,0	8,2
New China Life	66,8	8,2
PICC Life Insurance	52,4	6,4
Taiping Life	22,6	2,8
China Life Insurance Group	15,1	1,9
AIA	8,0	1,0
Shengming Life	7,0	0,9
Celkem v ČLR	814,4	

* Neauditováno

Zdroj: CIRC

Pojišťovny se zahraničním kapitálem v ČLR

Název pojišťovny	Zahraníční investor	Podíl zahr. investora
Ping An Insurance	HSBC, Goldman Sachs, Morgan Stanley, Dai-ichi	23,7 %
China Pacific Life	Carlyle Group, Prudential	24,9 %
New China Life	Zurich, Meiji Life, Development Finance	24,9 %
Taikang Life	Winterthur, Softbank, Tetrad Ventures, Banque Leu (Luxembourg)	25 %
Huatai Insurance	ACE Limited	22,1 %
Sino Life	Millea Holdings	24,9 %
Taiping Insurance	ICBC (Asia)	24,9 %
Taiping Life	Fortis Bank	24,9 %
China Continent Property	Sun Hung Kai Properties, Bangkok Insurance, Asuransi Central Asia, Asia Insurance	10,0 %
PICC Property and Casualty	AIG	9,9 %
Minsheng Life	Asia General Holdings	5,0 %
PICC Asset Management Co.	MEAG (dceřiná společnost Munich Re)	19,0 %
Yinda Taihe Life	Massachusetts Mutual Life Insurance Co.	19,9 %
National Trust	HSBC Insurance Asia	50,0 %

Zdroj: EIU

5.5. Daňový systém

Zahraníční daňoví plátcí jsou klasifikováni následovně:

a/ Podniky

- podniky se zahraniční investicí (podílové JV, kooperativní JV, podniky plně vlastněné zahraniční firmou), reprezentační kanceláře

b/ Fyzické osoby

- s trvalým pobytem
- s dočasným pobytem

Zdanitelný příjem podniků je definován jako částka zbývající z hrubého příjmu za zdaňované období po odečtení nákladů, výdajů a ztrát v tomto roce.

Daňové období odpovídá kalendářnímu roku od 1. ledna do 31. prosince. Jestliže má zahraniční podnik problémy s výpočtem daní za běžný kalendářní rok, může požádat o výjimku a přizpůsobit vyúčtování svému finančnímu roku. U podniků, které nepracovaly celých 12 měsíců, se za daňové období považuje skutečná provozní doba.

Čínské zákony, upravující činnost podniků se zahraničním vkladem, navrhuje Státní daňový úřad a předkládá je Ústřední vládě. Po projednání ve vládě jsou předloženy Národnímu lidovému shromáždění ke schválení a vyhlášení. Prováděcí předpisy a pokyny rovněž navrhuje Státní daňový úřad a předkládá

je vládě ke konečnému schválení. Daňové zákony obvykle vstupují v platnost dnem vyhlášení a nemají zpětný účinek.

Základní daně uplatňované na cizincích, podnicích se zahraniční kapitálovou účastí a zahraničních firmách, jež obchodují s Čínou, jsou následující:

- daně z příjmu
- daně z transakcí
- daně ostatní

5.5.1. Daně z příjmu

Daň z příjmu právnických osob

Na základě dřívějšího režimu odváděly zahraniční společnosti v Číně pouze 15% daně z příjmu právnických osob a mohly využívat různé daňové prázdny, naproti tomu čínské společnosti byly zdaňovány sazbou 33%. Zákon o dani z příjmu právnických osob, schválený v březnu 2007, odstranil dřívější složitost a zvýhodnění zahraničních investorů. Od 1. 1. 2008 odvádějí zahraniční a domácí firmy stejnou sazbu daně ze svých příjmů, a to 25%.

Daňové prázdny už nejsou obecně nabízeny zpracovatelskému průmyslu. Nové daňové pobídky jsou nyní orientovány na jednotlivé sektory s několika zeměpisnými výjimkami. Upřednostňované sektory: vývoj technologií, ochrana životního prostředí, úspora energií, bezpečnost výroby, rizikový kapitál, zemědělství, lesnictví, živočišná produkce, rybaření a rozvoj infrastruktury.

Nový zákon zavádí nový pojem „tax resident enterprise“ (TRE), který zahrnuje společnost, která sídlí mimo Čínu, ale sídlo (úřad, kancelář) svého výkonného managementu má v ČLR. TRE je předmětem čínských daní z příjmu na základě jejího celosvětového příjmu. K této problematice budou nejspíše v dalších letech vydána podrobnější pravidla s ohledem na očekávané vyjasnění problémů, které pravděpodobně vyvstanou.

Ačkoliv je reprezentačním kancelářím ze zákona zakázáno provádět aktivity s přímým ziskem, jakými jsou projednávání a uzavírání prodejních kontraktů s čínskými zákazníky, zakládají zahraniční firmy v Číně své kanceláře za účelem podpory prodeje, průzkumu trhu a k provádění poprodejní údržby a podpůrných služeb. Tyto reprezentační kanceláře jednají za určitý poplatek jako konzultanti nebo agenti pro svá ústředí. Jestliže je část takových služeb prováděna kanceláří v Číně a zbývající část zahraničním ústředím, může daňový úřad povolit úhradu až 50% v zahraničí. Pouze 50% příjmu se tak stane předmětem zdanění v Číně.

Daň z příjmu fyzických osob - u jednotlivců podléhají dani platy, renty, kapesné, atp. Sociální dávky a náhrady běžných obchodních výloh dani z příjmu nepodléhají. U jednotlivců s trvalým pobytem v Číně je daň uplatňována z příjmu nabytého kdekoli ve světě, ať je zde obdržen či nikoliv. Česká republika má s ČLR podepsanou smlouvu o zamezení dvojího zdanění, tzn. že občané obou států by měli platit daň pouze v jedné zemi a to tam, kde pobývají větší část roku, resp. více jak 183 dny.

Sazba je stanovena na základě výše příjmu a pohybuje se od 5% do 45%. Od roku 2008 mohou všichni poplatníci uplatnit standardní měsíční odpočet z daně ve výši 2.000 CNY, přičemž cizinci a zahraniční Číňané mají nárok na odpočet dalších 2.800 CNY měsíčně jako kompenzaci za zvýšené životní náklady.

Příjmy mimo standardní plat (honoráře, kompenzace za osobní služby, nájemné, dividendy, úroky) jsou zdaněny sazbou 20 % u zdroje příjmu (bez 20 % standardní srážky za náklady, min. 800 CNY u každé platby). Pouze úroky u spořicíh účtů jsou zdaněny nižší sazbou ve výši 5 %.

Dani nepodléhají

- ocenění za domácí či zahraniční úspěchy a podobné případy dle výkladu MF ČLR
- vládní dluhopisy a finanční dluhopisy vydané vládou
- dotace a platby na základě vládní vyhlášky
- sociální platby, odškodnění za tělesné postižení, penze vyplácené pozůstalým, pomoci
- pojistná plnění

- vojenské odlučné a demobilizační platby
- relokační platby, odlučné, penze a dotace na životní náklady pro důchodce na základě vládní vyhlášky
- příjmy diplomatických zástupců, konzulů a dalšího personálu velvyslanectví a konzulátů
- příjmy osvobozené od daně podle některé mezinárodní konvence
- příjmy osvobozené od daně na základě souhlasu MF ČLR
- kompenzace z titulu demolice obydlí a přesídlení občanů

Výpočet daně z příjmu fyzických osob

Výše měsíčního příjmu		Daňová sazba
od CNY	do CNY	v %
0	500	5
500	2 000	10
2 000	5 000	15
5 000	20 000	20
20 000	40 000	25
40 000	60 000	30
60 000	80 000	35
80 000	100 000	40
100 000		45

5.5.2. Daně z transakcí

Většina transakcí je předmětem daně z obratu, a to buď DPH nebo daně obchodní, přičemž zaplacení jedné vylučuje úhradu druhé. Některé kategorie spotřebního zboží jsou zatíženy ještě daní spotřební.

Daň z přidané hodnoty je uplatněna při prodeji zdanitelného zboží a služby, vztažené k jeho výrobě, a na dovezené zboží, pokud dovoz není od daně osvobozen zvláštním zákonem.

V zásadě existují tři sazby:

- 0 % na výrobky již použité prodejcem (obchodníci s použitým zbožím platí 2% DPH), zemědělské výrobky vyrobené vlastními silami a prodané těmito výrobci, antikoncepční přípravky a zařízení, knihy v antikvariátech, výrobky a zařízení dovezená ve formě bezplatné ekonomické pomoci od zahraničních vlád a mezinárodních organizací, výrobky dovezené pro organizace pro postižené s využitím pouze pro handicapované osoby, přístroje a zařízení pro vědecký výzkum, experimenty a vzdělávání, dále na spotřební zboží nakoupené pro vlastní potřebu, zboží nakoupené či služby užití v nezdaňovaných výrobcích, pro kolektivní blaho nebo individuální spotřebu, nadměrný odpad z nakoupeného zboží nebo užitých služeb při výrobě konečných výrobků, nadměrnou ztrátu nakoupeného zboží či užitých zdanitelných služeb, dopravní náklady na výše uvedené zboží a prodej nezdanitelného zboží, na podniky pracující s recyklací surovin a dovážející osivo, sazenice či divoká zvířata pro chov;
- 13 % na zemědělské výrobky, vodné, topení, chlazení, plyn, uhlí, knihy, noviny, časopisy, zemědělskou techniku;
- 17 % ropné produkty a ostatní položky výše neuvedené.

Plátcí jsou právnické osoby:

1. všeobecní plátcí DPH

- s převládající výrobní činností, s ročními tržbami nad 0,5 mil. CNY (cca 73,5 tis. USD);
- zabývající se převážně obchodem, s ročními tržbami nad 0,8 mil. CNY (cca 118 tis. USD).

2. malí plátcí DPH (sazba činí 3% - dříve 6%)

- produkcující zboží nebo zdanitelné služby (včetně zpracování, oprav a výměny) s ročními zdanitelnými příjmy do 500 tis. CNY (cca 73,5 tis. USD) nebo

- se zabývající velko- a maloobchodem s tržbami do 800 tis. CNY (cca 118 tis. USD). Na tyto plátce se nevztahují rabaty DPH.

V roce 2006 si čínská vláda dala za úkol změnit strukturu čínského vývozu, v tomto smyslu zavedla v září 2006 nová pravidla (oběžník č. 139) upravující rabaty DPH při vývozu z ČLR. Jedná se o snížení rabatů DPH u výrobků s vysokou energetickou náročností a s nízkou přidanou hodnotou a zvýšení rabatů DPH u technologicky náročných výrobků. V roce 2008 byly upraveny sazby rabatů ve snaze omezit podporu pro energeticky náročné výroby a snížit tempo vývozu, následně však došlo k dalším úpravám coby opatření proti krizi ve vývozu. V červnu 2010 MF ČLR zrušilo rabaty u 406 položek s platností od 15.7.2010.

Daň obchodní (živnostenská) ve výši 3 – 5 (u většiny sektorů) až 20 % (zábavní služby), uplatňuje se u služeb (nikoliv u výroby a oprav, které jsou zdaněny v režimu DPH), při převodu nehmotných prostředků jako např. patenty, klientely a prodej vlastnictví nemovitostí v Číně. Od daně jsou osvobozené kupř.

- opatrovatelské služby (kupř. školky, pečovatelské ústavy pro postižené)
- zdravotnické služby
- zemědělské služby (kupř. mechanická orba, zavlažování, ochrana rostlin)
- služby poskytované postiženými osobami
- vstupné na kulturní aktivity (kupř. muzea, kulturní centra, umělecké galerie)
- exportní pojištění poskytnuté domácími pojišťovnami
- vzdělávací služby poskytované školami a jinými institucemi
- dopravní služby při transportu zboží a osob do, z a mimo Čínu
- offshore služby domácích společností a fyzických osob

Daň spotřební ve výši 3 – 45 %, je uplatňována při dovozu, výrobě a zpracování 11 kategorií spotřebního zboží, které zahrnuje tabákové výrobky, alkoholické nápoje, kosmetiku, produkty pro ošetření vlasů a pleti, klenoty, zábavnou pyrotechniku, benzin, motorovou naftu, pneumatiky, motocykly a automobily.

5.5.3 Daně ostatní

Srážková daň

Zisk z kapitálu získaného zahraniční společností v ČLR je zdaněn 10% daní.

Daň ze zisku z převodu nemovitosti

Sazba má rozpětí 30 % – 60 % .

Daň z užívání městské půdy

Vztahuje se na domácí i zahraniční firmy. Platí se od 0,6 do 30,0 CNY/m² podle velikosti města a lokality.

Daň z převodu, darování či výměny užívacích práv u nemovitostí (Deed Tax)

Vybírá se ve výši 3 - 5 % podle rozhodnutí lokální vlády. Neplatí pro vypořádání dědictví.

Daň z vozidel a lodí

Vztahuje se také na cizince a zahraniční firmy. Sazby se u motorových vozidel pohybují mezi 60 a 660 CNY/rok podle počtu pasažérů, u nákladních 16 – 120 CNY/rok/t, u tříkolek a pomalých nákladních vozů 24 – 120 CNY/rok/t; u motocyklů 36 - 180 CNY/ročně, u lodí 3 – 6 CNY/rok/t. Existují určité výjimky z daně - vojenská a policejní vozidla, vozidla zastupitelských úřadů, rybářské lodě.

Daň z nově nabytého vozu

Vztahuje se na motorová vozidla, motocykly, tramvaje, návěsy a dopravní prostředky pro zemědělství nabyté koupí, dovozem, vlastní výrobou, darováním, výhrou nebo jiným způsobem. Daň se na každý vůz platí pouze jednou, sazba je 10 %.

Daň z přírodních zdrojů

Platí těžební společnosti a osoby, které těží energetické a minerální zdroje nebo produkují sůl.

6. Zahraniční obchod země

Čínský zahraniční obchod doznal po zrušení monopolu zahraničního obchodu v roce 1979 radikálních změn, způsobených obrovskými nároky na modernizaci průmyslových technologií a nedostatkem cizí měny pro realizaci ambiciózních plánů na jejich dovoz. Jednotlivá ministerstva, provinční vlády, armáda i mamutí státem vlastněné podniky získaly pravomoc k vytvoření vlastních podniků zahraničního obchodu (podobně jako PZO v ČSSR), ostatní výrobci zboží mohli požádat o svolení k zahraničnímu obchodu. Byly vytvořeny první čtyři zvláštní ekonomické zóny (ZEZ ve městech Shenzhen, Zhuhai, Shantou v provincii Guangdong /Kanton/ a Xiamen v provincii Fujian), které měly za úkol přilákat investice do zpracovatelského průmyslu pro export. Pátou a poslední ZEZ byl v roce 1984 ostrov Hainan. Provinční vlády a společnosti v jejich působnosti byly podporovány v rozvíjení exportních kapacit a potřebné infrastruktury pro ekonomický rozvoj. Výsledky na sebe nenechaly dlouho čekat - obchod rostl obrovským tempem, počet místních firem s oprávněním pro zahraniční obchod vzrostl z 900 v roce 1985 na 16.000 v roce 2000.

V roce 1994 nahradil dosavadní systém řízení zahraničního obchodu prostřednictvím interních administrativních opatření a směrnic Zákon o zahraničním obchodě (Foreign Trade Law). Tento zákon uvedl principy provádění zahraničního obchodu v ČLR ve větší míře do souladu s požadavky Světové obchodní organizace (WTO) na transparentní regulační systém.

Řídícím orgánem pro tuto oblast se stalo nejprve Ministerstvo pro zahraničně-ekonomické vztahy a obchod (MOFERT, 1982), později přejmenované na Ministerstvo zahraničního obchodu a ekonomické spolupráce (MOFTEC, 1993) a od roku 2003 na Ministerstvo obchodu (MOFCOM). V roce 2001 bylo umožněno obchodování se zahraničím také čínským soukromým subjektům a obchodním firmám s podílem zahraničního kapitálu.

Nejvýraznější událostí v oblasti zahraničního obchodu ČLR v poslední dekádě se stal vstup země do Světové obchodní organizace v roce 2001. V souladu s přístupovými závazky ČLR získaly všechny podnikatelské subjekty plné právo k zahraničně-obchodní činnosti. V roce 2004 byla přijata změna Zákona o zahraničním obchodě, která posílila harmonizaci čínského obchodního systému s principy WTO zejména uvolněním zahraničně-obchodní regulace a zlepšením ochrany práv duševního vlastnictví.

Dá se říci, že výsledkem liberalizace zahraničního obchodu spolu s postupnou devalvací jüanu se stal masivní příliv investic do zpracovatelského i výrobního sektoru, což vedlo k ohromujícímu nárůstu čínského zahraničního obchodu. I nadále však platí, že ČLR hodlá především posilovat svou soběstačnost namísto závislosti na dovozech, proto přikládá velký význam transferům technologií a regulování přílivu zahraničních investic do prioritních oborů. Dalším klíčovým aspektem čínského zahraničního obchodu je snaha o zajištění stabilních dodávek surovin a materiálů pro nepřetržitě rostoucí výrobní sektor. V souladu s doporučením mezinárodních institucí a konzultantů čínská vláda již od roku 2007 provádí politiku restrikcí nízkonákladové a vůči životnímu prostředí likvidační výroby, zatímco se snaží posílit výrobu zboží s vyšší přidanou hodnotou.

6.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo – tabulka

Čínský zahraniční obchod dosáhl v roce 2010 výrazného oživení po výrazném propadu o rok dříve díky globální krizi (jednalo se o první pokles od roku 1983). Celkový objem zahraničního obchodu vzrostl z 2.207,2 mld. USD v roce 2009 na 2.980 mld. USD v roce 2010, tj. o 34,7 %. Vývoz stoupl o 31,3 %, dovoz dokonce o 38,7 %. Obchodní přebytek ČLR se však již druhým rokem snížil na 183 mld. USD. Celkový podíl ČLR na světovém obchodu poskočil z 9 % v roce 2009 na 10 % v roce loňském (z pouhých 3 % v roce 1999). Mezinárodní měnový fond předpovídá, že v roce 2020 již Čína ukrojí z celosvětového obchodu celých 17 %. Vývoj za posledních 5 let je zřejmý z následující tabulky:

Vývoj zahraničního obchodu ČLR v mil. USD

Rok	Obrat	Export	Import	Saldo
2010	2 972 700	1 577 900	1 394 800	183 100
2009	2 207 200	1 201 700	1 005 600	196 100
2008	2 561 600	1 428 500	1 133 100	295 400
2007	2 173 833	1 218 015	955 818	262 196

2006	1 760 396	968 936	791 461	177 475
2005	1 421 906	761 953	659 953	102 001

Zdroj: čínské celní statistiky

Z informací Čínské celní správy je patrné, že po překonání důsledků globální recese došlo v průběhu roku 2010 k výraznému oživení čínského exportu na hlavní zahraniční odbytí - do Asie o 30,2 %, Afriky o 33,8 %, Evropy o 32 %, Severní Ameriky o 28,2 %, nejvíce však do Latinské Ameriky (o celých 60,8 %). Největší přírůstky v dovozech zaznamenaly trhy v Africe (59,4 %), Austrálii a Oceánii (54,1 %), na Blízkém východě (53,2 %), následovány Latinskou Amerikou (40,9 %), Evropou (36,9 %), Asií (35,6 %) a Severní Amerikou (30,6 %).

Z hlediska vlastnické struktury čínských podniků je možno pro zahraniční obchod uvést následující údaje:

**Zahraněční obchod z hlediska vlastnické struktury
čínských podniků (% představují nárůst proti roku 2009)**

2010	Vývoz z ČLR		Dovoz do ČLR	
	mld USD	%	mld USD	%
Státní podniky	234,4	22,7	387,6	34,3
Podniky se zahraničním kapitálem	862,3	28,3	738,0	35,3
Ostatní	481,3	42,2	269,3	56,6

Zdroj: čínské celní statistiky

Co se týče podílu státních podniků na celkovém obrátu zahraničního obchodu ČLR, v loňském roce pokračoval trend jeho snižování. Tento podíl vloni představoval 20,9 %, zatímco v roce 2009 21,7 %, v roce 2003 33,0 % a v roce 2000 celých 46,8 %. Podíl podniků se zahraniční kapitálovou účastí se v roce 2010 mírně snížil ve prospěch soukromých subjektů na 53,8 % (v roce 2009 dosahoval 55,2 %, v roce 2008 55% a v roce 2000 48 %).

Na celkovém obrátu zahraničního obchodu ČLR se obě tyto skupiny podniků podílely celkem 74,8 % (v roce 2000 cca 95 %). Úbytek souvisí s růstem síly tuzemských soukromých podniků, které jsou zahrnuty do kategorie „ostatní“ (jejich podíl dosáhl v roce 2010 25,2 %).

ČLR pokračuje v podepisování a sjednávání dohod o volném obchodu se zahraničními partnery, v letech 2008 a 2009 tak podepsala FTA s Novým Zélandem a Peru, v dubnu roku 2010 s Kostarikou (více informací na <http://fta.mofcom.gov.cn/english/index.shtml>). V září 2010 byla dojednána nejvýznamnější smlouva mezi ČLR a Tchaj-wanem (Economic Co-operation Framework Agreement, ECFA), díky níž byla snížena cla u 539 položek tchaj-wanského vývozu a 267 čínských výrobků. Jednání o nové Dohodě o partnerské spolupráci (PCA) s EU nadále pokračují a obchodní část tvoří významnou část dokumentu.

Dalším tématem, jež ČLR intenzivně projednává s ostatními státy, je otázka přiznání statutu tržní ekonomiky. Brazílie, ASEAN, Nový Zéland, Argentina a Švýcarsko tak již učinily, v jednáních s EU či USA patří tato otázka ke klíčovým bodům jednání.

6.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Co se týče teritoriální struktury zahraničního obchodu ČLR, velká část exportu ČLR jde přes Hongkong, který je ve statistikách ČLR vykazován odděleně, a tím dochází ke zkreslení výše skutečného čínského exportu např. do Evropy. Podle zveřejněné statistiky dosáhl obrát s Hongkongem úrovně 341,3 mld. USD, přičemž export představoval 218,3 mld. USD a import pouze 12,3 mld. USD (tedy saldo 206 mld. USD). Tato záležitost se promítá i do statistik zahraničního obchodu s Českou republikou.

Následující tabulka ukazuje údaje za celý rok 2010 pro nejdůležitější čínské obchodní partnery a vybrané země (seřazeno podle výše obrátu):

Zahraniční obchod ČLR podle jednotlivých zemí v mld. USD

	Obrat	Vývoz z ČLR	Dovoz do ČLR	Saldo
EU celkem	479,7	311,2	168,5	142,7
USA	385,3	283,3	102,0	181,3
Japonsko	297,8	121,1	176,7	-55,6
ASEAN	292,8	138,2	154,6	-16,4
Hongkong	230,6	218,3	12,3	206,0
Korejská republika	207,2	68,8	138,4	-69,6
Tchaj-wan	145,4	29,7	115,7	-86,0
Indie	61,7	40,9	20,8	20,1
Rusko	55,4	29,6	25,8	3,7

Zdroj: čínské celní statistiky

Jak lze vidět z tabulky, největšími obchodními partnery ČLR jsou Evropská unie, USA a Japonsko. Největší kladné saldo má ČLR s USA a Evropskou unií (nepočítaje Hongkong). Hodnota vývozu do Hongkongu je také vysoká, ale přes něj zboží dále proudí do ostatních států, takže skutečný tok zboží do USA a EU je vyšší než uvedené údaje.

Největšími odběrateli čínského zboží jsou Evropská unie, USA, Hongkong, země ASEAN a Japonsko (pořadí dle výše vývozu z ČLR), zatímco mezi největší dodavatele do ČLR patří Japonsko, Evropská unie, země ASEAN, Korejská republika, Tchaj-wan a USA (pořadí dle výše dovozu do ČLR).

Největší odběratelé čínského zboží (rok 2010, mld. USD)

Země	Vývoz z ČLR	Nárůst
Evropská unie	311,2	+31,8%
USA	283,3	+28,3%
Hongkong	218,3	+31,3%
ASEAN	138,2	+30,1%
Japonsko	121,1	+23,7%

Zdroj: čínské celní statistiky

Největší dodavatelé do ČLR (rok 2010, mil. USD)

Země	Dovoz do ČLR	Nárůst
Japonsko	176,7	+35,0%
Evropská unie	168,5	+31,9%
ASEAN	154,6	+44,8%
Korejská republika	138,4	+35,0%
Tchaj-wan	115,7	+35,0%

Zdroj: čínské celní statistiky

EU je s hodnotou vzájemného zahraničního obchodu 479,7 mld. USD za rok 2010 (nárůst o 31,7 % proti roku 2009) největším obchodním partnerem ČLR (ČLR je 2. největším obchodním partnerem EU). Vývoz z ČLR do EU činil 311,2 mld. USD (nárůst o 31,8%) a dovoz z EU do ČLR 168,5 mld. USD (nárůst o 31,9%), obchodní přebytek ve prospěch ČLR dosáhl 142,7 mld. USD ve srovnání s 108,5 mld. USD za rok 2009. Komoditní struktura zahraničního obchodu mezi ČLR a EU je velice široká od výrobků s nízkou přidanou hodnotou (suroviny, textil, zemědělské výrobky) až po elektromechanické a hi-tech výrobky. Čínský vývoz hi-tech výrobků do EU významně roste (hlavní vývozní položky zahrnují počítače a jejich části, elektrické výrobky, telekomunikační zařízení a jejich části).

6.3. Komoditní struktura

Hlavní komodity v zahraničním obchodě ČLR v roce 2010

2010	Vývoz z ČLR
-------------	--------------------

	mln. USD	změna v %
Kancelářské stroje a stroje pro automatické zpracování dat	196,2	+33,5
Telekomunikační zařízení a díly	190,2	+19,5
Elektrická zařízení a domácí spotřebiče	189,2	+41,2
Oděvy a doplňky	129,8	+21,0
Textilní příze, látky a galanterie	76,9	+28,5
Průmyslové výrobky a díly	64,4	+28,1
Výrobky z kovů	53,2	+25,6
Automobily	44,3	+54,1
Vědecké přístroje a zařízení	42,2	+34,2
Železo a ocel	39,6	+67,2
2010	Dovoz do ČLR	
	mln. USD	změna v %
Elektrická zařízení a domácí spotřebiče	262,3	+32,0
Ropa a ropné produkty	163,9	+49,8
Železná ruda a šrot	131,0	+51,6
Vědecké přístroje a zařízení	75,1	+35,9
Kancelářské stroje a stroje pro automatické zpracování dat	56,0	+33,1
Automobily	49,3	+74,5
Neželezné kovy	49,2	+30,4
Plasty v primární podobě	48,6	+26,9
Organické chemikálie	48,1	+33,6
Průmyslové výrobky a díly	45,0	+24,6

Zdroj: čínské celní statistiky

Od vstupu ČLR do WTO podíl hotových výrobků na celkových vývozech stoupl na 95%, z nichž největší část tvořila telekomunikační zařízení a s nimi související produkty (v roce 2010 nárůst o 19,5%), dále kancelářské stroje a zařízení (+33,5%) a elektrická zařízení (+41,2%). Většina těchto výrobků je produkována zahraničními společnostmi v exportních zpracovatelských zónách, což dokazuje, že se Čína stala nedílnou součástí výrobního řetězce IT výrobků, nicméně klíčová technologie zůstává nadále mimo ČLR. Čína je také významným světovým dodavatelem oděvů, prádla či textilu, stejně jako železa a oceli či průmyslových strojů a zařízení, která dnes opět po propadu v roce 2009 registrují nárůst.

Podobně jako v uplynulých letech, čínské dovozy v roce 2010 byly tvořeny především surovinami a materiály pro investice do infrastruktury a exportní výrobu. Podíl těchto komodit dosáhl 31% v celkových dovozech do ČLR a jejich hodnota vzrostla oproti roku 2009 o více než 50%, což odpovídalo především zvýšené poptávce po ropě a dalších surovinách. Čínské dovozy surové ropy vzrostly v roce 2010 o 17,5% na 239,3 mil. tun, což znamenalo druhé místo za USA mezi největšími světovými dovozci této suroviny. Díky mohutným investicím do infrastruktury pokračovaly také dodávky železné rudy (pokles o 1,4% na 618,6 mil. tun). V hodnotovém vyjádření po meziročním nárůstu světových cen vyskočila hodnota dovozu surové ropy o 51,4% na 135,2 mld. USD a ropných produktů o 31,3% na 22,3 mld. USD.

6.4. Dovošní podmínky a dokumenty (po vstupu do EU), celní systém, kontrola vývozu

6.4.1. Doklady vyžadované při dovozu

V roce 2009 byl publikován seznam dovošního a vývošního zboží, které spadá pod kontrolu kvality AQSIQ (List of Import and Export Commodities Subject to Legal Inspection), obsahující 4.829 položek. Zboží, které má výjimku a nepodléhá této kontrole, je definováno takto:

- všechny položky vyjmenované AQSIQ s historicky doloženou odpovídající úrovní kvality,
- vzorky, dárky, zboží určené na výstavu a ostatní výrobky, které nejsou určeny k prodeji, pokud není stanoveno jinak čínskou vládou nebo specifikováno v obchodních smlouvách,
- vyjmenované položky, které prošly kontrolou prostřednictvím společného podniku pro kontrolu kvality, uznávaným AQSIQ,
- vyjmenované položky, které prošly kontrolou prostřednictvím autorizované zahraniční organizace v jedné ze zemí, s níž má ČLR uzavřenu dohodu o vzájemném uznávání.

Při vstupu zboží z ciziny do čínského přístavu či jiného vstupního místa, musí čínský příjemce (zpravidla speditér nebo celní zprostředkovatel) předložit následující doklady:

- konosament
- fakturu
- nákladní list
- obchodní smlouvu
- certifikát k importní kvótě (pokud se uplatňuje)
- certifikát CCC (China Compulsory Certification, pokud se uplatňuje)
- dovošní licenci (pokud se uplatňuje)
- pojistku
- celní deklaraci

Státní správa pro kontrolu kvality, inspekci a karanténu (AQSIQ) poté provede kontrolu zboží, posoudí, zda jeho kvalita odpovídá standardům stanoveným v obchodní smlouvě, které musí být přinejmenším stejně náročné jako národní standardy. Pokud vybraný vzorek projde kontrolou, AQSIQ vystaví certifikát o inspekci. Pokud zboží nebude vyhovovat standardům, nemusí to ještě znamenat, že nebude propuštěno do oběhu na území ČLR, ale příjemce zboží může tento fakt použít jako důvod pro odmítnutí platby za zboží.

6.4.2. Celní režim a netarifní překážky obchodu

Za provádění celních předpisů v ČLR odpovídají:

- Ústřední celní správa (General Administration of Customs) - kontroluje vývoz a dovoz zboží, vybírá cla a poplatky, vypracovává statistiku zahraničního obchodu, bojuje proti pašování;
- Ministerstvo obchodu (MOFCOM) - řídí licencování zahraničního obchodu a systém kvót, odpovídá za agendu WTO;
- Komise pro celní tarify Státní rady/vlády (State Council's Customs Tariff Commission) - nastavuje vývošní a dovošní tarify, je řízena ministrem financí a dále zahrnuje ředitele celní správy a náměstka MOFCOM;
- AQSIQ - provádí kontrolu, dohlíží na karanténu a dodržování technických standardů zboží pro import a export. V rámci AQSIQ dále působí China National Regulatory Commission for Certification and Accreditation (CNCA), která zodpovídá za sjednocení správy, dozoru a koordinaci procesů certifikace a akreditace a rovněž za vytváření národních standardů ČLR v souladu s pravidly WTO.

Celní tarify, podmínky, za kterých se uplatňují, a další celní předpisy jsou obsaženy v publikaci "Oficiální celní průvodce", kterou zpracovala Generální správa cel ČR. Je třeba upozornit i na zvláštnosti celních předpisů platných pro zvláštní ekonomické zóny, otevřená města a zóny volného zahraničního obchodu.

Celní poplatky jsou rozděleny v podstatě do dvou kategorií, všeobecné a smluvní (preferenční), přičemž všeobecné poplatky jsou uplatňovány na zboží ze zemí, s nimiž ČR nemá celní náležitosti upraveny smluvně (neposkytuje jim doložku nejvyšších výhod, pro země, kterou nejsou členy WTO). Pro úplnost je třeba dodat, že v celním sazebníku existuje ještě třetí kategorie, se sníženými sazbami, a ta se týká výrobků ze zemí, které se účastní některé z preferenčních dohod s ČR (ASEAN, Pákistán, Chile). Nižší cla mají mít i některé africké země. Celní poplatky vybírá Generální správa cel spolu s daní z přidané hodnoty, která činí 17 % (v případě některých zemědělských výrobků a jiného zboží nutné potřeby činí sazba DPH 13 %), jinak je účastník celního řízení zatěžován pokutou ve výši 0,1 % z deklarované částky denně. Od 1.1.2005 se změnil některé popisy celního sazebníku a počet položek ze 7475 v roce 2004 vzrostl na 7550.

Od 1. ledna 2007 ČR ve shodě se svým závazkem ve WTO opět snížila cla. Podle Ministerstva financí ČR všeobecná úroveň celních sazeb klesla z 9,9% na 9,8%. Více jak 900 produktů bylo zbaveno cla úplně. K 1.1.2010 byly snížena dovozní cla u šesti komodit včetně čerstvých jahod v souladu se závazky ČR vůči WTO. Ministerstvo financí oznámilo na počátku roku 2010 dočasné snížení celních tarifů u více než 600 komodit za účelem povzbuzení domácí poptávky (týká se zejména výrobních zařízení a materiálů včetně uhlí, nafty, fosfátové rudy, gumy, optických komunikačních zařízení, zdravotnických výrobků a pokročilých strojů).

Podrobněji lze uvést, že průměrné dovozní clo

- u zemědělských produktů činí 15,2 %;
- u průmyslových výrobků činí 8,95 %;
- u vybraných položek je: 6,9 % u chemikálií, 8,0 % u strojů, 9,1 % u elektronických výrobků, 11,4 % u textilních výrobků, 25 % u osobních aut (u nich spolu s daní s přidané hodnoty a spotřební daní je však zatížení cca 65 %; zde však v roce 2009 prohrála spor s USA, EU a Kanadou ve WTO).

Celní hodnota zboží se stanovuje na základě ceny CIF. Pokud má celnice pochybnosti o správnosti ceny předkládané deklarantem, může ji odmítnout a uplatnit cenu stejného nebo podobného zboží dováženého ze stejné země nebo oblasti. Tento postup bývá dosti častý.

Dovoz do ČR je spojen s řadou netarifních obchodních opatření, která zahrnují kvóty a dovozní licence. Dovozní licence se přitom vydávají na různých úrovních dle kategorizace zboží (úroveň centrální - Ministerstvo obchodu, provinční a úroveň podřízená ministerstvu - zvláštní úřady). Dalším opatřením znesnadňujícím dovoz jsou inspekční osvědčení vyžadovaná např. u válcované oceli, ocelových ingotů, neželezných kovů, umělých hmot, kosmetiky, papíru a ovoce. Výjimky a celá řada dílčích předpisů snižují průhlednost čínského celního systému.

Počet kvót a licencí se postupně snižuje. V roce 2001 se v souvislosti s členstvím ve WTO zrušily licence u 14 kategorií zboží, postupně další, takže od 1. ledna 2005 kvóty jsou v platnosti u:

- některých druhů zemědělských produktů (pšenice, kukuřice, rýže, cukr, vlna, bavlna);
- tři druhů chemických hnojiv (týká se čpavku a těch, co obsahují fosfáty a fosfor).

Zatímco většina těchto kvót se nemění, některé byly upraveny podle aktuálních potřeb čínské ekonomiky - např. v prosinci 2009 vláda zvýšila kvótu na dovoz bavlny v reakci na pokles domácí sklizně (894 tis. tun bylo umožněno dovézt s 1% clem, další milión tun byl zatížen klouzavou tarifní sazbou). Licence zůstávají v platnosti především u sledovaných chemických produktů (látek pro možnou výrobu narkotik), látek poškozujících ozónovou vrstvu, nebezpečných odpadů včetně vyřazené elektroniky.

S odvoláním na plnění závazků Číny vůči WTO bylo rozhodnuto o sjednocení povinné inspekce zboží dováženého i z domácí produkce - CCEE a bezpečnostní certifikace dováženého zboží - CCIB do nového systému nazvaného Compulsory Product Certification System (CPCS). Výrobky, na něž se nová pravidla

vztahují, musí mít osvědčení China Compulsory Certificate (CCC). Jedná se o tyto druhy zboží (rozdělení dle HS kódů je k dispozici na webových stránkách www.ccc-mark.com):

- dráty a kabely pro elektrické vedení
- spínače, zástrčky, jističe atd.
- nízkonapěťové přístroje
- motory s nízkým výkonem
- elektrické nářadí
- svářecí zařízení
- domácí elektrospotřebiče
- audio a video přístroje
- počítače, tiskárny, kopírky a ostatní přístroje z kategorie IT
- osvětlovací tělesa (nevztahuje se na osvětlení na napětí menší než 36V)
- přístroje pro telekomunikaci
- automobily kategorií M,A,O, motocykly a jejich části
- pneumatiky pro motocykly, osobní a nákladní automobily
- bezpečnostní skla pro automobily, železniční vagóny i budovy
- zemědělské stroje
- výrobky z latexu/ kondomy
- přístroje pro zdravotnictví
- hasicí přístroje, hadice, detektory kouře atd.
- poplachové zařízení

Organizace odpovědné za přechod na CPCS a za jeho následné uplatňování jsou State General Administration for Quality Supervision and Inspection and Quarantine (AQSIQ; <http://www.aqsiq.gov.cn>) a Certification and Accreditation Administration (CNCA; <http://www.cnca.gov.cn/index.htm>).

Bezcelně je možné do ČR dovézt zboží určené pro prezentaci na výstavách, veletrzích či jako vzorek pro obchodní jednání. Podmínkou je, že musí být do 3 měsíců vyvezeno zpět. Pokud dojde k jeho prodeji nebo darování za účelem reklamy, vztahuje se na něj dodatečná celní povinnost. Neřešeným problémem je zatím dovoz prototypu pro např. zahraničně vlastněnou firmu za účelem dalšího vývoje v této firmě.

Zakázáný je dovoz zbraní, munice, výbušnin, cenných papírů, tiskovin, magnetických medií, fotografií poškozujících politické, ekonomické, kulturní a morální zájmy země, jedů, drog, nemocných zvířat, rostlin, jídla, léků a čínské měny. V roce 1999 byl čínskými ústředními orgány rovněž schválen seznam zboží, které je zakázáno či jsou na ně uvalena omezení při dovozu za účelem dalšího zpracování (knihy a časopisy ze second handu, průmyslové odpady obsahující škodlivé látky, second hand motocykly, auta a jejich komponenty, některé chemikálie, zemědělské položky, některé druhy ocelářských výrobků a textilních tkanin aj.).

6.4.3. Kontrola vývozu

Pokud jde o vývoz, existuje seznam položek zboží, které se nesmí vyvážet. Patří do něj např. platina, umělecké předměty, položky, jejichž vývoz je zakázán na základě mezinárodních smluv, apod. U tiskovin, filmů a fotografií je zakázán vývoz materiálů ohrožujících státní tajemství ČR.

Na řadu položek je třeba získat vývozní povolení (licenci), které vystavuje Ministerstvo obchodu ČR. Určitá část exportu je rovněž vystavena tzv. vývozním kvótám, resp. množstevním omezením (např. důležité zemědělské suroviny). Kvóty se přitom rozdělují do dvou základních kategorií: pasivní kvóty, které se týkají zboží, jež je omezeno dovozními režimy cizích zemí, nebo u nějž omezení vyplývají z mezivládních ujednání; druhou skupinu tvoří tzv. export quota bidding. Do této skupiny spadá především zboží vyvážené ve velkých množstvích nebo položky, jež jsou exportovány velkým počtem firemních subjektů a které jsou citlivé na mezinárodním trhu. Pro rok 2010 ČR zpřísnila exportní kvóty pro klíčové suroviny (uhlí, koks a vzácné kovy). V prvních měsících 2011 došlo k dalšímu zpřísnění exportních kvót pro různé klíčové suroviny (zejména vzácné kovy) s tím, že byla vydána první várka povolení pro export pouhých 14.446 tun vzácných kovů v první polovině tohoto roku, což znamená meziroční omezení o

35%. Navíc různé vzácné kovy byly pro rok 2011 zatíženy exportním clem až do výše 25%. Tato opatření vyvolala protiakti hlavních obchodních partnerů ČLR ve WTO.

Co se týče čínského exportu, existují rovněž v menším rozsahu tzv. vývozní cla. Celní zákoník platný od 1. ledna 2007 obsahuje přehled exportních cel, která zatěžují jen vývoz surovin resp. polotovarů, co ČLR potřebuje pro vlastní výrobu. Podle užívaného Harmonizovaného systému je zde 30 položek v osmimístném kódu, nevyskytují se žádné finální výrobky. Na začátku ledna 2008 byla zavedena exportní cla na některé zrniny (pšenice, kukuřice, rýže), jejichž smyslem je především zastavit inflační tlaky v ČLR. K 1. prosinci 2008 byla zrušena vývozní cla na 102 výrobků (včetně některých druhů oceli a chemikálií), zredukována u 55 položek (včetně některých hnojiv, výrobků z hliníku, některých obilnin), naopak uložena u 15 nových výrobků (včetně hliníkové hnědi a fluoridu). Tarify byly dočasně uloženy u hliníku, bitumenu, zvýšeny u koksů a koksovateleho uhlí (na 40% v roce 2011, množství kvóta byla snížena na první pololetí 2011 na 4,1 mil. tun z 6,1 mil. tun v roce 2010).

Ministerstvo obchodu ČLR a Celní úřad společně zveřejnily nový upravený seznam komodit zpracovatelského obchodu, jejichž vývoz je omezen (celkový počet komodit činí 2200 druhů - výrobky z plastů, nábytek, textil a kovové výrobky a dalších výrobků náročných na pracovní sílu). Toto opatření je v platnosti od 23. 8. 2007. Podniky provozující zpracovatelský obchod s omezenými komoditami musí zaplatit zálohu. Opatření je zaměřeno na podniky s vysokou spotřebou energie a znečišťující životní prostředí, které jsou umístěny na východě země (Peking, Tianjin, Shanghai, provincie Liaoning, Hebei, Shandong, Jiangsu, Zhejiang, Fujian a Guangdong). Neplatí tedy pro firmy umístěné v centrální a západní části Číny a rovněž pro ty, které jsou umístěny ve speciálních celních zónách (Export Processing Zone a Free Trade Zone).

V zahraničí hojně diskutovanou otázkou zůstává systém refundace DPH při vývozu, který se týká přesně specifikovaných druhů komodit. Postupně byla uváděna v platnost nařízení, která u některých komodit zrušila refundace DPH, u některých snížila sazby daně, které se vývozním firmám vrací. Smyslem je omezit vývoz surovin a výrobků energeticky náročných a výrobků s nízkou přidanou hodnotou. Výchozí opatření Ministerstva financí ČLR v tomto ohledu, jež vstoupilo v platnost k 1. listopadu r. 2008, zahrnovalo 3.486 položek v rámci významných výrobních oborů, ke kterým patří produkce textilu a oděvů, hraček, výrobků z plastických hmot, skla a porcelánu, nábytku, hi-tech komodit, léků a zboží každodenní potřeby. Míra těchto daňových úlev činí 5 - 17 % v členění do šesti kategorií (5 %, 9 %, 11 %, 13 %, 14 %, 17 %). Zmíněné daňové opatření mělo čínským podnikům orientovaným primárně na exportní produkci napomoci k překonání nežádoucích finančních tlaků, k modernizaci výrobních zařízení a ke zvýšení konkurenceschopnosti jejich výrobků na mezinárodním trhu.

Vývozní dokumentaci tvoří celní prohlášení, vývozní povolení (pokud je požadováno) a inspekční osvědčení (totéž).

6.5. Ochrana domácího trhu

ČLR splnila většinu svých závazků přijatých při vstupu do WTO a při posouzení každoroční zprávy o činnosti v Ženevě toto bylo konstatováno. To znamená, že došlo ke snížení cel a odstranění některých netarifních překážek obchodu apod. (procedura přidělování kvót zůstává však stále netransparentní). Na druhé straně ČLR toto kompenzuje zejména těmito způsoby:

- a) vyžadováním nově různých certifikací o nezávadnosti výrobků
- b) vyžadováním nových podmínek pro vstup na čínský trh
- c) zesíleným využíváním prostředků v oblasti antidumpingu
- d) vyžadování schválení pro vstup na trh jen od zahraničních firem

Uvedené nástroje často vyvolávají pochybnosti o jejich opodstatněnosti a v některých případech jsou zjevně nekorektní. Některá opatření přitom nejsou jen na ochranu domácího trhu, ale zřejmě jsou i motivována snahou přimět jiné státy (také EU) k odstranění jejich zákazu, např. na dovoz drůbeže z ČLR.

ad a) Pokud jde o certifikaci výrobků, jedná se o velmi účinný a nesnadno překonatelný nástroj ochrany domácího trhu. Předání dokumentace příslušnému čínskému úřadu často znamená i odkrytí know-how, což je v případě ČLR s nedostatečnou úrovní ochrany duševního vlastnictví značně

nebezpečné. Procedura je časově i finančně nákladná, někdy je vyžadována inspekce čínských pracovníků na místě, což znamená cestu do Evropy na náklad hostitele. EU se snaží, aby ČLR uznávala certifikace vydané mezinárodně uznávanými institucemi.

ad b) Závažným příkladem je situace ve stavebnictví. Vyhlášky č. 113 a 114 o stavebnictví v ČLR platné od 1. dubna 2004 v podstatě znemožnily pro zahraniční firmy vstoupit nově na trh a pak získat kontrakt. Čínská strana slibovala záležitost řešit, ale neudělala nic, takže evropské firmy působí v ČLR v podstatě nelegálně. Z tohoto důvodu ani čínští zákazníci s těmito firmami nechtějí jednat.

ad c) Pokud jde o antidumpingová řízení, jedná se o nástroj, který začala ČLR aktivněji v využívat. Jestliže čínské společnosti se cítí postiženy, podají podnět Ministerstvu obchodu a to na základě Nařízení o antidumpingu od data podání žádosti začne zkoumat stupeň dumpingu v zemích původu a poškození čínských firem. Antidumpingová řízení trvají většinou méně než jeden rok, mohou být však prodloužena o půl roku.

ad d) Příkladem pro takové jednání může být kosmetika. Pokud zahraniční firma chce na trh uvést nový výrobek, musí na rozdíl od domácích výrobců žádat nejdříve schválení Ministerstva zdravotnictví ČLR, což znamená časový odklad a finanční náklad (z praxe je uváděno 1300 až 3200 USD).

6.6. Zóny volného obchodu

Zóny volného obchodu

V ČLR existuje 15 centrální vládou odsouhlasených zón volného obchodu (Free-trade zones, FTZ či bonded zones). Nejznámější z nich, Waigaoqiao FTZ, byla založena v roce 1990 v šanghajském distriktu Pudong. Většina zón se vyskytuje v tzv. otevřených městech či zvláštních ekonomických zónách (Special Economic Zones, SEZ). Podobně jako v dalších státech hlavními aktivitami v FTZ jsou skladování a exportní zpracování.

Podniky vytvořené v zónách využívají bezcelních dovozů a vývozů, pokud materiál zůstane v rámci zóny, což dovoluje výrobcům dovážet materiál a zařízení a vyvážet hotové výrobky. Waigaoqiao umožňuje zahraničním podnikům dovážet a vyvážet zboží jiných výrobců prostřednictvím svých komoditních burz. Navíc Waigaoqiao a Shenzhen Futian FTZ nabízejí neomezené bezcelní skladování a nevybírají poplatky za celní dozor, což může být zajímavé pro firmy, jejichž zboží zde vyčkává na označení, třídění, balení či je zde skladováno. Výsledkem je zkrácení dodacích lhůt a větší prostor pro poprodejní podporu.

Celkový objem obchodu přes FTZ dosahuje přes 100 mld. USD ročně, což ukazuje na úspěšnost při lákání exportně orientovaných podniků. FTZ nabízejí značné celní výhody, což vysvětluje proč cca 12% čínského vývozu a dovozu prochází přes ně, stejně jako 28% zpracovatelského průmyslu.

Zóny volného obchodu v ČLR		
Dalian	Qingdao	Shenzhen Yantian
Fuzhou	Shanghai Waigaoqiao	Tianjin Port
Guangzhou	Shantou	Xiamen Xiangyu
Haikou	Shenzhen Futian	Zhangjiagang
Ningbo	Shenzhen Shatoujiao	Zhuhai

Zdroj: China Association of Development Zones

Zóny pro exportní zpracování

První dvě zóny pro exportní zpracování (Export-processing zones, EPZ) vznikly jako pilotní projekty v roce 2000 v Dalianu a Pekingu, rychle se však jejich počet zvýšil až na současných 60. EPZ jsou nejnovějším typem zvláštních zón vytvářených v ČLR. Pod dohledem celních orgánů může do EPZ vstupovat zboží bez formálních celních deklarací a placení cel za účelem reexportu po dalším zpracování.

Zóny pro exportní zpracování v ČLR		
Beihai	Jiujiang	Shenyang

Beijing Tianzhu	Kunming	Shenyang (Zhangshi)
Changshu	Kunshan	Shenzhen
Changzhou	Langfang	Suzhou Industrial Park
Chengdu	Lianyungang	Suzhou National New&High-tech Industrial Development Zone
Chenzhou	Mianyang	Tianjin
Chongqing	Nanchang	Urumqi
Cixi	Nanjing	Weifang
Dalian	Nansha	Weihai
Fuqing	Nantong	Wuhan
Fuzhou	Ningbo	Wuhu
Ganzhou	Qingdao	Wujiang
Guangzhou	Qinhuangdao	Wuxi
Hangzhou	Quanzhou	Wuzhong
Hohhot	Shanghai Caohejing	Xiamen
Huaian	Shanghai Jiading	Xi 'an
Huizhou	Shanghai Jinqiao	Yangzhou
Hunchun	Shanghai Minhang	Yantai
Jiaxing	Shanghai Qingpu	Zhengzhou
Jinan	Shanghai Songjiang	Zhenjiang

Zdroj: China Association of Development Zones

7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Hospodářská spolupráce je těžištěm současných česko - čínských styků. Řada změn (přijetí ČLR do WTO, vstup ČR do EU) probíhající v obou ekonomikách vytvořila nové možnosti pro jejich další rozšíření. Vzájemný obchod se v posledních letech vyvíjel dynamicky, byť v číselném vyjádření výrazně v neprospěch ČR. Výsledky obchodní výměny za rok 2010 opět po ročním propadu díky globální krizi ukazují na vzestupnou tendenci, výrazně vzrostl český export (+44 %), nicméně došlo i k oživení čínských vývozu do ČR (+44,7 %), což znamená opět nárůst českého obchodního deficitu.

Obchodně-ekonomické vztahy mezi Českou republikou a Čínou byly do konce loňského roku koncepčně rozvíjeny na základě Strategie prosazování obchodně-ekonomických zájmů České republiky v ČLR (2005-2010), zpracované Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a Ministerstvem zahraničních věcí ČR a přijaté vládou České republiky dne 26.1.2005. V současné době probíhají přípravné práce na Strategii pro období 2011-2015.

Jako počátek nové etapy v česko-čínských vztazích v hospodářské a obchodní oblasti lze hodnotit 1. zasedání Smíšeného ekonomického výboru na základě Dohody o hospodářské spolupráci mezi vládou ČR a vládou ČLR (uzavřené v roce 2004), které proběhlo v červenci 2006 v Číně. Důležitým momentem v něm bylo právě obnovení pravidelného mechanismu působení tohoto institutu pro bilaterální spolupráci. Nejen protokolárním, ale také meritorním ukončením zasedání a programu v Pekingu bylo přijetí náměstka ministra obchodu a průmyslu M. Tlapy tehdejším čínským ministrem obchodu Bo Xilai (Po Si-laj). Oboustranně byla vyjádřena ochota přispět k řešení problematických otázek či témat, která se vyskytují nebo vyskytnou jako překážka v úspěšné spolupráci. Součástí české delegace byla i podnikatelská mise. 2. zasedání SEV se uskutečnilo v srpnu 2007 v Praze, další zasedání v Pekingu proběhlo na počátku prosince 2008. Jednání SEV v roce 2009 v Praze bylo po vzájemné dohodě odloženo na rok 2010, nicméně nekonalo se přes zájem české strany ani v roce 2010. Snahou ČR je uspořádat jednání v roce 2011 a vrátit se zpět k roční periodicitě.

Přehled významných návštěv z ČR

Po intenzivní výměně vzájemných návštěv na nejvyšší úrovni v polovině tohoto desetiletí došlo k postupnému utlumení kontaktů navzdory 60. výročí vzniku diplomatických vztahů mezi oběma státy (1949-2009). V následujícím období bude zapotřebí hledat cesty k obnovení patřičné úrovně bilaterálních kontaktů a rozvíjení politické, obchodně-ekonomické i další spolupráce.

Návštěvy nejvýznamnějších představitelů České republiky v Čínské lidové republice v roce 2004:

- oficiální návštěva prezidenta ČR Václava Klause s chotí, delegací a doprovodem (14. - 26. 4. 2004; během návštěvy se uskutečnila samostatná jednání náměstků MZV, MŽP a MPaO)
- ministr pro místní rozvoj P. Němec (červen 2004)
- delegace Výboru pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí PS Parlamentu ČR vedená místopředsedou PSP ČR V. Filipem (červen 2004)

Návštěvy představitelů České republiky v Čínské lidové republice v roce 2005 (s ekonomickou tematikou):

- ministr průmyslu a obchodu Milan Urban s delegací (15. - 23.1.2005)
- náměstek ministra financí Tomáš Prouza (18. - 24. 4. 2005, 25. - 29. 6. 2005)
- delegace Komerční banky + podnikatelská mise (15. - 21. 5. 2005)
- hejtman Středočeského kraje Pavel Bendl + delegace + podnikatelská mise (22. - 29. 5. 2005)
- delegace Rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR vedená Michalem Krausem, místopředsedou RV (23. - 30. 5. 2005)
- náměstek ministra pro místní rozvoj Miroslav Příkryl a ředitel CzechTourismu Rostislav Vondruška (21. - 23. 6. 2005)
- předseda vlády ČR Jiří Paroubek s delegací (25. - 28.6.2005)
- I. místopředseda vlády a ministr financí Bohuslav Sobotka (25. - 29.6.2005)
- komisař EK Vladimír Špidla (4. - 7. 9. 2005)

- místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí Zdeněk Škromach s delegací (11. - 18. 9. 2005)
- náměstek MPSV Petr Šimerka a náměstek MPSV Čestmír Sajda (11. - 18. 9. 2005)
- ministr životního prostředí Libor Ambrozek s delegací (19.- 23. 9. 2005)
- místopředseda vlády a ministr dopravy a spojů Milan Šimonovský s delegací (25. - 29. 9. 2005)
- primátor hlavního města Prahy Pavel Bém s delegací (21. - 27. 10. 2005)
- podnikatelská delegace klientů (právnických osob) České spořitelny (Money Club) vedená výkonným tajemníkem Janem Žižkou (22. - 28. 10. 2005)
- náměstek ministra průmyslu a obchodu Jiří Bis (6. - 10. 11. 2005)
- delegace Ministerstva zemědělství ČR (Tomáš Krejzar, ředitel odboru koncepcí a ekonomiky lesního hospodářství) a PSP ČR (Veronika Nedvědová, Rudolf Tomíček) (6. - 11. 11. 2005)
- ministr pro místní rozvoj Radko Martínek s delegací (13. - 15. 11. 2005)
- delegace ministra průmyslu a obchodu Milana Urbana na zasedání WTO v Hongkongu (12. - 16. 12. 2005)

Návštěvy představitelů České republiky v Čínské lidové republice v roce 2006 (s ekonomickou tematikou):

- předseda PS Parlamentu ČR L. Zaorálek s podnikatelskou misí (19. - 25.2.2006)
- náměstkyně ministra financí D. Trezziová (1. - 17.3.2006)
- Zemědělský výbor PSP ČR (18. - 22.4.2006)
- náměstek předsedy Státní báňské správy A. Blažko (9. - 16.4.2006)
- bývalý ministr průmyslu a obchodu V. Dlouhý (19. - 21.4.2006)
- poslanec R. Tomíček s podnikatelskou misí (26.4. - 4.5.2006)
- jednání expertů z MPSV - (13. - 20.5.2006)
- náměstek MPaO M. Tlapa s podnikatelskou misí (2. - 8.7. 2006)
- náměstek MPaO R. Szurman s podnikatelskou misí (27. - 31.8.2006)
- prezident ČR Václav Klaus s podnikatelskou misí (27. - 29.9. 2006)
- náměstek ministra životního prostředí J. Dusík (7. - 10. 10. 2006, konference OECD a ČLR o životním prostředí ČLR)
- hejtman Zlínského kraje L.Lukáš s rektorem University T. Bati(6. - 11.11.2006)

Návštěvy představitelů České republiky v Čínské lidové republice v roce 2007 (s ekonomickou tematikou):

- hejtman Karlovarského kraje Josef Pavel s delegací (4. - 10. 3. 2007)
- delegace hejtmanů České republiky pod vedením hejtmana Středočeského kraje Petra Bendla (16. - 27. 4. 2007)
- ministr zemědělství ČR Petra Gandaloviče s podnikatelskou delegací(8. - 13. 5. 2007)
- hejtman Zlínského kraje Libora Lukáše s podnikatelskou delegací (12. - 19. 5. 2007)
- GŘ Komerční banky s podnikatelskou misí (20.5.-27.5.2007)
- ministr průmyslu a obchodu ČR Martin Říman s podnikatelskou delegací (23. - 30. 5. 2007)
- náměstek ministra průmyslu a obchodu ČR L. Vaněk (5. - 9. 6. 2007)
- místopředseda Senátu PČR J. Liška s delegací výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu (18. - 24. 6. 2007)

Návštěvy představitelů České republiky v Čínské lidové republice v roce 2008 (s ekonomickou tematikou):

- Zemědělský výbor PSP ČR (19. - 25. 5. 2008)
- delegace Plzeňského kraje (16. - 20. 6. 2008)
- místopředseda PSP ČR V. Filip na zasedání ASEP (Asia-Europe Parliamentary Partnership) (20. 6. 2008)
- předseda vlády ČR M. Topolánek v průběhu OH 2008 v Pekingu (14.-18. 8. 2008)

- velvyslanec se zvláštním posláním pro energetickou bezpečnost Václav Bartuška (1. – 6. 9. 2008)
- náměstek ministra průmyslu a obchodu ČR M. Hovorka v Pekingu (3.- 6. 12. 2008)

Návštěvy představitelů České republiky v Čínské lidové republice v roce 2009 (s ekonomickou tematikou):

- hejtmanka Ústeckého kraje Jana Vaňhová v Pekingu (17. - 21. 6. 2009)
- předseda vlády ČR Jan Fischer v Hongkongu a Macau (4. – 7. 9. 2009)
- náměstkyně ministra zahraničních věcí ČR Helena Bambasová v Šanghaji (8.-10. 9. 2009)

Návštěvy představitelů České republiky v Čínské lidové republice v roce 2010 (s ekonomickou tematikou):

- hejtman Karlovarského kraje Josef Novotný v městské části Changping, Peking (27. - 31. 1. 2010)
- místopředseda vlády ČR Jan Kohout s delegací v Šanghaji (16. - 17. 5. 2009 - Národní den ČR na EXPO 2010)
- náměstkyně ministra zahraničních věcí ČR Helena Bambasová v Šanghaji, Pekingu a Harbinu (6. - 9. června 2010)
- hejtmani Karlovarského a Jihomoravského kraje v Šanghaji (červenec 2010 - prezentace regionů ČR na EXPO 2010)
- místopředseda Senátu Parlamentu ČR M. Štěch s delegací Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí v Pekingu, Xi´anu, Wenzhou a Hongkongu (21. - 31. 8. 2010)
- velvyslanec se zvláštním posláním pro energetickou bezpečnost Václav Bartuška a místopředseda SÚJB Petr Krs v Pekingu a Qingdau (5. – 11. 12. 2010)

Návštěvy představitelů České republiky v Čínské lidové republice v roce 2011 (s ekonomickou tematikou):

- náměstek ministra zahraničních věcí Tomáš Dub v Pekingu (15. - 16. 2. 2011)
- velvyslanec se zvláštním posláním pro energetickou bezpečnost Václav Bartuška a místopředseda SÚJB Petr Krs v Pekingu a Guangzhou (10. – 14. 4. 2011)

Návštěvy z ČLR

Nejvýznamnější událostí byla návštěva čínského premiéra Wen Jiabao, která se uskutečnila v prosinci 2005 a byla při ní mimo jiné podepsána nová dohoda o vzájemné podpoře a ochraně investic a dohody o spolupráci v lesnictví a zemědělství. Součástí delegace byla také skupina čínských podnikatelů.

V roce 2006 navštívil ČR vicepremiér Státní rady ČLR.

Významnými návštěvami v ČR byly v roce 2007:

- cesta náměstkyně ministra obchodu ČLR Fu Ziyinga, spojená mj. se slavnostním zahájením provozu v nymburské továrně firmy Changhong;
- květnová návštěva delegace Státní komise pro reformu a rozvoj, vedená jejím místopředsedou Zhu Zhixinem;
- návštěva místopředsedy Stálého výboru Všečínského shromáždění lidových zástupců ČLR;
- na konci srpna 2007 se uskutečnilo 7. zasedání Smíšeného ekonomického výboru v Praze na úrovni náměstkyně ministra obchodu.

V lednu 2008 navštívil Českou republiku místopředseda vlády ČLR Hua Jianmen se svým doprovodem.

V květnu 2009 navštívil Českou republiku předseda vlády ČLR Wen Jiabao při jednání summitu EU-ČLR.

Českou republiku průběžně navštěvuje též řada ekonomicky zaměřených delegací z jednotlivých oblastí ČLR.

Výstavy se státní účastí

Na přelomu srpna a září 2006 proběhla Národní výstava ČR v Shenyangu (hlavní město provincie Liaoning, severovýchod Číny) v rámci veletrhu CIEME (China International Equipment Manufacturing Exposition). Jednalo se o oficiální účast České republiky, kterou pořádalo Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR ve spolupráci s provinčními úřady.

Vzhledem k velmi úspěšnému průběhu uvedené výstavy bylo rozhodnuto uspořádat Národní výstavu ČR od 24. do 28. 5. 2007 ve městě Chengdu (hlavní město provincie Sichuan, jihozápad Číny). Prezentace ČR a zúčastněných 36 firem a institucí na 8. mezinárodním veletrhu západní Číny se zúčastnila delegace ministerstva průmyslu a obchodu ČR vedená náměstkem ministra M. Tlapou.

Zároveň byla během návštěvy náměstka ministra průmyslu a obchodu ČR a u příležitosti Národní výstavy ČR slavnostně otevřena nová zahraniční kancelář agentury CzechTrade v Chengdu. Obě provincie – Liaoning i Sichuan – patří mezi vybrané provincie s prioritním zájmem ČR pro rozvoj vztahů, a to jak na státní, tak regionální úrovni.

V roce 2008 se Národní výstava ČR v ČLR nekonala, uskutečnila se však od 5. do 9. dubna 2009 ve městě Xi'an, provincie Shaanxi ve spolupráci MPO ČR, ZÚ Peking a zahraničních kancelářích agentur CzechTrade, CzechInvest a CzechTourism. ČR zde zastoupil ředitel odboru mimoevropských zemí MPO ČR Ing. Vlastimil Lorenz.

V roce 2010 neproběhla žádná Národní výstava ČR v ČLR, hlavní pozornost byla soustředěna na český pavilón na EXPO 2010 (květen-říjen), kde proběhla celá řada doprovodných akcí, Národní den ČR (17.5.2010), prezentace regionů (červenec 2010) atd.

Na rok 2011 rovněž není plánována žádná Národní výstava.

Výstavy s oficiální účastí ČR v roce 2007

Název výstavy	Místo konání	Termín
Mezinárodní veletrh obráběcích strojů - CIMT	Peking	9. – 15. 4. 2007
Národní výstava ČR	Chengdu (provincie Sichuan)	25. – 28. 5. 2007
Mezinárodní veletrh hudebních nástrojů – MUSIC CHINA	Šanghaj	17. -20. 10. 2007
Mezinárodní veletrh oděvního průmyslu - INTERTEXTILE	Šanghaj	29.10.–1.11.2007
Mezinárodní veletrh důlní techniky – COAL EXPO	Peking	6. – 9. 11. 2007

Výstavy s oficiální účastí ČR v roce 2008

Název výstavy	Místo konání	Termín
Oficiální účast ČR	Kunming (provincie Yunnan)	6. – 10.6.2008
Mezinárodní veletrh hudebních nástrojů – Music China	Šanghaj	9. – 12.10.2008
Mezinárodní veletrh oděvního průmyslu - INTERTEXTILE	Šanghaj	27.10. – 1.11.2008

Výstavy s oficiální účastí ČR v roce 2009

Název výstavy	Místo konání	Termín
Národní výstava ČR	Xi'an (provincie Shaanxi)	5. – 9.4.2009
CWS Šanghaj	Šanghaj	28. – 30.4.2009
Mezinárodní hudební veletrh - Music China	Šanghaj	13. – 16.10.2009
China Coal&Mining Expo	Peking	27. – 30.10.2009

Výstavy s oficiální účastí ČR v roce 2010

Název výstavy	Místo konání	Termín
CIMES - mezinárodní veletrh obráběcích strojů a nástrojů (MPO)	Peking	12. – 16.6.2010
CICEME - mezinárodní veletrh důlní techniky (z programu OPPI)	Peking	3. – 5.6.2010
Transport Logistic 2010 - mezinárodní veletrh logistiky, telematiky a dopravy (CzechTrade)	Šanghaj	8. – 10.6.2010
Chongqing Hi-tech Fair (CzechTrade)	Chongqing	8. - 11.4.2010
SIAL China - mezinárodní potravinářský veletrh (MZe)	Šanghaj	19.-21.5.2010
Music China (CzechTrade+HK ČR)	Šanghaj	12. - 15.10.2010
Metalworking (CzechTrade+HK ČR)	Šanghaj	9. - 13.11.2010

Název výstavy	Místo konání	Termín
SEMICON China (CzechTrade+HK ČR)	Šanghaj	15.-17.3.2011
CIMT Beijing - mezinárodní veletrh obráběcích strojů (MPO)	Peking	11.-16.4.2011
Chongqing Investment Fair (CzechTrade+HK ČR)	Chongqing	20.-22.4.2011
SIAL China - mezinárodní potravinářský veletrh (CzechTrade+HK ČR)	Šanghaj	19.-21.5.2011
China Coal&Mining Expo (MPO)	Peking	1.-4.10.2011
Mezinárodní hudební veletrh - Music China (MPO)	Šanghaj	11.-14.10.2011

Zprávy z uskutečněných výstav jsou k dispozici na webových stránkách ministerstva průmyslu a obchodu (www.mpo.cz) v sekci Zahraniční obchod, případně na stránkách agentury CzechTrade (www.czechtrade.cz) nebo www.businessinfo.cz.

Akce ZÚ Peking

Přehled aktivit Velvyslanectví ČR s obchodně-ekonomickým zaměřením je k dispozici na webových stránkách ZÚ Peking (www.mzv.cz/beijing) v sekci Obchod a ekonomika.

Turistika

Vzhledem k podepsané dohodě o cestovním ruchu mezi EU a ČLR se v této oblasti zvýšily aktivity cestovních společností (např. firma MIKI TRAVEL má dvě zastoupení v Číně, v Pekingu a Hong Kongu). Podle údajů ČSÚ v roce 2008 ČR navštívilo celkem 53.108 turistů z ČLR (podíl 0,8% na celkovém počtu turistů, 26. místo), v roce 2009 došlo k nárůstu o 16,9% na 61.798 osob, vzrostl také počet přenocování (podíl 1%, posun na 22. místo). V roce 2010 přicestovalo z ČLR 79.049 osob (+27,9%, podíl 1,2% na celkovém počtu turistů) a růstový trend by měl pokračovat i nadále.

V rámci podpory organizované turistiky do ČR otevřela agentura CzechTourism dne 1.8. 2004 své zastoupení v Pekingu. Původní provizorní řešení, kdy byla podepsána smlouva s českou společností Boki o zastupování zájmů CzechTourismu v ČLR, bylo nahrazeno počátkem r. 2006 vysláním pracovníka agentury a otevřením zahraniční kanceláře CzechTourismu v Pekingu.

V roce 2004 bylo uzavřeno memorandum ADS mezi členskými státy EU a ČLR umožňující zjednodušení vízového procesu pro turisty přijíždějící v rámci turistických skupin (nejméně 5 osob) organizovaných čínskými akreditovanými cestovními kancelářemi. Bližší informace o podmínkách získání ADS víz lze nalézt na webové stránce www.mzv.cz/beijing.

Od 21. prosince 2007 se ČR republika stala součástí společného schengenského prostoru a víza vydaná českými zastupitelskými úřady po tomto datu opravňují jejich držitele k cestě nejen do ČR, ale i do dalších schengenských zemí. Platí samozřejmě i opačný postup, kdy na vízum vydané zastupitelským úřadem jiného schengenského státu může jeho držitel navštívit a v rámci platnosti víza pobývat i na území ČR. Bližší informace týkající se vydávání jednotných schengenských víz lze nalézt na webové stránce www.mzv.cz/beijing. Při podávání žádosti o udělení schengenského víza na Velvyslanectví ČR v Pekingu je vždy nezbytné respektovat požadovanou dobu potřebnou pro jejich vyřízení, která nyní obvykle činí 5 pracovních dní.

7.1. Smluvní základna

Podmínky hospodářské a obchodní spolupráce mezi Čínskou lidovou republikou a Českou republikou upravují následující mezistátní ujednání:

- Statut společné komise pro vědeckotechnickou spolupráci mezi Československou republikou a Čínskou lidovou republikou (Peking 6. května 1952);
- Dohoda mezi ČSR a ČLR o vypořádání vzájemných pohledávek vzniklých do 9. května 1945 (výměna nót, 22.8./13.11.1957) (Peking 13. listopadu 1957);
- Smlouva mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Čínské lidové republiky o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu (Praha, 11. června 1987). Tato dohoda byla upravena na základě vzájemného jednání ministerstev financí obou zemí a parafována náměstkyní ministra financí ČR D. Trezziovou a čínským náměstkem ministra financí v Pekingu v březnu 2006. Po konečném odsouhlasení došlo k podpisu nové smlouvy dne 28. 9. 2009 v Pekingu, nyní probíhá ratifikační proces (smlouva byla ratifikována v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, čeká se na stejný krok z čínské strany);
- Dohoda o letecké dopravě mezi vládou ČSSR a vládou Čínské lidové republiky (Peking 25. května 1988);
- Memorandum o porozumění mezi civilními aeroliniemi Československa a Číny týkající se textu Dohody o letectví a zřízení mezistátních linek mezi Československem a Čínou (Peking 31. prosince 1987);
- Dohoda o vědeckotechnické spolupráci v oblasti železniční dopravy mezi FMDS ČSSR a Ministerstvem železnic Čínské lidové republiky (Praha, 15. června 1988);
- Dohoda mezi vládou ČSFR a vládou Čínské lidové republiky o podpoře a vzájemné ochraně investic (Peking 4. prosince 1991); také tato dohoda byla přepracována a v nové podobě podepsána při návštěvě čínského premiéra Wen Jiabao v prosinci 2005. Dne 4. 7. 2006 byla tato Dohoda ratifikována prezidentem republiky, čímž byly na české straně splněny podmínky stanovené vnitrostátními právními předpisy pro vstup této Dohody v platnost (vstup v platnost 1. 9. 2006).
- Dohoda mezi vládou České a Slovenské federativní republiky a vládou Čínské lidové republiky o spolupráci a vzájemné pomoci v oblasti celnictví (Praha 21. července 1992);
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Čínské lidové republiky o vědeckotechnické spolupráci (Praha 1. 6. 1995);
- Dohoda o hospodářské spolupráci mezi vládou České republiky a vládou Čínské lidové republiky (podepsána 22. 4. 2005);
- Dohoda o spolupráci v zemědělství a potravinářském průmyslu mezi Ministerstvem zemědělství ČR a Ministerstvem zemědělství ČLR (prosinec 2005)
- Dohoda o spolupráci v oblasti lesního hospodářství mezi Ministerstvem zemědělství ČR a Státním lesnickým úřadem ČLR (prosinec 2005)
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Čínské lidové republiky o podpoře a vzájemné ochraně investic (vstup v platnost 1. 9. 2006)

Vzhledem ke vstupu ČR do EU byla platnost Obchodně ekonomické dohody mezi vládou ČR a vládou ČLR, uzavřená v Pekingu dne 2. 11. 1993, dohodou mezi ČR a ČLR ukončena ke dni 1. května 2004.

Začátkem 2004 byla sjednána nová Dohoda o hospodářské spolupráci, která pak byla podepsána během návštěvy prezidenta republiky V. Klause v ČLR dne 22. dubna 2004. Na jejím základě byl ustanoven Smíšený ekonomický výbor, který má pravidelně zasedat a řešit konkrétní obchodní záměry a investiční projekty, stejně jako překážky a problémy ve vzájemném obchodě. První zasedání proběhlo v červenci 2006 v Pekingu, druhé zasedání se uskutečnilo v srpnu 2007 v Praze. Znovu se SEV sešel v Pekingu v prosinci 2008, další jednání bylo odloženo z roku 2009 na druhou polovinu roku 2010 v Praze (předběžně naplánováno).

7.2. Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let – tabulka

Dle českých statistik činil v roce 2010 český vývoz do ČLR 1.214 milionů USD, dovoz z ČLR dosáhl výše 15.326 milionů USD. Obrat oproti loňskému roku stoupl na 16.540 mil. USD při záporném saldu ČR ve výši 14.112 mil. USD.

Vývoj vzájemného obchodu mezi ČR a ČLR

Rok Období	Vývoz z ČR do ČLR		Dovoz z ČLR do ČR		Obrat		Saldo	
	mil. USD	%	mil. USD	%	mil. USD	%	mil. USD	%
2010	1 214,837	44,0	15 326,698	44,7	16 541,535	44,7	-14 112,861	44,8
2009	843,886	9,2	10 591,490	-15,1	11 435,376	-15,5	-9 747,604	-16,5
2008	773,013	11,8	12 470,949	36,4	13 243,962	34,7	-11 667,936	38,0
2007	691,653	78,1	9 144,046	65,0	9 835,699	65,9	-8 452,393	64,1
2006	388,360	27,3	5 540,227	38,4	5 928,587	37,6	-5 151,867	39,3

Zdroj: MPOČR

Značné saldo obchodu v neprospěch ČR je setrvalým problémem obchodních vztahů s ČLR, především proto, že je způsobeno mj. ztíženým přístupem českých subjektů na čínský trh. Po propadu zejména na straně čínských vývozců do ČLR v roce 2009 došlo k obnovení růstové tendence vzájemné obchodní výměny včetně deficitu. Specifickým momentem je skutečnost, že čínské zboží se do ČR dostává přes další země formou reexportů. Podle informací ZÚ Peking se české zboží do ČLR dováželo také přes cca 20 dalších zemí, z nichž nejdůležitější byly SRN, Rusko, Rakousko a Nizozemí, stejně tak se čínské zboží do ČR reexportovalo přes cca 75 zemí (nejdůležitější byly výše jmenované země plus Tchaj-wan a Velká Británie). Výsledky dvoustranného obchodu se tudíž ve statistice ČR, ČLR i EU výrazně liší.

7.3. Komoditní struktura českého vývozu/dovozu

Komoditní struktura obchodu mezi ČR a ČLR v roce 2010 (v tis. USD, dle nomenklatury SITC (1))

Zkrácený název tříd	Obrat	Vývoz z ČR	Dovoz do ČR	Saldo
0 Potraviny a živá zvířata	96 759	5 127	91 631	-86 504
1 Nápoje a tabák	3 853	2 188	1 665	+524
2 Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	146 513	90 738	55 775	+34 963
3 Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	6 777	6 476	301	+6 174
4 Živočišné a rostlinné oleje, tuky, vosky	304	0	304	-304

5 Chemikálie a příbuzné výrobky, j. n.	286 916	64 793	222 124	-157 331
6 Tržní výrobky tříděné hl. podle materiálu	992 959	172 880	820 079	-647 199
7 Stroje a dopravní prostředky	12 599 331	753 554	11 845 777	-11 092 223
8 Průmyslové spotřební zboží	2 407 959	119 075	2 288 885	-2 169 810
9 Komodity jinde nezatříděné	163	6	157	-151
Celkem	16 541 534	1 214 837	15 326 698	-14 111 861

Zdroj: ČSÚ

Vývoj komoditní struktury obchodu mezi ČR a ČLR (srovnání 2009 a 2010, index)

Zkrácený název tříd	Obrat	Vývoz z ČR	Dovoz do ČR
0 Potraviny a živá zvířata	117,7	112,0	118,1
1 Nápoje a tabák	130,9	150,4	111,8
2 Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	147,5	154,6	137,1
3 Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	217,1	280,2	37,2
4 Živočišné a rostlinné oleje, tuky, vosky	93,7	x	93,7
5 Chemikálie a příbuzné výrobky, j. n.	124,6	97,4	135,7
6 Tržní výrobky tříděné hl. podle materiálu	125,7	140,7	123,0
7 Stroje a dopravní prostředky	162,5	152,1	163,2
8 Průmyslové spotřební zboží	97,4	129,5	96,1
9 Komodity jinde nezatříděné	367,9	x	354,4

Zdroj: ČSÚ

Ve struktuře českého vývozu hrají dominantní roli stroje a přepravní zařízení, tržní výrobky a různé průmyslové výrobky, z ČLR se především dovážely stroje a přepravní zařízení, různé průmyslové výrobky a tržní výrobky. V českém vývozu enormního růstu v roce 2010 dosáhla minerální paliva, suroviny, stroje a dopravní prostředky, pokračoval nárůst objemu vývozu nápojů a tabáku (zejména pivo, alkohol a minerální vody).

Deset nejdůležitějších položek českého exportu do ČLR v roce 2010

Zboží	Objem v tis. USD
Části, součásti vozidel motorových, osobních, aj. traktorů	99 689
Odpad šrot měděný	66 044
Čerpadla i se zařízením měřícím, zdviže na kapaliny	62 379
Přístr., radiolok. ap. radiové pro řízení dálkové	48 451
Zámky i visací závěry klíče z kovů obecných	41 273
Hřídele, aj. převodové převody, kola ozubené apod.	37 926
Části, součásti pro motory pístové	33 272

Části strojů psacích počítačích, aut. zprac. dat	28 934
Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, <1000V; konekt.pro opt.vlákna	26 898
Soustrojí generátorová elektr., měniče rotační	26 228

Zdroj: ČSÚ (HS4)

Deset nejdůležitějších položek čínského vývozu do ČR v roce 2010

Zboží	Objem v tis. USD
Stroje pro automatické zpracování dat, jednotky, snímače ap.	3 105 644
Části strojů psacích, počítačích pro automatické zprac. dat	1 889 762
Diody tranzistory ap zařízení polovodičová aj	1 719 332
Části přístrojů vysílacích, přijímacích, televizí	1 069 928
Přístroje telefonní, ostatní přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.	885 789
Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	391 115
Části součásti gramofonů magnetofonů video	280 294
Transformátory, elektrické měniče, statické indukory	279 082
Stroje, přístroje pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	240 724
Tříkolky, kolob.; kočárky pro panenky; panenky; hračky ost.; modely; puzzle	174 613

Zdroj: ČSÚ (HS4)

7.4. Perspektivní položky českého exportu (velikost trhu, podíl domácí výroby a dovozu)

Spotřební zboží

V poslední době dramaticky roste kupní síla průměrné čínské domácnosti. To se projevuje mimo jiné hlubokou přeměnou v preferencích spotřebitelského chování většiny Číňanů. Za prvních devět měsíců roku 2010 dosáhly celkové maloobchodní prodeje spotřebního zboží v ČLR úrovně 9,75 bil. CNY, tj. o 18,2% více než za stejné období roku 2009. Další zvýšení spotřební poptávky pak nepochybně přinese také chystaná reforma sociálního a zdravotního pojištění, kterou předpokládá také nový 12. pětiletý plán (2011-2015) – obava o sociální jistoty, kterou by měla reforma rozptýlit, nutí čínské domácnosti neúměrně spořit; téměř 40 procent jejich disponibilního příjmu (např. v USA se tato hodnota dlouhodobě pohybuje mezi 10-15 procenty). Cílem čínských plánovačů je dostat tyto peníze do oběhu a odlehčit tak ekonomice příliš tažené exporty. Pokud se toto podaří, mohlo by to znamenat další dramatický nárůst poptávky po spotřebním zboží.

Potraviny

Specifickým typem spotřebního zboží, které má v Číně potenciál uspět, jsou nepochybně tradiční evropské potraviny a potraviny vysokých jakostních standardů. Například konzumace vína stoupla v roce 2009 meziročně o 32 procent (zvyšující se trend však zaznamenala spotřeba vína také v předchozích letech), v roce 2008 překonala Čína ve spotřebě piva dosavadní jedničku USA (ačkoli Číňané v minulosti pivo téměř nepili). Obavy čínských konzumentů z bezpečnosti domácích potravinových produktů (jako důsledek melaminových afér a skandálu s přidávanými hormony do mléčných výrobků) představují další příležitost pro importované – byť dražší – substituty.

Důlní technika

Přes veškerou snahu o využití alternativních energií získává Čína i dnes téměř 70 procent energie z uhlí (USA pouze cca 49 procent). Zabezpečení dodávky uhlí tedy vyžaduje obrovské nasazení pracovní síly – specifickým čínským pojmem jsou nelegální doly, kde horníci často dobývají uhlí v téměř středověkých

podmínkách. Naprosto nevyhovující pracovní podmínky si pak účtují krutou daň – v roce 2009 zemřelo v čínských dolech 2 631 horníků (do poloviny roku 2010 to bylo 1 261 osob), zatímco v USA pouze 18 (větší vypovídací hodnotu má pak poměr jednoho úmrtí na vytěžený 1 milion tun, kde však Čína opět prohrává s USA v poměru 1:37!). Vysoká úmrtnost horníků, nemyslitelná v jakékoli „západní“ zemi, také již několik let okupuje titulní stránky nejvlivnějších médií, i proto dochází rovněž ke změnám na legislativní úrovni, kde se dramaticky zvyšují náhrady, které zaměstnavatel vyplácí za pracovní úrazy a úmrtí horníkův resp. jeho rodině. Je tak nepochybné, že na trhu bude stále více nacházet uplatnění technika, která zraněním a nebo dokonce úmrtím zabráňuje. Toto tvrzení podporuje také prohlášení State Administration of Coal Mine Safety Supervision, podle kterého bude Čína v následujících letech investovat 6 miliard USD do modernizace bezpečnostního vybavení ve státem vlastněných dolech.

Služby

Kvalita služeb v Číně neroste ani zdaleka tak rychle, jako kvalita zboží. Kvalitně poskytnuté služby jsou tak stále vysoce poptávaným zbožím. Samozřejmě, velká část služeb je v rámci mezinárodním měřítku neobchodovatelných, stále však existuje řada služeb, které „na dálku“ poskytovat lze. Například služby architektů (v Šanghaji působí již dlouho etablovaná dvojice českých architektů manželů Bendových), služby projekčních kanceláří (v ČR opět již delší dobu přítomný Chemoprojekt) nebo energetických auditorů. Perspektivní jsou však také audiovizuální služby (tvorba animovaných filmů) a finanční služby, které v podobě poskytování spotřebitelských úvěrů v ČR úspěšně nabízí PPF Home Credit, nebo projekty v oblasti nemovitostí.

Obnovitelné zdroje

Čína si v této oblasti vytyčila za cíl zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů ze 6 procent v roce 2006 na 15 v roce 2020. Je bezpochyby perspektivním odvětvím, nicméně vzhledem k zaměření vládních investic do této oblasti (resp. na podporu výrobců zařízení sloužících k ochraně životního prostředí) a extrémní konkurencí ze strany jiných zahraničních výrobců je to také oblast, ve které se prosadí jen výrobky unikátní a s nejvyšší přidanou hodnotou. Potenciál mají specializovaná zařízení sloužící k čištění vod a zařízení a technologie, které se zaměřují na řešení specifických čínských problémů (kupř. otázky eroze a s tím spojené zalesňování). Velký potenciál mají také výrobky, které jsou spojeny s prevencí katastrof nebo s následným odstraňováním a minimalizací škod (tedy ochrana životního prostředí v širším smyslu), ať již jde o mobilní čističky vody, balírny vody, protipovodňové hráze či protipovodňové vybavení.

Nové technologie

Čínský zájem o nové, vysoce rozvinuté technologie v různých oborech představuje šanci pro inovativní české podniky a instituce, zabývající se výzkumem a praktickou aplikací. Mezi favority patří kupř. nanotechnologie s širokým záběrem možného využití, biotechnologie, nové materiály. Pro rozvoj těchto oborů s velkým potenciálem vyrůstají v jednotlivých provinciích a městech rozvojové a technologické zóny, které se těší podpoře jak centrální, tak i lokální administrativy.

7.5. Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

7.5.1. Firmy

- Škoda Praha (energetické strojírenství)
- Vítkovice a.s. (těžké strojírenství, zalomené hřídele těžké výkovky a odlitky, ekologické strojírenství)
- Škoda Auto, a.s. (firma prodala licenci na výrobu aut Škoda Octavia čínsko-německému joint-venture Shanghai Volkswagen, výroba byla zahájena v červnu 2007)
- PPF, a.s. (poskytování finančních služeb, projekt spotřebitelského financování Home Credit, investiční divize, dle dostupných údajů největší český investor)
- LINET (firma vyhrála v prosinci 2004 tendr organizovaný Ministerstvem zdravotnictví na dodávku elektrických nemocničních postelí, postele byly dodány a postupně instalovány do cca 70 nemocnic na různých místech ČR)
- AGROFERT (vývoz chemických výrobků – kaprolaktam, titanová běloba, naftalen, firma se řadí v poslední době pravidelně mezi největší vývozce z ČR na čínský trh)

- První brněnská strojírna Velká Bíteš, a.s. (dodávky průběžných plynových turbín sloužící jako generátory vzduchu pro startovací systémy letadel, zařízení pro klimatizaci a proudové motory typu TJ 100. PBS, poprodejní servis)
- TEDOM, s.r.o (firma realizuje projekty na výrobu bioplynu z biologických odpadů a výstavbu kogeneračních jednotek na výrobu energie z bioplynu)
- Evektor-Aerotechnik (firma sídlí v městě Qingdao v provincii Shandong, prodala licenci na výrobu ultralehkého letadla EV-97)
- BVV Veletrhy Brno (v ČLR je firma zastupována tchajwanskou společností Kaigo, resp. její šanghajská kancelář, BVV s firmou Kaigo každoročně za pomoci ZÚ Peking a GK Šanghaj prezentují v Pekingu a Šanghaji brněnské výstaviště)
- Moser, Halama, Egermann (zastoupení prostřednictvím čínských partnerů)
- VAE CONTROLS Ostrava (prodej zařízení pro petrochemický průmysl prostřednictvím čínských zástupců)
- Chemoprojekt (projektování a dodávky technologií pro chemický a petrochemický průmysl)
- ECM Group (developerské projekty - úspěšná akvizice dvou budov ve výstavbě v městské části Zhongguancun v Pekingu, jedna z největších českých investic v ČLR)
- Ferrit (v roce 2007 firma prodala první důlní zařízení do ČLR a v roce 2008 založila svou kancelář v Pekingu)
- Green Gas International BV (projekty v oblasti obnovitelných zdrojů energie /důlní plyny, skládkové plyny/ a ochrany životního prostředí)
- WIKOV (reprezentační kancelář v Pekingu, výroba větrných elektráren)
- Albion Group (dovoz a distribuce Karlovarské Becherovky do ČLR)
- LASVIT (prodej skleněných výrobků dle vlastního designu, vybavení hotelů, kancelářských budov apod.)
- Alpine Pro (výroba outdoorového vybavení, oblečení apod.)

7.5.2. Joint ventures

České projekty v ČLR :

- Lang Fang PAN Vítkovice Environmental Engineering, Langfang - společný podnik na výstavbu ekologických zařízení. V září 1998 založily Vítkovice společný podnik v Langfangu, jehož hlavní náplní je projekce, engineering a výstavba ekologických zařízení v ČLR. Prvním projektem byla výstavba bioplynové stanice, která byla částečně financována v rámci prostředků rozvojové pomoci poskytované Českou republikou. Vítkovice považují biostanici m.j. za referenční stavbu, která by měla otevřít další možnosti pro ekologické projekty v Číně. Hodnota základního jmění společného podniku dosahuje 1,9 mil. USD.
- Dceřiná firma Škoda Machine Tool pod názvem Eastern Skoda Machine Tool Modernization Co., Ltd. působí ve městě Dalian. Jedná se o společný podnik na modernizaci obráběcích strojů, zejména těch, které v minulosti dodala firma Škoda Machine Tool. Podnik slouží i jako servisní a školicí středisko pro výrobky uvedené plzeňské firmy.
- KOH-I-NOOR Firma v roce v roce 2004 zahájila provoz své dceřiné společnosti v Nanjingu, hlavním městě provincie Jiangsu (výroba tužek).
- Hong Ye SVIT Machinery Co., Ltd. je společný podnik, založený českou firmou ZPS Prefix a.s. s čínskou společností Hong Ye Machinery Company Ltd. v městě Dagang-Yancheng v provincii Jiangsu. Nový závod je na výrobu sekačích strojů určených pro obuvnický průmysl v Číně i v ostatních zemích. Spolu s osmi pobočkami v Číně slouží jako servisní a prodejní organizace i pro české stroje.
- Broumovské strojírný - Tangshan Broumov Cleaning Machinery Co. Ltd. - společný podnik na výrobu myček osobních automobilů.
- TOS Kunming - společný podnik společnosti TOS Varnsdorf na výrobu obráběcích strojů byl otevřen v r. 2005 v hlavním městě Kunmingu v jihočínské provincii Yunnan.
- Saurer CZ (dříve Elitex Červený Kostelec)
- Agrofert Holding, a.s. - v roce 2006 firma investovala ve městě Tongling do závodu na výrobu titanové běloby.
- RAVAK, a. s. - RAVAK SHANGHAI BATHROOM EQUIPMENT - výroba sprchových koutů a van v továrně u Šanghaje

- TESCAN - od roku 2009 JV v Šanghaji na výrobu rastrovacích elektronových mikroskopů
- Škoda Electric a.s. - od srpna 2010 JV v Suzhou na výrobu trakčních motorů pro vagóny metra
- Stavus Příbram - v lednu 2011 podepsáno memorandum o vytvoření JV na výrobu traktorových motorů s Gansu Gaotou ve městě Lanzhou (provincie Gansu)

Čínské projekty v ČR

CITIC MARMES BICYCLES CZ,s.r.o. je společný podnik čínské společnosti CITIC TIANJIN CO. a české společnosti MARMES CZ s.r.o. založený v září roku 2007 v Lanškrouně. Společnost na výrobu jízdních kol se zabývá návrhem, designem, výrobou a prodejem jízdních kol a jejich komponentů a servisem těchto kol v celé České republice a v Evropě.

Dne 29. 3. 2006 byl položen základní kámen pro výstavbu továrny na barevné televize s plochou obrazovkou v severní průmyslové zóně města Nymburk. Jedná se o investici čínské firmy Changhong, která sídlí ve městě Mianyang v provincii Sichuan. V Nymburce plánuje firma vyrábět 1 milion televizorů ročně, převážně pro trh EU. Později by měly být vyráběny i další elektrospotřebiče a zřízeno i výzkumné centrum. Při návštěvě náměstka ministra obchodu ČLR Fu Ziyinga v březnu 2007 byl slavnostně zahájen provoz továrny a představitelé čínské firmy během setkání s českými představiteli v květnu 2007 konstatovali, že bylo vyrobeno již více než 50.000 televizorů.

Čínská potravinářská společnost Shanghai Maling Aquarius se rozhodla ve spolupráci s firmou Gastro Sunwick s.r.o. pro výstavbu závodu za 400 miliónů korun v ČR. Svou první investici v Evropě umístila do Hrobčic na Teplicku, kde již byla zahájena v roce 2007 výroba originálního čínského luncheon meatu, vepřového ve vlastní šťávě a klasické šunky v plechovém obalu. Na českém trhu skončí zhruba 5 - 10 procent produkce, zbytek směřuje na trhy v zemích EU a do USA.

Čínští telekomunikační giganti Huawei a ZTE založili v ČR zastoupení a spolupracují s českými telefonními (mobilní i pevné linky) a datovými operátory na celé řadě projektů.

Firma Shanxi Yuncheng Plating Group vyrábí ve středočeském Nymburce kotouče pro tiskařské stroje.

Mezi další projekty patří aktivity firmy Shandong Linyi Yuli Foodnuts, která vložila přes 50 miliónů korun do pražírny oříšků KK Foodstuffs. Společnost Beijing Fight Company za 12 miliónů korun pořídila provoz na výrobu křišťálového skla v Novém Boru.

7.5.3. Uvažované nové projekty

- Finanční skupina PPF rozšiřuje své aktivity na čínském trhu. Po úspěchu ve střední Evropě a v Rusku zahájila v několika provinciích aktivity v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů občanům (Home Credit). V únoru roku 2010 získala PPF jako první a jediná zahraniční společnost licenci na provozování tzv. Consumer Finance Company, v prosinci byla oficiálně zahájena činnost CFC v Tianjinu.
- ECM Group (developerské projekty - potenciálně kromě Pekingu též v dalších městech ČLR, kupř. v Qingdao).
- Čínské firmy sondují český trh pro případný vstup do realitních projektů, stavebnictví a technologických oborů.

7.6. Vyhodnocení poptávek v teritoriu po českém zboží, výrobní kooperaci

Poptávek po českém zboží od čínských partnerů nepřichází na zastupitelský úřad mnoho. Ekonomický úsek všechny zpracovává a zveřejňuje na internetové stránce BusinessInfo (www.businessinfo.cz) nebo je předává přímo českým firmám. V některých případech je postupuje též kanceláři Czechtrade v Šanghaji nebo v Chengdu. Většinou čínští zákazníci kontaktují zastoupení našich firem přímo.

Poptávky jsou především z těchto oblastí: obráběcí stroje a nástroje včetně dílů, energetika, mléčné výrobky, sklo, bižuterie apod.

Pokud jde o poptávky z České republiky, ve velké většině se jedná o žádosti na sehnání čínského partnera za účelem dovozu do ČR. Firem, které by chtěly najít čínského partnera pro export svých výrobků do ČLR, je zpravidla méně, postupně se však jejich počet zvyšuje i v souvislosti se stále ještě citelnými dopady celosvětové krize. Jedná se o nabídky spotřebního zboží, energetických zařízení, obráběcích strojů, důlních strojů, potravinářských strojů, průmyslových výrobků aj.

Pokud jde o výrobní kooperaci v ČLR, ze strany čínských podniků je obrovský zájem o výrobu nejrůznějšího zboží. Předpokládají však kapitálově silného partnera, který si může dovolit jen zisk malý nebo v delší perspektivě, a proto jejich nabídky nebývají vhodné pro české podniky. Naopak z české strany, když firma zamýšlela vyrábět v ČLR, většinou měla již delší tradici působení na místním trhu a partneři na čínské straně si zvolila podle svých předchozích zkušeností.

Upozornění!

V souvislosti s poptávkami čínských firem, zvláště pokud jsou směřovány přímo na firmu bez zprostředkování ZÚ nebo ZK CzechTrade, jsou nezvykle atraktivní, cenové podmínky jsou akceptovány bez vyjednávání apod., ZÚ Peking důrazně doporučuje opatrný postup a nejlépe prověření čínského potenciálního partnera před zahájením obchodních jednání, neřkuli před placením dodávky předem. Bližší informace lze nalézt na stránkách ZÚ Peking (www.mzv.cz/beijing) nebo ZK CzechTrade (www.czechtradeoffices.com), případně zjistit telefonickým nebo mailovým dotazem.

7.7. Zahraniční rozvojová spolupráce

Do roku 2005 poskytovala ČR rozvojovou pomoc ČLR na základě stanovených prioritních oblastí spolupráce. Vítkovice, a.s. tak dokončily projekt rozvojové pomoci do ČLR na výstavbu bioplynové stanice v provincii Vnitřní Mongolsko, další projekt ve městě Nanchang je však zatím stále ve fázi příprav díky změnám na čínské straně.

V lednu 2005 vláda ČR schválila „Strategii prosazování obchodně-ekonomických zájmů České republiky v ČLR“, v níž nepokládá ze účelné počítat s dalším pokračováním této pomoci ČLR. Toto rozhodnutí bylo později zakotveno v nové koncepci poskytování zahraniční rozvojové spolupráce ČR, kde již ČLR nefiguruje mezi prioritními zeměmi.

Ačkoli Česká republika již rozvojovou pomoc neposkytuje, čeští podnikatelé mohou čerpat informace o aktuálních, otevřených projektech financovaných z fondů EU pro ČLR na internetových stránkách:

<https://webgate.ec.europa.eu/europeaid/online-services/index.cfm?do=publi.welcome&PubliList=50&orderby=upd&orderbyad=Desc&searchtype=AS&pgm=7573836&ZGEO=35405&de>

7.8. Vzájemná výměna v oblasti služeb

V roce 2010 tvořil vývoz služeb do ČLR 1.524,1 mil. Kč, dovoz 13.774,8 mil Kč a vzájemná bilance skončila schodkem ve výši 12.250,6 mil Kč.

Vývoj vzájemné výměny v oblasti služeb mezi ČR a ČLR

Položka	Příjmy (mil. CZK)	Výdaje (mil. CZK)	Saldo (mil. CZK)
Služby celkem	1 524,1	13 774,8	-12 250,6
Doprava, z toho:	950,5	12 781,2	-11 830,8
- námořní doprava	133,9	161,4	-27,5
- letecká doprava	396,2	1 097,3	-701,1
- silniční doprava	312,4	8 912,1	-8 599,7
- železniční doprava	81,8	2 573,9	-2 492,1
Cestovní ruch, z toho:	349,8	34,3	315,5
- soukromé cesty	182,2	34,3	147,9
- pracovní cesty	167,6	0,0	167,6
Ostatní služby, z toho:	223,9	959,2	-735,4
Pojišťovací služby	34,7	549,7	-515,0

Ostatní služby obchodní povahy, z toho:	111,3	386,6	-257,3
- služby výpočetní techniky a informační služby	30,5	2,7	27,7
- různé obchodní, odborné a technické služby	274,1	308,9	-34,8
- obchodní operace se zbožím a ostatní služby související s obchodem	-162,9	59,7	-222,6

Zdroj: ČNB

Nejvíce se na bilanci služeb podílely dopravní služby, kde také ČR zaznamenala největší deficit.

V teritoriu úspěšně působí kupř. následující firmy v oblasti služeb:

- BVV Veletrhy Brno (společnost v ČLR zastupuje tchajwanská společnost Kaigo, resp. její šanghajská kancelář)
- ECM (developerská společnost)
- PPF (finanční služby)

Na ZÚ Peking se poskytovatelé služeb obracejí spíše v ojedinělých případech. Jednalo se např. o IT firmu nabízející webový design, poskytování tlumočnických, překladatelských a právních služeb, v poslední době přibýly případy služeb pro leteckou dopravu (školení pilotů).

Mezi perspektivní oblasti patří:

- Informační technologie - dle plánů 12. pětiletky (2011 – 2015) má být nadále podporován rozvoj informačních technologií. Počet uživatelů internetu v roce 2010 dosáhl 450 mil. osob, což je téměř jedna třetina populace. Předpokládá se, že bude dále růst zájem o internetové služby a to především prostřednictvím mobilních telefonů.
- Cestovní ruch - v roce 2010 dosáhl počet čínských turistů mířících do zahraničí 55,98 milionů. Dle China National Tourism Administration se ČLR stane do roku 2015 největším zdrojem turistů na světě.
- Poradenství v oblasti ochrany životního prostředí - jedním z problémů ČLR je díky jejímu rychlému vývoji zhoršující se stav životního prostředí, znečištění vody, vzduchu i půdy a s tím spojené zdravotní obtíže obyvatelstva.
- Poradenství v oblasti energetického auditu – zapadá do snah Číny snižovat energetickou náročnost průmyslu, spotřebičů (a tedy i budov).
- Poradenství v oblasti bezpečnosti práce v uhelných dolech - v důsledku mimořádně naléhavých potřeb, obrovského objemu nerostných surovin a velmi slabě nastavených a kontrolovaných standardů bezpečnosti práce dochází k neobvykle vysokému počtu nehod v průmyslových zařízeních, především v uhelných dolech.
- Poradenství a služby pro leteckou dopravu - tento druh dopravy čeká v příštích letech výrazný rozvoj a ČLR chybí dostatečné kapacity personálu, zejména vyškolených kvalitních pilotů.

7.9. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Zaměstnávání občanů ČR v ČLR je pokryto zákonem o pracovní smlouvě ČLR (k dispozici ke stažení na webové stránce www.fdi.gov.cn v sekci Law). Dle tohoto zákona cizinci mohou pracovat v ČLR. Organizace či osoby zaměstnávající cizince v ČLR jsou povinny splnit všechny nezbytné formality u příslušných pracovních úřadů. Tyto pracovní úřady jsou zodpovědné za udělení schválení a vedení registrací. Těmito institucemi jsou všechny pracovní odbory v provinciích, autonomních oblastech, samosprávných městech a jejich pověřené pracovní odbory na úrovni prefektur a měst.

Český občan, který chce být zaměstnán v ČLR, musí:

- být starší 18 let a v dobré zdravotní kondici,
- ovládat profesní dovednosti a mít pracovní zkušenosti vyžadované pro zamýšlené zaměstnání,
- mít čistý záznam v rejstříku trestů,
- mít již potvrzeného zaměstnavatele,
- vlastnit platný cestovní pas či jiný mezinárodní cestovní dokument,
- být způsobilý získat povolení k zaměstnání a k pobytu pro cizince po příjezdu do ČLR.

Podání žádosti:

Zájemce se musí zaregistrovat u centra pro registraci zahraniční pracovní síly (foreign labour employment service centre), které spadá pod místní pracovní úřad na městské úrovni. Vyžadují se následující doklady:

- kopie obchodní licence (zaměstnavatele),
- kopie stránek s osobními údaji a aktuálním vízem v platném cestovním pasu zaměstnance,
- formulář žádosti o zaměstnávání cizinců ve dvojím vyhotovení (Application Form for the Employment of Foreigners),
- vyplněný registrační formulář (Foreigner Employment Registration Form), k němuž je připojena fotografie spolu s další barevnou fotografií (nezastřiženou) větší než 2,54 cm x 2,54 cm,
- originál pracovní smlouvy (nebo jmenovací dekret, který podrobně uvádí podmínky zaměstnání v případě, že pracovní smlouva ještě nebyla podepsána),
- lékařská zpráva o zaměstnanci.

Všechny formuláře jsou k dispozici na místním pracovním úřadě na městské úrovni a musí být použity. K provedení registrace a schválení jsou obvykle vyžadovány 4 pracovní dny od doby předložení dokumentů. Výše administrativního poplatku se liší dle jednotlivých městských pracovních úřadů. Obvyklá výše je v desítkách RMB za měsíc (např. ve městě Shenzhen činí 80 RMB/osoba za měsíc).

Doba platnosti povolení k zaměstnání závisí na trvání platnosti pracovní smlouvy, obvykle však povolení platí jeden nebo dva roky. Doporučuje se podat žádost o prodloužení tohoto povolení jeden měsíc před vypršením stávajícího povolení. Pro prodloužení povolení se vyžaduje předložit následující dokumenty:

- vyplněný formulář žádosti o prodloužení (Employment Permit Extension Application Form) nesoucí razítko zaměstnavatele,
- kopie obchodní licence zaměstnavatele,
- kopie cestovního pasu,
- kopie pracovní smlouvy (nebo jmenovacího dekretu, který podrobně uvádí podmínky zaměstnání, jestliže pracovní smlouva nebyla podepsána).

V původním povolení k zaměstnání by mělo být specifikováno, že žádost o prodloužení musí být podána jeden měsíc dopředu před vypršením. V případě podání žádosti o prodloužení po vypršení již původního povolení, je potřeba znovu projít lékařskými prohlídkami.

8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

V posledních letech se neustále rozšiřuje síť zahraničních i místních zástupců nabízejících zprostředkování služeb všeho druhu, tj. od vypracování marketingových studií, technicko-ekonomických studií, pomoc při založení pobočky či zastoupení zahraniční firmy, zprostředkování obchodních kontaktů atd. Kvalita služeb zejména u některých místních firem neodpovídá vynaloženým finančním prostředkům. Navíc je často vyžadováno proplacení příslušné provize, a to ještě před zahájením vlastního jednání o nabídce, což je pro naše podniky, které jsou schopny úhradu provést až z došlého inkasa, v podstatě nepřijatelné. Navíc není záruka, že čínský zástupce dodrží slíbená ujednání.

Ke zprostředkování kontaktů proto nabízí své služby jak OEÚ ZÚ Peking, tak i některá zastoupení českých firem v ČLR (http://www.mzv.cz/beijing/cz/obchod_a_ekonomika/hledate_v_cine_partnera/index.html), GK Hongkong, GK Šanghaj a především kanceláře Czechtrade v Šanghaji a Chengdu.

Dosavadní zkušenosti českých firem v oblasti investic v ČLR jsou často negativní, což je způsobeno jednak ne zcela průhledným investičním prostředím včetně mnoha překážek, jež vyplývají z podstaty hospodářského systému v ČLR (kvóty, licence, poplatky, různá povolení apod.), ale i z nepřipravenosti firem vstupujících na tento trh (podcenění otázek právního zajištění, finančního krytí apod.).

8.1. Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Vstup prostřednictvím agenta nebo distributora

Nejjednodušší cesta ke vstupu na čínský trh vede přes nalezení agenta nebo distributora. Agent se od distributora liší především v tom, že je placen provizí z prodaného zboží a nestává se vlastníkem prodávaného zboží. Oproti tomu distributor od exportéra zboží přímo nakupuje a jeho zisk je, zjednodušeně řečeno, dán rozdílem v ceně, za kterou potom dané zboží prodá.

Je jasné, že zatímco agentů se zahraničním exportérům nabízí celá řada (zvláště těch, kteří požadují fixní částku za zastupování), najít spolehlivého čínského distributora je pro řadu firem velký oříšek, neboť na přeplněném čínském trhu se ani domácí firmě nechce jít s kůží na trh a riskovat, že se distribuovaný produkt nedočká úspěchu.

Obecně lze doporučit obezřetné jednání s agenty, kteří mohou mít – s odkazem na rozsáhlé kontakty - tendenci naslibovat nereálné objemy obchodu výměnou za vysokou částku účtovanou za své služby. Je nejvhodnější, pokud se s agentem podaří domluvit na provizi za prodané zboží. Pokud se agent takové dohodě brání, je spolehlivější poohlédnout se jinde. Při uzavírání zastupitelské smlouvy je pak nutné vyhnout se udělení exkluzivity, zejména u málo známého agenta.

Co se distributorů týče, vhodným prostředím k nalezení distributora je především účast na veletrhu, popřípadě využití kontaktů na spřátelené domácí firmy (které už v Číně s někým takovým pracují), služby agentury CzechTrade, soukromých konzultantů nebo ekonomických úseků na zastupitelských úřadech (ZÚ Peking, GK Šanghaj a Hongkong). Jako vodítko mohou posloužit také databáze čínských podnikatelů, jako je například Kompass, který umožňuje určitý první průzkum čínského trhu a nalezené potenciálních distributorů také zdarma (ačkoli tato „slepá“ cesta je nákladná a nemá jasný výsledek).

Dlouhodobá prezence

Obecně lze doporučit dlouhodobější prezenci na čínském trhu – navázání stálých obchodních vztahů trvá v ČLR nesrovnatelně déle než v Evropě. Často mu totiž předchází nutnost navázání vztahů v osobní rovině. Tuto dlouhodobější prezenci může zajistit buď pravidelná účast na akcích, relevantních pro daný obor (veletrhy, konference), nebo trvalá prezence v ČLR prostřednictvím založení pobočky.

Nejčastější formy poboček jsou tři – reprezentační kancelář, plně vlastněná zahraniční společnost a společný podnik s místním partnerem. Každá z těchto tří forem má svá specifika, výhody a nevýhody. Jejich založení a provoz mohou vyjít na částku v řádech stovek tisíc korun (v případě reprezentační kanceláře) až po mnohamilionovou investici.

Reprezentační kancelář

Výhodou reprezentační kanceláře je skutečnost, že nevyžaduje základní kapitál, proto je její založení relativně levné a také relativně rychlé. Postup založení reprezentační kanceláře se mírně liší podle zvolené lokality – vždy lze doporučit kontaktovat před založením pobočky místně příslušný úřad CCPIT (China Council for Promotion of International Trade), který obvykle má informace v angličtině a do jisté míry se založením pobočky pomůže.

Největší nevýhodou reprezentační kanceláře je pak to, že nemůže vstupovat do právních vztahů, neboť nemá právní subjektivitu. V praktické rovině se tento problém projevuje především v tom, že reprezentační kancelář nemůže vydávat faktury a její činnost je omezena na zákonem stanovený okruh podnikatelských aktivit (např. marketing, průzkum trhu, shromažďování kontaktů atd.).

Dle nové legislativy je počet zaměstnanců reprezentativní kanceláře omezen maximálně na čtyři. České firmy, působící v ČLR delší dobu, zde povětšinou mají právě reprezentační kanceláře. Některá další zastoupení jsou vedena Číňany (Agrofert, Adast, Elitex, Tescoma). Již zmíněná nová legislativa však nyní činí zřízení zahraniční kanceláře relativně méně výhodným ve srovnání například s plnoprávným zahraničním majitelem vlastněným podnikem. Náklady na činnost kanceláře v ČLR u našich firem dosahují až 150 tis. USD ročně.

Plně vlastněná zahraniční společnost (WOFE)

Založení WOFE je komplikovanější, nicméně pokud firma počítá s dlouhodobou prezencí na čínském trhu, pravděpodobně se tomuto kroku nevyhne.

Určitou překážkou k založení WOFE je skutečnost, že se jedná o obdobu české s.r.o., a proto je před jejím vznikem potřeba složit určitou část základního kapitálu. Zákonná výše základního kapitálu vyžadovaného při založení společnosti je stanovena podle předmětu podnikání WOFE a teoreticky se pohybuje mezi 100 000 až 500 000 RMB (přičemž před vznikem společnosti musí být splaceno 20 procent základního kapitálu, zbytek může být doplacen v průběhu dvou let). Zahraniční společnosti vnímají tento jinak legitimní požadavek negativně především proto, že se obecně traduje, že repatriace toho základního kapitálu je obtížná, ne-li nemožná (na rozdíl třeba od zisků společnosti, kde takový problém není).

Je však skutečností, že tato zákonem daná výše základního kapitálu je považována za pouhé „vodítko“ a příslušné úřady nemusí vznik WOFE schválit, pokud z jejich analýzy vyplývá, že navrhovaná výše kapitálu je nedostatečná pro chod společnosti. Navíc, pokud není splaceno před vznikem společnosti 100 procent základního kapitálu, opět to může být při jejím schvalování problém (ačkoli zákon tento postup umožňuje).

Určitým problémem při založení WOFE je také definice rozsahu její činnosti – rozsah by měl odpovídat tomu, co daná WOFE bude skutečně dělat. Problém je v tom, že v Číně platí úplná uzávěra pro vstup zahraničních investorů do některých sektorů ekonomiky, v jiných můžete podnikat jen v rámci společného podniku s čínským partnerem. Zahraniční společnosti pak ve snaze obejít toto omezení registrují pro WOFE rozsah činností, který neodpovídá realitě. To nelze doporučit – obecně jsou zahraniční podnikatelé v hledáčku příslušných úřadů daleko častěji než čínské protějšky, takže se dříve nebo později takto založená WOFE dostane do velkých problémů.

Založení společného podniku (Joint Venture)

Některé zahraniční společnosti volí při přístupu na čínský trh strategii založení joint venture – společnosti vlastněné z určité části čínským a ze zbylé části zahraničním partnerem. Obecně se v ČLR k této formě podnikání přistupuje s ideou, že čínský partner zná místní trh, má kontakty, distribuční kanály, levnější práci a kapitál, zatímco zahraniční partner poskytuje know how a technologie.

Existují navíc určitá odvětví čínské ekonomiky, kde je ze zákona povolena pouze tato zahraniční prezence – například automobilový průmysl, vyšší vzdělávání, životní pojištění atd.

Obecně jsou tato omezení motivována snahou „naučit“ čínské firmy západnímu know-how a z toho také plyne základní problém při založení společnosti – cíle obou partnerů se často liší a management vzniklého podniku tak často bojuje spíše sám proti sobě než proti konkurenci (většinou tyto vnitřní boje dopadají ve prospěch čínské firmy, neboť zahraniční společnosti často tahají za kratší konec provazu).

Obecně lze doporučit založení joint venture tam, kde

1. je to ze zákona nutné nebo
2. se partneři velmi dobře znají a společnost bude založena na vzájemné důvěře a sdílených (pragmatických) zájmech.

V tomto smyslu je třeba vyvarovat se rozdělení vlastnictví ve firmě v poměru 50 na 50, které samo o sobě spolehlivě zablokuje veškerou manažerskou flexibilitu. Také není ideální spoléhat se při konstrukci joint-venture pouze na smluvní ujednání o založení společnosti. Právo by mělo vždy až stvrzovat takové rozdělení práv a povinností obou partnerů, které je pro obě strany dlouhodobě výhodné a partneři se skutečně potřebují (je pak otázka taktiky zahraniční společnosti, jak takový vztah nastavit s přihlédnutím k tomu, že její hlavní vklad – know-how – dříve nebo později čínské straně chtě nechtě předá).

Prodej licence

Další možností, jak proniknout na čínský trh, je prodej licence. Zahraniční firmy se často snaží umístit na místním trhu starší technologie. Důvodem je jednak nižší technická úroveň čínských partnerů, jednak stále pokulhávající ochrana autorských práv v ČLR. S prodejem licencí a know-how souvisí i zakládání společností se zahraničním kapitálovým vkladem - joint-ventures. V posledním období se tato forma stala převažující možností (event. pro budoucnost B.O.T. nebo T.O.T.), jak realizovat dodávky investičních celků do ČLR.

8.2. Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil

Zaměstnávání zahraničních pracovníků v ČLR

Zaměstnávání zahraničních pracovníků v ČLR je pokryto zákonem o pracovní smlouvě ČLR (k dispozici ke stažení na webové stránce www.fdi.gov.cn v sekci Law). Dle tohoto zákona cizinci mohou pracovat v ČLR. Organizace či osoby zaměstnávající cizince v ČLR jsou povinny splnit všechny nezbytné formality u příslušných pracovních úřadů. Tyto pracovní úřady jsou zodpovědné za udělení schválení a vedení registrací. Těmito institucemi jsou všechny pracovní odbory v provinciích, autonomních oblastech, samosprávných městech a jejich pověřené pracovní odbory na úrovni prefektur a měst.

Cizinec, který chce být zaměstnán v ČLR, musí:

- být starší 18 let a v dobré zdravotní kondici,
- ovládat profesní dovednosti a mít pracovní zkušenosti vyžadované pro zamýšlené zaměstnání,
- mít čistý záznam v rejstříku trestů,
- mít již potvrzeného zaměstnavatele,
- vlastnit platný cestovní pas či jiný mezinárodní cestovní dokument,
- být způsobilý získat povolení k zaměstnání a k pobytu pro cizince po příjezdu do ČLR.

Podání žádosti:

Cizinci se musí zaregistrovat u centra pro registraci zahraniční pracovní síly (foreign labour employment service centre), které spadá pod místní pracovní úřad na městské úrovni. Vyžadují se následující doklady:

- kopie obchodní licence (zaměstnavatele),
- kopie stránek s osobními údaji a aktuálním vízem v platném cestovním pasu zaměstnance,
- formulář žádosti o zaměstnávání cizinců ve dvojím vyhotovení (Application Form for the Employment of Foreigners),
- vyplněný registrační formulář (Foreigner Employment Registration Form), k němuž je připojena fotografie spolu s další barevnou fotografií (nezastřiženou) větší než 2,54 cm x 2,54 cm,
- originál pracovní smlouvy (nebo jmenovací dekret, který podrobně uvádí podmínky zaměstnání v případě, že pracovní smlouva ještě nebyla podepsána),
- lékařská zpráva o zaměstnanci.

Všechny formuláře jsou k dispozici na místním pracovním úřadě na městské úrovni a musí být použity. K provedení registrace a schválení jsou obvykle vyžadovány 4 pracovní dny od doby předložení dokumentů. Výše administrativního poplatku se liší dle jednotlivých městských pracovních úřadů. Obvyklá výše je v desítkách RMB za měsíc (např. ve městě Shenzhen činí 80 RMB/osoba za měsíc).

Doba platnosti povolení k zaměstnání cizince závisí na trvání platnosti pracovní smlouvy, obvykle však povolení platí jeden nebo dva roky. Doporučuje se podat žádost o prodloužení tohoto povolení jeden měsíc před vypršením stávajícího povolení. Pro prodloužení povolení se vyžaduje předložit následující dokumenty:

- vyplněný formulář žádosti o prodloužení (Employment Permit Extension Application Form) nesoucí razítko zaměstnavatele,
- kopie obchodní licence zaměstnavatele,
- kopie cestovního pasu,
- kopie pracovní smlouvy (nebo jmenovacího dekretu, který podrobně uvádí podmínky zaměstnání, jestliže pracovní smlouva nebyla podepsána).

V původním povolení k zaměstnání by mělo být specifikováno, že žádost o prodloužení musí být podána jeden měsíc dopředu před vypršením. V případě podání žádosti o prodloužení po vypršení již původního povolení, je potřeba znovu projít lékařskými prohlídkami.

Zaměstnávání místních pracovních sil

V oblasti zaměstnávání místních sil u zahraničních subjektů v Číně působí specializované organizace typu FESCO (Foreign Enterprises Service Co.), která měla dříve monopol, ale v současné době tuto činnost provádějí také organizace China International Enterprise Cooperative Corp. (CIECC), China International Talents Development Center (CITDC), China International Intellectech Co. (CIIC) a China Star Corp. for International Economic & Technical Cooperation (STAR). Jejich adresy jsou v následující kapitole. Podle informací z kanceláře FESCO není problém sehnat specialistu na určitý obor s dobrou znalostí angličtiny (spíše vyjíměčně i češtiny). Průměrná mzda u absolventa vysoké školy příslušného oboru je 7 až 8 tisíc CNY měsíčně, u starších a zkušenějších pracovníků bývá výdělek u západoevropských nebo amerických společností cca 10 tisíc CNY měsíčně, přičemž se každoročně platy zhodnocují o 15 %.

Společnost CIIC vlastní databanku pro vyhledání čínských pracovníků pro jejich zaměstnání v reprezentačních kancelářích. Podle čínských předpisů toto zaměstnání musí jít přes čínské úřady a CIIC má k tomu povolení. Firmy plně vlastněné zahraničním vlastníkem a JV mohou pracovníky najímat přímo. Vedoucí kanceláře může být kdokoli, tedy i Číňan.

8.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Zakládání reprezentačních kanceláří, joint-venture či podniků plně vlastněných zahraničním vlastníkem je v ČLR poměrně složitá procedura a pro obstarání prvních povolení je většinou nutné využít služeb čínských zprostředkovatelských kanceláří, specializovaných zahraničních poradenských firem nebo prověřeného čínského partnera. V současnosti existuje několik společností, které poskytují služby při zakládání trvalého zastoupení v ČLR. Jako protiváha ryze čínským subjektům (viz níže) působí na trhu již několik let společnost Dezan Shira (www.dezshira.com) se zahraničním managementem, který dokáže lépe reagovat na požadavky cizinců (kontakt: Ms. Betty Jiang, e-mail: bettyjiang@dezshira.com). Lze také doporučit české konzultanty zabývající se podnikáním v Číně, jejichž seznam naleznete na internetových stránkách zastupitelského úřadu v Peking.

Pro úplnost jsou níže uvedeny kontaktní informace na nejznámější čínské společnosti podnikající v dané oblasti:

FESCO (Foreign Enterprise Service Group Company, Ltd.)
No.14, Chaoyangmen Nandajie
Chaoyang District
100020 Beijing, China

tel. (+8610) 8561 8888

fax (+8610) 8562 6059

www.fescochina.com

CIIC (China International Intellectech Corporation)

25/F, West Tower

Hanwei Plaza

No. 7 Guanghua road

Beijing 100004

tel. (+8610) 6561 3920

fax (+8610) 6561 3900.

<http://www.ciic.com.cn>

CIECCO - China International Enterprises Co-operative Corporation

6/F, Tower D, East Building

No. 28 Andingmen East Street, Dongcheng district

Beijing 100027

tel. (+8610) 6409 7988

fax (+8610) 6409 7689

www.ciecco.com

CITDC - China International Talents Development Center

10 Mingwangbei Hutong

He Pingli Beijing 100013

tel. (+8610) 8267 2501/6427 8211

fax (+8610) 8267 2501/ 64278224

www.foreign.citdc.cn/foreign_e/index.asp

China Star Corp. for International Economic & Technical Cooperation

Jianda Plaza

14 Dongtuchenglu

Chaoyang District

Beijing 100013

tel. (+8610) 8527 1201

fax (+8610) 8527 1202

<http://www.chstar.com.cn>

Historicky první právnickou osobou, která získala příslušné povolení od centrálních orgánů na tehdy velmi regulovaném trhu, byla státní FESCO. Později (od roku 1995) pak začala činnost CIIC. Těchto dvou kanceláří využily dříve i české firmy, které již v Pekingu mají své zastoupení, existují tedy o nich dostupné reference.

Reprezentační kancelář (Representation Office)

Procedura je poměrně složitá, je třeba pečlivě prostudovat příslušné předpisy, uvědomit si časovou náročnost celé akce a finanční dopad. Základní kroky, které je při zřizování kanceláře třeba učinit, jsou následující:

1. Schválení Ministerstvem obchodu (MOFCOM)

MOFCOM může požadovat, aby žádost byla podána čínským zástupcem. Lhůta pro její vyřízení je 30 dnů. Je třeba předložit tyto dokumenty (vše v čínštině):

- Application Letter (na hlavičkovém papíře zakladatele) s informacemi typu: údaje o mateřské firmě, jaký je účel založení reprezentační kanceláře, předpokládaná doba jejího fungování, jméno vedoucího, název a adresa kanceláře, atd.
- Certificate of Incorporation - výpis z obchodního rejstříku. V tomto případě někdy stačí anglická kopie, nemusí být originál.
- Credibility Letter - jedná se o bankovní referenci ke spolehlivosti firmy. Tento doklad je platný 3 měsíce od jeho vydání příslušnou bankou.
- Appointment Letter - ve kterém je jmenován vedoucí reprezentační kanceláře, dále je nutné přiložit jeho stručný životopis, fotokopii pasu a několik pasových fotografií.

- Nájemní smlouva - zpočátku je nutné sjednat pronájem kancelářských prostor, aniž by bylo možné je označit jménem firmy. To je možné provést až po ukončení schvalovacího procesu. Kvůli úspoře nákladů si zahraniční společnosti zpravidla pronajímají provizorní minimální prostory (např. jménem mateřské firmy), které později vymění za větší, které vyhovují jejich činnosti. Pozn. Čínští pronajímatelé většinou požadují platbu nájemného na rok dopředu, avšak díky obrovskému přetlaku nabídky na reálním trhu je možné sjednat i dobu výrazně kratší (v praxi potvrzeno např. na tři měsíce).
- doporučení od čínského partnera nebo zprostředkovatelské kanceláře

Kromě výše uvedených dokumentů je třeba vyplnit ještě dva oficiální formuláře:

- Application for Establishment of Representative Offices of Foreign Enterprises (Form I)
- Application for Personnel of the Representative Offices of Foreign Enterprises (Form II)

Schválení MOFCOM má platnost nově pouze jeden rok. O jeho prodloužení je potřeba zažádat dva měsíce před skončením platnosti. Předkládají se v podstatě podobné doklady jako při zřízení, navíc je třeba předložit zprávu o činnosti za uplynulé tři roky. Jedná se tedy kromě nové žádosti (Application for the Extension) o výše uvedené body b) až e), dále o dokumenty dokládající původní registraci a o fotokopie pasů zaměstnanců či je nahrazujících dokladů (ID karty). Prodloužení stojí u zprostředkovatelské agentury zhruba 400 USD.

2. Registrace na State Administration for Industry and Commerce of the PRC (SAIC)

Po schválení ze strany MOFCOM je třeba bez prodlení (do uplynutí lhůty 30 dnů) provést registraci na dalším úřadě, který v případě Pekingu má název Beijing Administration for Industry and Commerce. Po předání dvou vyplněných formulářů, povolení MOFCOM, nájemní smlouvy a kopií pasu vedoucího zastoupení, tento úřad po prozkoumání vydá (v praxi během několika dnů) následující doklady:

- Registration Certificate of Foreign Enterprise's Permanent Office in China
- Representative Card of the Representative Office (pro vedoucího kanceláře)

Jedná se o základní dokumenty, které se předkládají při styku s dalšími čínskými úřady, v podstatě jde o zaregistrování jako podnikatelského subjektu v ČLR. Doklady je třeba každoročně obnovovat; poplatek za jejich vydání je cca 680 CNY, při obnovení 380 CNY, každá změna stojí dalších 100 CNY. Pro prodloužení je třeba mimo některé doklady předložit zprávu o obchodní činnosti za minulý rok (např. kontrakty s čínskými firmami, jejich hodnota apod.).

3. Získání razítka na Public Security Bureau

V Pekingu se jedná o úřad Division of Entry and Exit Management of Foreigners of the Beijing Public Security Office. Pro registraci na tomto úřadě a získání razítka je třeba mít fotokopie dokladů uvedených v bodě dvě. Razítka jsou dvě, jedno pro běžnou potřebu kanceláře, druhé pro finanční úřady, obě jsou kulatá a jejich vydání stojí cca 50 USD.

Tento úřad též vydá povolení k trvalému pobytu zahraničnímu vedoucímu kanceláře a na něm závislým osobám, pokud ten má pracovní vízum, přičemž cizinci musí navštívit úřad do 30 dnů od příjezdu do ČLR.

4. Registrace u soudu

V některých případech je vyžadována registrace kanceláře též u místního soudu; poplatek činí asi 300 CNY.

5. Řešení finančních otázek

Nejprve je nutné získat povolení od State Administration of Foreign Exchange Bureau k operacím s devizovými prostředky. Pak je třeba otevřít účet u Bank of China, k čemuž je vyžadováno mimo jiné razítko firmy a Registration Certificate of Foreign Enterprise's Permanent Office in China. Účet lze otevřít zároveň v CNY a USD.

6. Registrace na daňových úřadech

Podle čínských předpisů je třeba se zaregistrovat u dvou daňových úřadů, a sice u State Taxation Bureau a Local Taxation Bureau. Registrace musí být do 30 dnů od vydání výše uvedeného dokladu Registration Certificate.

7. Registrace na celním úřadě

Vzhledem k tomu, že téměř vždy je potřebné něco dovézt, minimálně pro vybavení kanceláře, je nutná i registrace na příslušném celním úřadě.

Protože řada dokladů je v čínštině, je v podstatě bez čínského spolupracovníka nemožné provést celou proceduru. Navíc zakládající cizinec většinou nemůže celou dobu být v ČLR a některé kroky tedy může svěřit domorodému spolupracovníkovi. Ten také většinou zná adresy různých institucí a najde je snadněji než cizinec. Zřízení kanceláře Číňanem a pak změna na zahraničního pracovníka stojí cca 860 CNY. Je přirozeně nutné vyplnění příslušných formulářů a proces může trvat asi 1 měsíc.

Reprezentační kancelář nemá zastoupení oprávnění k obchodní činnosti na území ČLR a zaměřuje se proto na vyhledávání kontaktů a konzultační činnost. Činnost zastoupení je financována mateřskou firmou. Financování prochází příslušným bankovním kontem.

Společný podnik (Joint-Venture)

Založení společného podniku předchází několik kol jednání. V tom prvním je projednán a podepsán Letter of Intent (Memorandum of Understanding), který vyjadřuje záměr obou stran založit společný podnik. Čínský partner poté zpracuje a předkládá nadřízeným institucím předběžnou technicko-ekonomickou studii, která již řeší a formuluje nejen předmět smlouvy, ale také způsob financování, kapitálovou návratnost a kapitálový podíl obou stran. Jestliže je tato předběžná studie v souladu se záměry, které odpovídají kritériím, jež jsou stanovena zodpovědnými čínskými institucemi, zpracuje čínský partner podrobnou technicko-ekonomickou studii, kterou předkládá provinčním plánovacím orgánům a Ministerstvu obchodu. V řadě případů přenáší MOFCOM pravomoci na místní instituce, které mají vůči ministerstvu pak jen oznamovací povinnost. Důležitými kritérii při schvalovacím řízení je případná orientace společného podniku na vývoz, zda je postaven na bázi moderní technologie, zda uvažuje se zaškolením čínských techniků atd.

Po souhlasu příslušných institucí se založením společného podniku je třeba provést registraci podniku prostřednictvím Státní správy pro průmysl a obchod. Ta se provádí na základě předložení zejména následujících dokumentů:

- konečná studie o investičním záměru v ČLR
- smlouva o společném podniku, základní ustanovení společnosti
- seznam kandidátů na funkce v orgánech společnosti
- stanovisko místních orgánů z předpokládaného sídla společného podniku

Povolovací instituce má zaujmout své stanovisko do tří měsíců.

Jakmile společnost obdrží oprávnění k činnosti, je povinna si zřídit účet v místní měně u Bank of China nebo u jiné určené banky a dále devizový účet u některé z bank, které jsou na seznamu Státní devizové správy. Majetkové joint ventures musí uzavřít pojištění s People's Insurance Co. of China (Čínskou lidovou pojišťovací společností).

Pokud se jedná o pozemky a budovy, kde podniky se zahraniční kapitálovou účastí pracují, mohou si je dlouhodobě pronajmout, nikoliv je vlastnit. K výstavbě budov na pronajatém pozemku je třeba povolení příslušných čínských úřadů. Objekty musí být postaveny v souladu s čínskými předpisy. Na projektech se musí podílet čínský architekt.

Podnik plně vlastněný zahraničním majitelem (Wholly Foreign Owned Enterprise)

Pro založení podniku je nutné předložit studii s rozpracovaným záměrem ministerstvu obchodu. Další vyžadované doklady jsou:

- žádost o založení WFOE
- seznam zástupců, resp. členů představenstva

- výpis z domácího obchodního rejstříku
- seznam věcí, které jsou zamýšleny dovézt pro potřeby WFOE
- potvrzení příslušné místní vlády o umístění WFOE
- v některých regionech též studii dopadu na životní prostředí

Od podání žádosti musí být vydáno příslušné rozhodnutí nejpozději do 90 dnů. Poté, nejpozději do 30 dnů, se musí WFOE registrovat u State Administration for Industry and Commerce a následně, během 30 dnů od vydání "Business Licence", též u finančního úřadu.

Od 1. 3. 2006 příslušná místní oddělení Ministerstva obchodu a oddělení na státní úrovni ekonomických rozvojových zón schvalují založení zahraniční firmy.

Souborové přílohy:

- Newsletter OEÚ ZÚ Peking 05/2010
<http://download.czechtrade.cz/odsi.asp?id=60673> (2218kB)

8.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP)

Vzhledem k tomu, že se na čínský trh snaží proniknout renomované firmy všech oborů z celého průmyslově vyspělého světa, je nutné v této konkurenci počítat s vydatnými investicemi do reklamy či do inzerce. Pokud podniky nemají dostatek finančních prostředků na tyto aktivity, nemohou na čínském trhu uspět.

Průzkum trhu

Proniknutí na čínský trh je díky jeho velikosti a dnes už i vyzrálosti rok od roku složitější. Specifické chování čínských spotřebitelů, kulturní rozdíly a preference mohou být pro zahraniční obchodní managery nepříjemným překvapením. Proto je dobré před vstupem na čínský trh provést alespoň částečný marketingový průzkum. Tuto službu provádí jak čínské firmy (jejich znalost trhu je vykoupená obecně nižší kvalitou služeb), tak kanceláře CzechTrade v Šanghaj a Chengdu nebo zahraniční společnosti zabývající se průzkumem trhu (z těch největších v Číně působí například The Nielsen Company, Synovate China, Gallup China, Millward Brown, Taylor Nelson Sofres).

Reklamní agentury

Čínský reklamní trh v několika posledních letech svým růstem vždy překonal desetiprocentní hranici – v roce 2009 podle odhadů CTR Market research vzrostly výdaje na reklamu v Číně o 15 procent. Většina reklamy je samozřejmě také v Číně zadávána přes reklamní agentury, přičemž téměř 90 procent z nich je čínského původu, zbylých deset procent okupují velké reklamní domy zaběhnutých značek (Bates, BBDO, Euro RSG, Grey, JWT, Leo Burnett, Lowe, Lintas, McCann Ericsson, Ogilvy and Mather, Saatchi and Saatchi, Young and Rubican).

Reklama v médiích

Velmi efektivní je televizní reklama – téměř 100 procent čínských domácností vlastní televizi, průměrný divák pak stráví před obrazovkou 135 minut ve všední dny a 175 minut o víkendech. Téměř nezbytné je inzerovat v televizi produkty, jako je kosmetika a léky (tvoří až 37 procent televizní reklamy). Protože v Číně vysílá téměř 300 televizních kanálů, je možné zacílit reklamu relativně přesně na cílovou skupinu (a to i v geografickém smyslu). Totéž platí i o reklamě v novinách a magazínech, kdy i těchto existují tisíce druhů (s 540 milionu výtisků ročně je čínský novinový trh největší na světě). V souvislosti s mimořádně rychle rostoucím čínským automobilovým trhem také roste trh reklamy v rádiích - oproti roku 2009 o 4,5 procenta. Nejprogresivnější je samozřejmě internetová reklama – Internet v Číně se však stále potýká s cenzurou, která znemožňuje inzerentům používat některé efektivní inzertní kanály (Facebook, Twitter, Youtube) a omezuje použití nových forem moderní reklamy (virální marketing atd.). Oproti tomu specifický reklamní segment v Číně existuje v podobě online seriálů sponzorovaných (produkovaných) výrobci spotřebního zboží – děj těchto seriálů se pak často točí kolem daného produktu (model připomíná

americké soap opery). Sledovanost těchto produktů nepokrytého product placementu je pak velmi vysoká i díky tomu, že ve státní televizi chybí adekvátní alternativa.

„Branding“ produktu

Je skutečností, že pro Číňany má západní zboží stále statut vyšší kvality, luxusu a „tváře“. Oproti minulosti to dnes ale platí pouze v některých odvětvích především luxusního zboží (kosmetika, luxusní potraviny, automobily). Například v oblasti domácích spotřebičů toto pravidlo už relevantní není – většina výrobců audio-video techniky (především japonské provenience) na čínském trhu bojuje s nevalnými výsledky (SHARP se dokonce nedávno rozhodl z trhu úplně stáhnout). Trh bílých spotřebičů je pak pro nečínské výrobce již téměř ztracen (majoritu trhu okupují čínské značky Midea a Haier).

Některé české firmy se proto rozhodly zaútočit na segment spotřebního (potravín) zboží, který tuzemskému spotřebiteli takzvaně "dává tvář", a rebrandovaly původně mainstreamové značky na značky luxusní (příčemž také odpovídajícím způsobem upravily cenu). Zatím je možno říci, že alespoň u některých výrobců tato strategie překvapivě dobře vychází.

Rovněž zajímavé může být zaměřit produkt na „mimoměstskou“ populaci – rurální obyvatelstvo je podle studií ochotno utrácet relativně větší podíl svých příjmů (jelikož nad ním nevisí „Damoklův meč“ nutnosti platit vlastní bydlení). Samozřejmě je však třeba brát v potaz, že ačkoli rurálních obyvatel Číny je téměř 700 milionů, jejich kupní síla je zlomkem kupní síly obyvatelů měst. Navíc oslovení mimoměstské populace je velmi nákladným podnikem, který konzultanti pro malé a střední podniky nedoporučují.

Uvedení na trh

Adekvátně připravená marketingová strategie uvedení zboží na čínský trh by měla zohledňovat specifické chování čínských spotřebitelů. Například čínští spotřebitelé dle aktuálních průzkumů preferují produkty velkých společností na úkor produktů menších výrobců („big is beautiful“). Rovněž je dobré mít na paměti, že při uvedení na trh by měla být reklama ve srovnání s tím, na co jsou výrobci zvyklí z domova, více „politicky korektní“ (vyhnout se sexuálnímu a politickým narážkám). Velmi efektivní je v rámci vstupu výrobku na trh rozdávání vzorků (v supermarketech, u příležitosti společenských akcí), neboť čínský spotřebitel se relativně více než jeho protějšek v USA a Evropě řídí doporučením (tzv. word of mouth). Někteří západní výrobci pak volí při vstupu na čínský trh strategii proniknutí do měst druhého a třetího řádu (tedy města, jež jsou menší než hlavní města provincií), kde jsou spotřebitelé za nové zboží „vděčnější“ a ceny za reklamu přiměřenější (stále jsou to ovšem zpravidla města o více než miliónu obyvatel).

Propagace na veletrzích

Je málo efektivní přijet na výstavy pouze s materiály v angličtině, které osloví jen nepatrnou část návštěvníků. To se týká jak vystavených panelů, tak katalogů a další dokumentace. Zkušenosti z výstav ukazují, že stánky jsou plné i velkých exponátů. Např. na strojírenských výstavách bývá celá linka, celý obráběcí stroj apod. Tyto velké exponáty přitáhnou více pozornosti než panelová propagace nebo malý model. Kladné zkušenosti jsou z výstav se státní účastí ČR, kde plocha české expozice bývá větší a český výstavní prostor tak nezanikne v konkurenci s ostatními. Také možnosti propagace v médiích je větší (možnost uspořádat tiskovou konferenci apod.). Je také zcela nezbytné mít překladatele, který bude přítomný po celou dobu veletrhu na stánku - znalost angličtiny je v ČLR stále ještě velmi limitovaná a je velká škoda přijít o perspektivní obchod jen kvůli jazykové bariéře.

Spolupráce s velvyslanectvím

Velvyslanectví se snaží zabezpečit vlastní akce i ostatní aktivity z vlastních (byť omezených) zdrojů a využíváním jiných možností spolupráce (sponzoring, atd.). České firmy mohou využít i dalších finančně nenáročných možností propagace zajišťovaných obchodně-ekonomickým úsekem ZÚ Peking jako jsou katalogové výstavy, inzerce ve vybraných publikacích a prezentace na vybraných akcích.

Bezplatná inzerce

Zájemci o bezplatnou inzerci ve věstníku China Council for the Promotion of Foreign Trade/ Beijing Sub-Council mohou kontaktovat pí Caroline Mingyue Xu, e-mail: ccpitinf@public.bta.net.cn. Doporučuje se rovněž inzerovat ve vybraných odborných publikacích (v čínštině) pro oslovení potenciálních čínských partnerů. Obchodně-ekonomický úsek ZÚ Peking má kontakty na vybrané odborné magazíny a je tak českým firmám k dispozici při zařízení propagace ve vybraných čínských publikacích.

Služby CzechTrade

K systematickému průzkumu čínského trhu přistoupil před několika lety CzechTrade, který vyslal do ČLR svého zástupce, jenž zpracoval marketingové studie na obory, jež vybraly české firmy: automobily, obráběcí stroje, zemědělské stroje a lékařská zařízení. Od 1.2.2000 má CzechTrade zástupce v Šanghaji, který se koncentruje na konkrétní marketingovou podporu zejména menších a středních firem z ČR. V květnu 2007 byla slavnostně otevřena druhá kancelář agentury CzechTrade v ČLR, a to ve městě Chengdu, v podporované západní provincii Sichuan. Pro úplnost je třeba dodat, že od února 2011 funguje v Šanghaji zástupkyně agentury CzechInvest, která se znalostí prostředí může pomoci v rámci své působnosti (od roku 2002 do konce roku 2010 byla ZK CzechInvest umístěna v Hongkongu).

Společnostem, které uvažují o dlouhodobém působení na čínském trhu, lze doporučit rovněž členství v Obchodní komoře EU v ČLR – <http://www.euccc.com.cn>, e-mail: euccc@euccc.com.cn.

8.5. Způsoby řešení obchodních sporů

Někteří zahraniční podnikatelé sjednávají smlouvy podle hongkongského práva (která má kořeny v právu anglickém a je proto některým zahraničním právníkům bližší) s tím, že příslušným soudem jsou hongkongské soudy – rozsudek hongkongského soudu je totiž od roku 1997 vykonatelným i na pevninské Číně. Je samozřejmé, že v první instanci se obě zúčastněné strany snaží řešit spor jednáním. Pokud nedojde k dohodě, nastupuje řešení právní. Jestliže je ve smlouvě uvedeno čínské právo a čínský rozhodčí soud, odehrává se jednání před China International Economic and Trade Arbitration Commission nebo před Beijing Conciliation Centre. V případě, že kontrakt předepisuje zahraniční arbitrážní instituci, je jí zpravidla International Centre for Settlement of Investment Disputes, jehož je ČLR členem, nebo arbitráž ve Stockholmu a švédské právo. Sjednávat jako příslušný soud mimo ČR však nelze doporučit – většinu zahraničních rozsudků není možno v ČLR vykonat, jelikož ČLR nemá uzavřeny příslušné smlouvy o právní pomoci, a pokud nemá odsouzená čínská společnost majetek v zahraničí, je rozhodnutí zahraničního soudu prakticky k ničemu. Oproti tomu sílí názory, že kvalita čínského soudnictví stoupá a proto jsou časté obavy z řešení sporu na čínské půdě často příliš nadsazené.

V souvislosti se spory s čínskou stranou je třeba zdůraznit ještě jednu zásadní věc. Naše problémy v obchodu a v ekonomické spolupráci s ČLR přestávají být v mnoha případech jen našimi problémy. Je třeba se naučit na všech úrovních, ve státní správě i v podnikové sféře, rozlišovat podstatu vzniklého problému, zda se jedná o vnitřní nedostatek či chybu českého podniku nebo o obecnou záležitost. Jestliže se naráží např. na nedopatření v čínské legislativě (ať už na mylně nebo záměrně stanovené opatření), v jejím uplatňování apod., je třeba zkušenost z praxe přenést na orgány EU. Cesty jsou různé, je možné to učinit přes hospodářskou komoru EU-ČLR, přes ZÚ Peking atd. Orgány Evropské unie mají mnohem lepší příležitosti lobbovat za odstranění nedostatků než ČR (více informací kupř. na www.mkaccdb.eu.int). Dialog mezi EU a ČLR probíhá velmi často, na mnoha úrovních, včetně té nejvyšší.

8.6. Režim zadávání veřejných zakázek

Zadávání státních zakázek je netransparentní a lze doložit z praxe českých i jiných podniků případy zjevného porušení pravidel a odůvodněného podezření na korupci. Z tohoto důvodu se EU snaží na všech jednáních, aby se ČLR stala účastníkem Dohody o veřejných zakázkách (Government Procurement Agreement GPA). Během jednání o členství Číny ve WTO bylo dohodnuto, že ČLR se po svém vstupu stane pozorovatelem ve výboru GPA a přímým účastníkem „co možná nejdříve“. Pozorovatelem je ČLR od února 2002, na počátku roku 2008 předložila první nabídku pro vstup do GPA. V roce 2009 předložila ČLR

druhou nabídku, ale ani tato jednání nijak zásadně neposunula. Očekává se, že další nabídku předloží ČLR na sklonku roku 2011.

Státní zakázky jsou vesměs zadávány formou veřejných soutěží. Ty bývají s více či méně dostatečným předstihem publikovány v čínském jak denním, tak odborném tisku. Podle nařízení musí být např. požadavky na průmyslové dodávky zveřejněny v časopis China Tendering, který později v podstatě nahradilo zveřejňování na internetu. Českým zájemcům lze doporučit proto sledování internetové adresy www.chinabidding.com, kterou spravuje China Tendering Corporation.

Zveřejňování se týká i dodávek investičních celků, kde však možnost se prosadit je malá, pokud nabýzející firma (stát) nemůže uvolnit prostředky na krytí úrokových zvýhodnění (LIBOR + zlomky procenta). Často však čínské orgány oslovují jen předem vybraný úzký okruh možných dodavatelů. V takových případech většinou nerozhodují kritéria kvality a splnění dalších podmínek soutěžního řízení. Důležitou roli hrají úplatky a známosti.

V listopadu roku 2009 představilo Ministerstvo financí, Ministerstvo vědy společně s NDRC nový oběžník o Národních inovačních produktech. Na základě tohoto oběžníku by měl být sestaven katalog národních inovačních produktů, které potom budou zvýhodňovány při udělování veřejných zakázek. Status národního inovačního produktu bude výrobku přiznán pouze v případě, že je čínský podnik vlastníkem práv duševního vlastnictví souvisejících s produktem (ochranné známky, patentu, užitého vzoru) a tato ochrana byla poprvé udělena v Číně (tzn. nejedná se o výrobek prvně patentovaný v zahraničí a pak v Číně). Katalog sám o sobě nestanoví, co uvedení na seznam znamená, k tomuto účelu bude vydána prováděcí legislativa. Dosud (jaro 2011) však není jasné, jak se v praxi katalog do procesu zadávání veřejných zakázek promítne a jak velký problém tak bude pro zahraniční soutěžitele jeho existence představovat.

8.7. Problémy a rizika místního trhu

Platební rizika

Riziko podnikání na čínském trhu je obdobné, jako rizika podnikání na jakémkoli jiném trhu, který je relativně vzdálený a svými zvyklostmi odlišný. Pozornost je potřeba věnovat již volbě partnera. Doporučujeme ověřit si bonitu partnera na základě bankovních informací nebo prostřednictvím spolehlivé firmy na místě (jejich seznam najdete na stránkách zastupitelského úřadu http://www.mzv.cz/beijing/cz/obchod_a_ekonomika/hledate_v_cine_partnera/index.html).

Dalším rizikem je možné nedodržení kontraktem sjednané ceny a platebních podmínek. Proto je třeba, aby platby byly jistěny akreditivem na celou hodnotu dodávky nebo bankovní zárukou vystavenou renomovanou čínskou bankou, kterou lze zinkasovat bez jakékoliv výhrady na první výzvu. V případě placení akreditivem je třeba, aby byl otevřen u české banky nebo renomované zahraniční banky a naše firma tak měla možnost zkontrolovat, že odpovídá podmínkám kontraktu.

Snaha o důraz na cenu zakázky (společná většině nákupů z ČLR ze strany podnikatelů z rozvinutých zemí) často vede k problémům s kvalitou a úplností dodávky. V tomto směru doporučuje OEÚ ZU osobní přejímku, event. přejímkou pověřit State Administration of Entry-Exit Inspection and Quarantine nebo využít služeb inspekčních a kontrolních firem.

Nedoporučuje se platit dodávky předem (alespoň pokud je to možné), i když s čínským partnerem je obchodováno bez problémů již nějakou dobu. Takové případy, kdy čínský dodavatel „zmizí“, jsou stále častější, a je těžké dokázat i to, že jeho firma už neexistuje. V Číně není centrální registr všech firem, nejsou požadované údaje na internetu jako v ČR, jednání s provinčními úřady je obtížné, je vyžadováno v čínštině apod. Je však skutečností, že většina čínských podniků operuje na tak nízké marži, že pro mě není možné z hlediska velmi napjatého cash flow začít výrobu bez uhrazení určité zálohy. Nelze tak říci, že vyžadování platby předem je vždy spojeno s nečestným úmyslem čínského partnera, pouze je na místě více obezřetnosti.

Falešné poptávky

Již několik let zkouší čínští podvodníci trik, jak připravit důvěřivé partnery z Evropy (týká se to v podstatě všech zemí EU) o peníze. Scénář bývá s drobnými nuancemi zpravidla stejný:

Čínská firma (často neexistující nebo zaregistrovaná jen několik měsíců) projeví prostřednictvím e-mailu zájem o nákup výrobků z Evropy. Může se jednat o stroje a další technická zařízení, speciální výrobky (kupř. kontejnery, nerezové skladovací tanky), ale i jiné zboží. Firma požádá o předložení nabídky na odběr většího množství výrobků. Poté, co ji obdrží, souhlasí s cenou a vyzve výrobce, aby přijel do ČR uzavřít kontrakt, protože hodlá poskytnout zálohu na výrobu a při sepisování první smlouvy je nutno, aby partneři stanuli „tváří v tvář“.

Bohužel na to řada výrobců, kteří nemají velké zkušenosti se zahraničním obchodem (a především v Asii), reaguje tak, že ve vidině velké zakázky a zisků (protože nabídnutá cena je téměř bez výjimky čínskou stranou akceptována), do ČR přijede. Mají zajištěno ubytování v luxusním hotelu (pochopitelně na vlastní náklady) a čínský partner jim vysvětluje, jak se těší na budoucí spolupráci a slibuje další zakázky, nejen první kontrakt, který se právě podepsal. Ale realizace některých záležitostí je v ČR obtížná, a tak by výrobce měl složit v hotovosti peníze (požaduje se cca 5000 EUR) na úplatky pro vlivné státní úředníky (nově na notářské poplatky), kteří prosadí, aby se výrobky uplatnily i v dalších státních zakázkách. Samotný Číňan nemá přímý přístup k valutám, pouze při platbách do zahraničí prostřednictvím banky, a proto ty peníze nutně potřebuje, ale splatí je formou zálohové platby na zakázku v nejbližší době.

Některé firmy na tento trik naletí a peníze předají. Někteří tak velkou hotovost nemají a jsou tedy požádáni o menší částku, aby se obchod rozeběhl. Ti obezřetnější nakonec nedají nic.

Bez ohledu na to, zda výrobce zaplatí, či nezaplatí, výsledek bývá stejný. Podepsaný "kontrakt" je pouhým cárem papíru a po čínské firmě se slehne země. Lépe dopadnou ti, kteří sice absolvují cestu do ČR, ale zjistí, že něco není v pořádku, úplatek odmítnou poskytnout a čekají, zda se jim po návratu partner ozve. Případně ho po návratu sami osloví a zjistí, že nereaguje, tudíž nezačnou výrobu a jejich ztrátou je tak "pouze" cesta do ČR.

Daleko horší situace ovšem nastane (ať už se úplatek předá, či nikoli), když výrobce v očekávání, že se „kontrakt“ začne plnit, zahájí přípravy na výrobu. Připraví technickou dokumentaci, nakoupí materiál, zajistí speciální nástroje a někdy i začne vyrábět. Poté, když se mu čínský partner stále neozývá, snaží se ho kontaktovat, ale vždy neúspěšně. Škody, které takto mohou výrobcům nastat, mohou být i v řádu desítek milionů korun.

Jistou obměnu tohoto postupu představuje snaha o získání pozvání k návštěvě ČR, které může být zneužito k ilegální migraci a v případě oficiálního pozvání, potvrzeného Cizineckou policií ČR, může zvoucí subjekt čelit i povinnosti uhradit náklady spojené s pobytem cizince, jeho vyhoštěním, zdravotnickou péčí apod. V takovém případě často čínská firma přesvědčuje český protějšek, aby se přimluvil nebo zasadil na ZÚ Peking o udělení víza s poukazem na údajné problémy. Skutečnost bývá takřka ve 100% taková, že firma buď vůbec žádost nepodá nebo při jejím prověřování jsou zjištěny nesrovnalosti, které vedou k odmítnutí žádosti a tím i k prevenci ztrát u českých firem.

ZÚ Peking českým firmám proto doporučuje, aby byly ve všech uvedených případech velmi opatrné a kontaktovaly v případě jakýchkoli pochybností ZÚ ČR v Pekingu (beijing@embassy.mzv.cz), GK ČR v Šanghaji (shanghai@embassy.mzv.cz), kancelář CzechTrade v Šanghaji (shanghai@czechtrade.cz) a v Chengdu (chengdu@czechtrade.cz).

Falešné krádeže internetových domén

V poslední době se také množí situace, kdy je česká firma oslovena čínskou firmou (prodejcem domén *.cn) s tím, že u této firmy si jiná čínská firma objednala doménu, jež by mohla patřit právě české firmě (např. pokud se česká firma jmenuje XYZ a využívá doménu xyz.cz, bude se jednat o doménu xyz.cn). Následně tato čínská firma nabídne doménu české firmě ke koupi před tím, než ji prodá onomu „podezřelému“ čínskému objednateli. V 90 procentech případů se však jedná o podvod:

1. čínský objednatel je pouze imaginární,
2. čínská firma nabídne doménu k přednostnímu odprodeji české firmě za přemrštěnou částku (v řádech stovek dolarů),
3. pokud česká firma na nabídku nezareaguje, nic se nestane – nikdo si její čínskou doménu nezaregistruje. Pokud opravdu o doménu .cn česká firma stojí, lze si ji zaregistrovat za částku v řádu stovek korun na rok a tento problém pak vzniknout ani nemůže.

Krádeže čísla bankovních účtů na fakturách

Zastupitelský úřad se v poslední době setkal s několika situacemi, kdy česká firma obdržela od čínského partnera email s fakturou na zaplacení zboží, ale ten po zaplacení deklaruje, že tento email neodeslal a účet, který byl uveden na faktuře, mu nepatří. Tento email je často odeslán z emailové schránky, která se „podobá“ skutečné emailové schránce čínské firmy (jejich obchodního zástupce), jen je drobně pozměněna – (např. místo echo.hankun@email.cn na echa.hankun@email.cn). Čínská firma poté tvrdí, že za tuto situaci nemůže a doporučí české firmě obrátit se na policii. Zda je to skutečně tak a čínská firma je také obětí podvodu, se zatím nedaří zjišťovat, nicméně je třeba být v této věci obezřetný a ujistit se, že stále komunikujete s jednou a tou samou emailovou schránkou.

Internetové podvody

Před jakýmkoli nákupem zboží z Číny je vhodné mít na paměti, že značkové zboží není na čínském trhu téměř nikdy výrazně levnější, než na trhu evropském. Podezřele se jeví jakákoli cena, za kterou čínský prodávající inzeruje zboží zavedených světových značek, přičemž je ve srovnání s evropskou maloobchodní cenou nižší než 70 procent této maloobchodní ceny. Zatímco Čína je rájem levných a ne vždy kvalitních produktů, skutečně kvalitní a značkové výrobky jsou často dražší než v zemi původu výrobce. Proávající je v případě, že nabízí podezřele levné značkové zboží, většinou připraven nabídnout více či méně věrohodnou historku o velkoobchodních slevách. Ve většině případů však kupující ve výsledku obdrží zboží padělané, jiné (zpravidla v podstatě nepoužitelné) či v horším případě neobdrží nic. Padělané zboží může být zabaveno již při cestě z Číny (v takovém případě jdou náklady na vrub kupujícího) a jeho prodej v ČR je samozřejmě v rozporu s legislativou upravující ochranu práv duševního vlastnictví. Mějte na paměti, že pokud se nabídka prodejce zdá příliš výhodná než aby byla skutečná, pak se pravděpodobně jedná o podvod.

Scammeri nejčastěji využívají ke svým podvodům služby společností přebírajících peníze jako je Money Gram nebo Western Union. Určité procento scammerů vyzve kupujícího k platbě na účet. Kupující by se měl mít na pozoru, pokud je tento účet veden na jméno fyzické osoby a nikoli na jméno právnické osoby (tedy na danou firmu). Založit účet bez potvrzení o existenci firmy totiž není možné a tak může účet na jméno obchodníka napovědět spíše o tom, že daná firma vůbec neexistuje. Vždy se snažte obchodovat s těmi partnery, kteří uvádějí účet znějící na jméno společnosti, nikoli na jméno fyzické osoby.

Ověřte si, že prodávající vám před uzavřením obchodu sdělil plnou adresu svého sídla resp. bydliště. Znat adresu prodávajícího je nezbytné v případě uplatnění možných pozdějších nároků vzniklých z obchodního vztahu, podezřelá adresa však může také a priori odhalit scammera. Je vhodné mít adresu prodávajícího v transkripci (pinyin), pro cizince je většinou adresa uvedena v čínských znacích matoucí. Přitom je nezbytné, aby adresa obsahovala co nejkonkrétnější identifikační znaky – pokročilejší scammeri často uvádějí svou skutečnou adresu (falešná je totiž poměrně lehce odhalitelná, viz dále), ale pouze do úrovně distriktu. Řada čínských měst v počtu obyvatel atakuje desetimilionovou hranici a proto je prakticky nemožné jen z takto obecných údajů scammera vystopovat. Vždy trvejte na zaslání adresy kupujícího do úrovně čísla popisného.

Většina scammerů používá při realizaci svých podvodných obchodů službu tzv. money by wire společností, jako je Western Union nebo MoneyGram. Pro zaslání peněz se prodávající s kupujícím dohodnou na společném hesle, na jehož základě prodávající získá po odeslání zásilky na své pobočce např. Western Union peníze, které kupující předtím u své pobočky složil. Tyto společnosti samotné proti scamu tvrdě bojují, přesto nelze ignorovat skutečnost, že platby tohoto typu jsou naprosto anonymní a jako takové nevhodné k realizaci obchodů na dálku (především tam, kde jde o velké částky nebo se partneři důkladně neznají). Pokud se i přesto rozhodnete využít tohoto způsobu placení, nesdělujte kupujícímu číslo peněžního transferu (tzv. MTCN), dokud nechcete, aby měl skutečně přístup k penězům. Běžná taktika scammerů je požádat o toto číslo před tím, než zásilku odešlou s odůvodněním, že potřebují pouze potvrzení o odeslání peněz. Skutečnost je ovšem taková, že Western Union umožní výběr peněz pouze na základě sdělení tohoto čísla a nevyžaduje již v takovém případě dohodnuté heslo. Používejte službu Western Union a MoneyGram pouze v případě, že kupujícímu důvěřujete a nikdy nesdělujte předčasně heslo a číslo peněžního převodu.

Sofistikovaného scammera není lehké odhalit ani za pomoci specializovaných firem. Na trhu se však naštěstí vyskytuje převážná většina podvodníků, jejichž odhalení nevyžaduje víc než dostupné informační zdroje. Jedním z nejcennějších je vyhledání partnera v čínských Žlutých stránkách (www.yb.net.cn), které jsou také dostupné v angličtině. Pomocí jednoduchého zadání firmy obchodního partnera do vyhledávacího pole může prodávající odhalit některé zásadní nesrovnalosti především co se adresy týče

(skutečná adresa je samozřejmě scammerovým nejpečlivěji strážným tajemstvím). Méně sofistikované, ale stejně funkční je progooglování firmy obchodního partnera. Pokud daná společnost tvrdí, že je v oboru lídrem (což je tvrzení, které mají scammeři v oblibě), ale Google o ní nenachází informace a jediná webová stránka, jejíž adresu partner poskytuje, vypadá jako z počátku internetu a angličtina je plná chyb, mějte se na pozoru. Vždy použijte dostupné vyhledavače a zjistěte si o prodávajícím maximum veřejně dostupných informací.

Je vhodné mít se na pozoru v případech, kdy je prodávající podezřele rychle schopen měnit některé podstatné náležitosti obchodu, jako jsou například parametry zboží, kvantita nebo způsob balení. Příliš promptní reakce na požadavky kupujícího nemusí znamenat jen flexibilitu čínského partnera, ale často také skutečnost, že tento žádný reálný obchod realizovat zájem nemá. Kupující by se měl mít rovněž na pozoru v případech, kdy je na něj ze strany prodávajícího vyvíjen přílišný nátlak na rychlost uzavření obchodu s poukazem na výjimečnou, časově omezenou slevu, poslední kusy zboží atd. Toto jednání je často podmíněno snahou scammera dostat kupujícího do tlaku a tím snížit jeho práh ostražitosti. Vždy si internetový obchod dobře rozmyslete a všimněte si podezřelého jednání prodávajícího.

Většina scammerů uvádí v rámci informací o svém „podnikání“ pouze číslo mobilního telefonu. Scammeři tak úspěšně maskují svou skutečnou adresu a spoléhají na to, že cizinec si této skutečnosti buď nevšimne nebo neumí rozpoznat rozdíl mezi formátem čínského telefonního čísla pevné linky a mobilního telefonu. Je samozřejmé, že stejně jako kdekoli na světě mají velké a zaběhnuté společnosti v Číně vždy také pevné telefonní číslo. Pokud jej Váš nový partner nemá, je to důvod ke zbystrění pozornosti. Mobilní telefonní číslo v ČR pak poznáte tak, že začíná tímto trojčíslím:

- 130/1/2 - China Unicom GSM
- 133 - China Telecom CDMA
- 1340-1348 - China Mobile GSM
- 1349 - ChinaSat Satellite
- 135/6/7/8/9 - China Mobile GSM
- 150/1/2 - China Mobile GSM
- 153 - China Telecom CDMA
- 155/6 - China Unicom GSM
- 157 - China Mobile TD-SCDMA
- 158/9 - China Mobile GSM
- 185/6 - China Unicom WCDMA
- 188 - China Mobile TD-SCDMA
- 189 - China Telecom CDMA

V této souvislosti je rovněž vhodné ověřit si, že telefonní číslo je registrované v místě, kde prodejce udává svou adresu. K tomu Vám zdarma dopomohou stránky <http://www.hao123.com/haoserver/showjicc.htm>. Tento vyhledavač funguje i na mobilní telefony.

Je skutečností, že většina scammerů se rekrutuje z řad jihočínských farmářů. Z toho plynou dvě skutečnosti – tito farmáři, kteří se často vydávají za generální manažery fiktivních podniků, neumí ani částečně anglicky. Proto vždy používají překladatele, nicméně tyto si najímají jen na jednotlivé zakázky (podvody). Proto pokud tomuto „manažerovi“ zavoláte na přímo, anglicky se s ním nedomluvíte. Jak již bylo řečeno, většina scammerů operuje z provincií na jihu Číny – především se pak tito soustředí v městech Xi'an, Luyan, Zhenzhou, Kunming a Guilin. Pokud podezřele výhodná nabídka pochází od podnikatelů z těchto měst, je zde další důvod je ke zvýšené opatrnosti. Velmi užitečná je v tomto smyslu databáze čínských scammerů společnosti Kompass na adrese http://www.kompass.com.cn/notice_en.htm. Neváhejte preventivně shlédnout, zda na ní náhodou nefiguruje firma Vašeho partnera. Ověřte si vždy, odkud Váš partner pochází a vyzkoušejte, zda mluví anglicky.

Obecně lze doporučit před nákupem vždy zjistit co nejvíce informací o zboží, které je předmětem dodávky – vyžádejte si detailní fotografie a nespokojte se jen s těmi, které se nacházejí na webu výrobce. Pokud bude muset partner zboží nově vyfotit, máte potvrzeno, že jej má skutečně k dispozici (což má scammer pouze virtuálně). U větších zakázek je také velmi vhodné získat od partnera reference – dodal již někomu v Evropě, resp. – ještě lépe – ve Vaší geografické blízkosti? Je možno toto zboží vidět? Resp. alespoň

zatelefonovat jinému zákazníkovi (ne-Číňanovi) a ověřit si solidnost partnera? Vždy chtějte fotky zboží vyfoceně speciálně pro Vás a vyžádejte si reference na spokojené zákazníky.

8.8. Problematika ochrany duševního vlastnictví

Vzhledem k tomu, že se v ČLR vyskytuje mnoho případů porušování ochrany práv k duševnímu vlastnictví, je nutnou podmínkou pro zajištění této ochrany včasná registrace IPR v této zemi. Postupy, jak si zaregistrovat IP práva v Číně včetně stažení příslušných formulářů a výše poplatků, lze najít na internetové stránce www.english.ipr.gov.cn, v menu „Application guides“. Další důležité informace k IPR jsou uvedeny také na internetové stránce www.sipo.gov.cn.

Problematika ochrany průmyslových práv k vynálezům, užitným vzorům a průmyslovým vzorům je upravena ustanoveními Patentového zákona ČLR (kapitola VII Ochrana patentového práva). Zákon byl přijat 12. 3. 1984 a vstoupil v platnost 1. 4. 1985. Ke změnám došlo 4. 9. 1992 a 25. 8. 2000, prvního října 2009 vstoupila v účinnost poslední novela patentového práva, zvyšující dále postihy za porušování patentové legislativy a zavádějící některé instituty patentového práva obvyklé v západních zemích (na druhou stranu však nová legislativa omezuje volný převod patentů do zahraničí). Znění zákona a jeho prováděcí nařízení lze stáhnout z internetové stránky www.sipo.gov.cn/sipo_English, v menu „Laws and Regulations“.

Ochrana průmyslových práv k ochranné známce je upravena ustanovením Zákona ČLR o ochranné známce (kapitola VII Ochrana výlučných práv k použití zaregistrované ochranné známky). Zákon byl přijat 23. 8. 1982 a vstoupil v platnost 1. 3. 1983. Ke změnám došlo 22. 2. 1993 a 27. 10. 2001. Znění zákona a jeho prováděcí předpisy lze stáhnout z internetové stránky http://sbj.saic.gov.cn/english/index_e.asp, v menu „Laws and Regulations“.

Ochrana autorského práva je řízena Zákonem ČLR o autorských právech. Zákon byl přijat 7. 9. 1990 a vstoupil v platnost 1. 6. 1991. K revizi došlo 27. 10. 2001. Znění zákona lze stáhnout z internetové stránky www.sipo.gov.cn/sipo_English, v menu „Laws and Regulations“.

V případě porušení ochrany IPR nabízí čínský legislativní systém následující možnosti pro prosazení ochrany IP práv:

- přímá jednání či arbitráž s porušovatelem,
- správní řízení,
- soudní řízení (občanské soudní řízení či stíhání v trestní věci).

Více informací o ochraně IPR lze nalézt v dokumentu, který vypracoval ZÚ Peking a je umístěn na stránkách Businessinfo (www.businessinfo.cz) v sekci „zahraniční obchod – teritoriální informace – Čína“ a na stránkách Úřadu průmyslového vlastnictví ČR (www.upv.cz).

Z iniciativy Generálního ředitelství pro podnikání a průmysl Evropské komise vznikla „internetová kancelář“, která malým a středním podnikům Evropské unie poskytuje zdarma informace a radí, jak si chránit a prosazovat práva na ochranu duševního vlastnictví v ČLR. Internetová kancelář „CHINA IPR SME HELPDESK“ nabízí celou škálu služeb a nástrojů (www.china-iprhelpdesk.eu). Případné dotazy směrujte na email: enquiries@china-iprhelpdesk.eu. Relevantní informace lze také dohledat na stránkách Hospodářské komory EU v ČLR (EUCCC, www.euccc.com.cn), která má pro otázky IPR vytvořenou pracovní skupinu.

8.9. Obvyklé platební podmínky, platební morálka

Platební styk mezi ČR a ČLR probíhá ve volně směnitelných měnách (převážně v USD) a nejčastějším platebním nástrojem je akreditiv. I při tomto způsobu placení je však třeba opatrnosti a vyžadovat otevření akreditivu prostřednictvím některé z českých bank, resp. renomovaných zahraničních bank. Bohužel stále hodně našich podnikatelů volí přímou platbu s částečnou akontací jako způsob úhrady za dodané, resp. odebrané zboží nebo dokonce i kompletní platbu předem akontací (je to dáno buď snahou ušetřit na poplatku za akreditiv, nebo vyžadováno přímo čínským partnerem). Následně často čelí značným problémům v podobě nezaplacených doplatků nebo naopak nedodaného zboží dle smlouvy, případně dodání jiného množství nebo kvality. Možnost sjednání nápravy je v takových případech zcela

minimální a naše firmy tak přicházejí naprosto zbytečně o finanční prostředky. V každém případě by měli naši vývozci i dovozci věnovat více času i prostředků na přípravu obchodu a prověření čínských partnerů.

Čínská vláda nadále pokračuje v politice omezeného přijímání úvěrů poskytovaných kupujícímu přímo bankou nebo dodavatelem zařízení, které se vyznačují méně výhodnými podmínkami. Pokud jsou takovéto úvěry povoleny, týkají se pouze prioritních odvětví čínského hospodářství, a to projektů v energetice, dopravě, zemědělství a ekologii. V ostatních oborech dostává přednost přímé financování, tzn. kapitálová účast ze zahraničí, resp. realizace dodávek formou B.O.T..

8.10. Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

V ČLR se každoročně konají stovky výstav a veletrhů jak na centrální, tak i lokální úrovni. Ty nejdůležitější jsou pořádány v přibližně stejných termínech pravidelně a některé z nich mají už delší tradici a dobrou úroveň. Jistým místním specifikem jsou výstavy nazývané High-Tech, které zahrnují výrobky z mnoha odvětví najednou, kde kritériem by měla být vyspělost produkce.

Pro informaci jsou dále uvedeny hlavní výstavní areály:

Peking

- New China International Exhibition Center (www.bjcpc.com.cn, tel. 008610 84600000, fax 84600213)
- China World Trade Center Exhibition Hall (www.cwced.com, tel.008610 65052288 – 80448, fax 65053260)
- China International Exhibition Center (www.ciec-expo.com, tel. 008610 8460 1918)
- Beijing Exhibition Center (www.bjexpo.com, tel.008610 68316677-2311, fax 8498 3993)
- Beijing International Conference Center (tel. 008610 8497 3060, fax 8498 3993)
- National Agriculture Exhibition Center (tel. 008610 6507 3405, fax 6502 1727)

Šanghaj

- Shanghai Mart (www.shanghaimart.hex168.com, tel. 008621 62366888-3600, fax 6236 0188)
- Shanghai Exhibition Center (tel. 008621 62790279 fax 6247 6980)
- Shanghai International Exhibition Center (www.siec-ccpit.com, tel. 008621 62755800 fax 6275 7210)
- Everbright Convention and Exhibition Center (www.secec.com, tel. 008621 64753288 fax 6484 5595)

Kanton

- Chinese Export Commodities Fairground (tel. 008620 2608 1580 fax 8666 5854)

Mezi nejdůležitější výstavy patří:

PEKING

- Výstava stavebního zařízení a stavebních materiálů
- Výstava využití odpadu a technologií pro ochranu životního prostředí
- Mezinárodní veletrh BIF
- Mezinárodní veletrh energetiky
- Mezinárodní výstava nápojů a nápojové techniky
- Mezinárodní výstava obráběcích strojů (CIMT)
- Metalurgie
- Mezinárodní výstava cementářských technologií a zařízení
- Výstava balicí techniky
- Mezinárodní výstava všeobecného strojírenství
- Mezinárodní výstava sklářských technologií, zařízení a výrobků
- Mez. výstava potravin, potravinářských technologií potravinářského zařízení
- Mezinárodní výstava stavebních strojů
- Mezinárodní výstava oděvních strojů

- Mezinárodní výstava kožařského průmyslu a výroby obuvi
- Mezinárodní výstava zemědělských strojů
- Mezinárodní výstava zařízení a technologií na ochranu životního prostředí
- Mezinárodní výstava textilních strojů
- High-tech week
- AUTO CHINA

CHENGDU

- Mezinárodní výstava zemědělských strojů
- Mezinárodní výstava kožařského průmyslu
- Mezinárodní veletrh potravinářského průmyslu
- Mezinárodní výstava zařízení a technologií na ochranu životního prostředí

DALIAN

- Mezinárodní výstava automobilů a automobilových dílů

GUANGZHOU /Kanton/

- Mezinárodní výstava stavebních technologií a materiálů
- Mezinárodní výstava technologií a zařízení na ochranu životního prostředí
- Mezinárodní výstava textilních strojů
- Mezinárodní výstava automobilů a motocyklů

SHANGHAI

- Mezinárodní výstava automobilů a výrobních technologií
- Mezinárodní výstava zařízení a technologií na opracování kovů
- Mezinárodní výstava rafinačních, petrochemických a chemických technologií
- Mezinárodní výstava balicí techniky a zpracování potravin,
- Mezinárodní výstava technologií a zařízení pro ochranu životního prostředí
- Expo Železnice
- Obuv, kožené zboží a průmyslové zařízení
- Energetika
- Mezinárodní výstava techniky ochrany životního prostředí a kontroly znečištění ovzduší
- Mezinárodní výstava zpracování potravin a balicí techniky
- Metal - mezinárodní výstava obráběcích a tvářecích strojů a svařovací techniky
- Auto China - mezinárodní výstava automobilů a příslušenství
- Mezinárodní výstava textilních strojů

SHENZHEN

- Mezinárodní výstava high-tech produkce

TIANJIN

- Mezinárodní výstava textilních strojů a příslušenství
- Mezinárodní výstava technologií a zařízení na úpravu vody
- Mezinárodní výstava technologií a zařízení na ochranu životního prostředí
- Mezinárodní výstava zemědělské techniky a zemědělských strojů
- Mezinárodní veletrh chemického průmyslu
- Mezinárodní výstava automobilů a náhradních dílů
- Výstava textilního a oděvního průmyslu

WUHAN

- Mezinárodní výstava textilních a oděvních strojů a příslušenství
- Mezinárodní výstava zařízení na zpracování potravin a balicí techniky
- Výstava automobilového průmyslu a automobilových dílů
- Výstava tvářecích strojů

ZHENGZHOU

- Výstava textilních strojů

ZHUHAI

- výstava letecké techniky

Seznam není vyčerpávající ani pokud jde o komodity, ani co se týká pořadajících měst. Většina výstav se periodicky opakuje v jedno- či dvouletém cyklu. U velkých mezinárodních výstav (např. energetika, automobily a příslušenství, balicí technika) dále platí, že se jeden rok konají v Pekingu, v následujícím roce v Šanghaji. ZÚ má k dispozici přehledy hlavních výstav pořádaných v běžném roce od významných pořadatelů jako CCPIT (www.ccpit.org), Adsale (www.adsale.com.hk), Messe Dusseldorf (www.mdc.com.cn), Hannover Fairs China (www.hfchina.com/fairs/fairschina_en.asp) a je připraven poskytnout podrobnější informace, pokud o ně bude zájem. Seznam veletrhů, které se pořádají v Číně lze také nalézt na následujících webových stránkách: www.fairguide.com a www.eventseye.com. Lze také doporučit volně přístupné vyhledávače, jako je především <http://www.biztradeshows.com/>.

9. Investiční klima

ČLR absorbovala od zahájení ekonomických reforem v roce 1979 celkem 943 mld. USD přímých zahraničních investic, což je lví podíl na PZI celého asijského regionu a více než se podařilo kterékoli rozvojové zemi.

Investiční prostředí v ČLR se výrazně zlepšilo po jejím vstupu do WTO v prosinci 2001, což se projevilo na skutečnosti, že z výše uvedeného objemu investic více než polovina přišla až po tomto datu. Snížení celních tarifů proběhlo podle plánu a většina opatření pro otevření čínského trhu byla přijata. Postupně se projevuje změna charakteru zahraničních investic od počátečního přílivu velkých investic a vytváření joint ventures k současné fázi konsolidace a propojování s čínskými subjekty prostřednictvím fúzí a akvizic. Investiční prostředí se zlepšilo zejména v uvedených oblastech:

- snížení celních tarifů (celková úroveň tarifů byla v roce 2010 na stejné úrovni jako předchozí rok - 9,8%, v zemědělství průměrně 15,2%, v průmyslu 8,9%, další změny probíhají postupně - kupř. v roce 2009 byly sníženy tarify pro některé typy paliv na 1%)
- liberalizace některých regulovaných sektorů ekonomiky (kupř. zlepšený přístup ve službách)
- zlepšení podnikatelského prostředí (přijetí nových zákonů)
- státní administrativa (více kontroly, boj s korupcí)
- registrace firem (zlevnění a zjednodušení)
- infrastruktura (zejména dopravní)
- pracovní síla (zvýšení kvality)
- politická stabilita (posílení současné vládnoucí garnitury, větší důraz na řešení problémů).

Na druhou stranu se projevily také změny, které omezují doposud preferované zahraniční investice nebo snižují jejich efektivitu jako kupř. změny v daňové oblasti (sjednocení sazeb pro zahraniční a domácí firmy), sílící lokální protekcionismus a podpora domácích firem ve vybraných sektorech, rostoucí mzdové náklady apod. Postupné posilování jüanu, globální krize a výše uvedené faktory se projevily na odklonu některých investic směrem k regionům s nižšími náklady.

Relevantním informačním zdrojem k této problematice jsou internetové stránky www.chinainvest.com.cn a www.fdi.gov.cn, kde je možné získat kromě platné legislativy i přístup k aktuálním zprávám o investičním prostředí v ČLR a speciálních ekonomických zónách.

Co se týče aktuální politiky ČLR vůči zahraničním investicím, v pětiletém výhledu Národní rozvojové a reformní komise (NDRC, 2006-2010) došlo ke změně důrazu na kvalitu projektů. Zjednodušil se systém schvalování projektů, které nevyžadují financování od státu a spadají do tzv. povolených a podporovaných investic (viz kapitola 9.1), zároveň dochází k přesunu dalších ekonomických sektorů mezi těmito kategoriemi podle aktuální potřeby regulace (kupř. uvolnění pravidel v logistice a službách, větší restrikce v investicích do nemovitostí, úbytek podpory pro exportně orientované výroby s nízkou přidanou hodnotou). Znamená to snahu vlády o přechod od dřívějšího modelu růstu za každou cenu k více udržitelnému rozvoji s důrazem na modernější technologie s šetrnějším přístupem k okolnímu prostředí. Zahraniční investice do jednodušších výrob s vysokým podílem lidské práce jsou směřovány více do chudších regionů, kde chybí zázemí pro technologicky náročnou produkci a přebývá nízkokvalifikovaná pracovní síla.

Čínská vláda navíc jeví stále méně ochoty připustit větší podíl zahraničních firem v tzv. strategických odvětvích, s čímž souvisí i posílení funkce Ministerstva obchodu (MOFCOM) v oblasti uplatňování antimonopolního zákona. Konkrétními příklady mohou být zamítnutí akvizice firmy Huiyuan Juice ze strany Coca-Coly v roce 2009, omezení pro pivovarnickou skupinu Anheuser-Busch při nákupu firmy InBev či odkupu Sanya firmou Panasonic.

9.1. Podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Od 1. 7. 2004 nahrazuje rozhodnutí „Decision on Reforming the Investment System“ (dále jen Rozhodnutí) pravidla upravující podmínky investování „Regulations for Guiding the Direction of Foreign Investment“, které platily od 1. dubna 2002. Dle publikace „Catalogue for Guiding Foreign Investment in

Industries" (naposledy revidovaný v prosinci 2007) existují tři kategorie oborů pro zahraniční investice (nový katalog lze stáhnout z internetových stránek www.fdi.gov.cn, sekce Laws):

- zakázané (např. TV a rádio vysílání, vydávání a distribuce knih, novin a časopisů, odporující morálce, věnované vojenským a politickým záležitostem);
- s omezením (obecně výrobní projekty s nízkou přidanou hodnotou, zatěžující životní prostředí, určené výhradně pro export, poprvé též projekty real estate);
- podporované (např. výroba integrovaných obvodů, ochrana životního prostředí, vývoj softwaru, vývojová a výzkumná centra).

Místní vlády mohou schvalovat zahraniční investici v podporované kategorii nezávisle (samostatně do 100 mil. USD). Zahraniční investice do omezených či zakázaných oborů musí získat schválení z ústředí. Zařazení projektu do určité kategorie však nemusí být zcela striktní.

V roce 2006 vyšlo také nařízení "Provisions on Mergers and Acquisitions of Domestic Enterprises by Foreign Investors", které stanoví povinnost Ministerstva obchodu (MOFCOM) a Státního úřadu pro průmysl a obchod (SAIC) zvážit transakce s účastí zahraničního kapitálu v sektorech, kde by mohly způsobit "přílišnou koncentraci, poškodit zdravé konkurenční prostředí, poškodit zájmy spotřebitelů." Tato opatření byla aktualizována v červnu roku 2009 a opět 4. března 2011 oběžníkem vlády "Establishment of Security Review System Regarding Merger and Acquisition of Domestic Enterprises by Foreign Investors."

Se vstupem do WTO se ČLR zavázala k postupnému uvolnění některých z hlediska zahraničních investic strategických oblastí – bankovníctví (viz kapitola 5 - Finanční sektor), telekomunikace, maloobchod, velkoobchod a distribuce.

Potenciální investoři mohou realizovat své záměry v ČLR založením třech druhů společností:

- plně vlastněná zahraničním subjektem (Wholly Foreign Own Enterprise, WFOE) - není stanovena minimální ani maximální výše vloženého kapitálu. Pokud je vklad splácen ve splátkách, musí být splacen do tří let, přičemž první splátka, která činí minimálně 15 % celkové částky, musí být zaplacená do 90 dnů od vystavení povolení k činnosti;
- Equity Joint Venture - společný podnik, kde práva a povinnosti odpovídají podílu jednotlivých společníků; minimální podíl zahraničního investora musí být alespoň 25%, horní hranice neexistuje;
- Contractual Joint Venture – společný podnik, který zpravidla vzniká na kratší dobu nebo při investicích typu BOT; na rozdíl od 1) i 2) není vyžadována registrace jako právnická osoba; zisky nemusí být rozděleny podle podílů; minimální podíl zahraničního investora je stejný jako u 2).

Prodej, resp. nákup licencí a know-how je v ČLR běžný a představuje jednu z forem, jak proniknout na čínský trh. ČLR volá stále častěji po nákupu moderních technologií s vysokou výrobní náročností. Předmětem jejího zájmu jsou především USA, od nichž ČLR požaduje prodej těchto technologií s odvoláním na prohlubující se deficit USA ve vzájemné obchodní bilanci. USA, v poslední době však i země EU, se pochopitelně zdráhají tyto technologie nabízet v obavách ze zneužití autorských práv či zneužití moderních technologií pro vojenské účely.

9.2. Přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Příliv přímých zahraničních investic (PZI) dosahuje od 90. let úctyhodné výše. V letech 1985-92 byla průměrná roční hodnota PZI v ČLR 3,9 mld USD, v letech 1993-2000 již 38 mld USD. V roce 2004 dosáhly PZI opět rekordní úrovně, když se jejich příliv zvýšil o 13,3% v porovnání s rokem 2003. Nebylo sice naplněno očekávání v podobě 70 mld. USD (pro toto období), nicméně ČLR byla za USA hlavním příjemcem v objemu získaných zahraničních investic. V roce 2007 PZI do ČLR vzrostly o 13,6% na 74,8 mld. USD (82,66 mld. USD včetně finančních investic). V roce 2007 bylo schváleno 37 871 nových projektů, což reprezentovalo pokles o 8,7% v porovnání s předchozím rokem.

Celkový nárůst za rok 2008 dosáhl 23,5% a celkového objemu 92,4 mld. USD (údaj zahrnuje nefinanční PZI, tj. neregistruje investice v bankovníctví, pojišťovnictví a cenných papírech). Počet schválených projektů (nově vytvořených podniků se zahr. vlastníkem) poklesl na 27,5 tisíce.

Vliv krize pokračoval i v roce 2009, kdy Ministerstvo obchodu ČLR registrovalo snížení přílivu PZI na 90 mld. USD a 23,4 tisíce projektů. V roce 2010 vzniklo 27.406 podniků se zahraniční účastí v nefinanční oblasti (o 16,9% více než v roce 2009) a celkový objem užitého zahraničního kapitálu vzrostl o 17,4% na 105,7 mld. USD. Růst byl tažen především zvýšením zahraničních investic do sektoru služeb (zvýšení o 28,6% ve srovnání s rokem 2009) a centrálních a západních regionů ČLR (zvýšení o 27,6% ve srovnání s rokem 2009). Dále pak pokračovala snaha čínské vlády lákat především atraktivní investice do sektorů s vyšší přidanou hodnotou.

Dle teritoriální struktury patří mezi nejvýznamnější investory v ČLR následující země (tvořící 85,3%, resp. 84,6% a 87,4% z celkových užitých zahraničních investic v ČLR, údaje za roky 2007, 2008 a 2009):

Přehled nejvýznamnějších investorů v ČLR

Země	mld. USD	Podíl (%)	mld. USD	Podíl (%)	mld. USD	Podíl (%)
Hongkong	27,703	37,1	41,036	44,4	46,076	51,2
Panenské ostrovy	16,552	22,1	15,954	17,3	11,299	12,6
Japonsko	3,589	4,8	3,652	4,0	4,105	4,6
Korejská republika	3,678	4,9	3,135	3,4	2,700	3,0
USA	2,616	3,5	2,944	3,2	2,555	2,8
Singapur	3,185	4,3	4,435	4,8	3,605	4,0
Tchajwan	1,774	2,4	1,899	2,1	1,881	2,1
Kajmanské ostrovy	2,543	3,4	3,145	3,4	2,582	2,9
SRN	0,734	1,0	900	1,0	1,217	1,4
V.Británie	0,831	1,1	914	1,0	679	0,8
Macao	x	x	x	x	815	0,9
Mauricius	1,333	1,8	1,494	1,6	x	x
Kanada	x	x	x	x	862	1,0

Zdroj: Economist Intelligence Unit

Přibližně 85 % zahraničních investic v ČLR je umístěno v pobřežních oblastech. Nejoblíbenější oblastí byl tzv. „Velký Kanton“ (provincie Guangdong, Fujian a Hainan), který v roce 1993 přilákal 40 % využitých PZI, postupně se však podíl snížil a v roce 2009 činil už jen 25 %. Podíl oblasti v deltě řeky Yangtze, skládající se ze Šanghaje a provincií Jiangsu a Zhejiang, zaznamenal růst v roce 2009 na cca 54 %. Oblast „Velký Peking“, zahrnující hlavní město, samosprávné město Tianjin a provincii Hebei, přilákala v roce 1993 6 % PZI a v roce 2009 již 21 % PZI.

Největší objem zahraničních investic směřoval do výroby (46,9%), převážně do výroby telekomunikačních zařízení, počítačů a jiných elektronických zařízení, do chemického průmyslu a výroby zařízení pro speciální účely. Nejvíce zahraničních investic v sektoru služeb patřilo obchodování s nemovitostmi, dopravě, IT technologiím a leasingovým a obchodním službám.

Rozdělení zahraničních investic podle sektorů v roce 2010

Sektor	Počet podniků	změna %	mld. USD	změna %
Celkem	27 406	16,9	105,74	17,4
Výroba	11 047	13,1	49,59	6,0
Služby, z toho				
- Elektřina, plyn, voda (výroba a distribuce)	210	-11,8	2,12	0,6
- Doprava, sklady, pošty	396	0,3	2,24	-11,2
- Přenos informací, informační služby a software	1 046	-3,2	2,49	10,7

- Velko- a maloobchod	6 786	33,1	6,6	22,4
Nemovitosti, z toho	689	21,1	23,99	42,8
- Leasing, obch. služby	3 418	19,3	7,13	17,3
- Správa nemovitostí	217	4,8	2,05	29,4

Zdroj: Národní statistický úřad ČLR

Čínské investice v zahraničí

Mezi roky 1982 a 1989 nepřekročil roční objem přímých zahraničních investic z ČLR 0,5 mld. USD, zatímco mezi roky 1990 a 1999 povyrostl na 2 mld. USD. V roce 2004 Ministerstvo obchodu vydalo nařízení, které zjednodušilo schvalovací proceduru pro čínské investice v zahraničí (do 3 mil. USD může schválit lokální úřad, nad tuto částku MOFCOM), což umožnilo jejich rychlý nárůst. V roce 2005 poskočily čínské PZI na 12,3 mld. USD a jejich silný růst pokračoval i v následujících letech (viz tabulka).

Vývoj čínských přímých zahraničních investic (nefinančních)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
mld. USD	17,6	24,8	40,7	43,3	59,0

Zdroj: Economist Intelligence Unit, Národní statistický úřad ČLR

V roce 2010 evidoval Národní statistický úřad ČLR objem čínských zahraničních nefinančních investic 59,0 mld. USD, tj. o 36,3% více než o rok dříve, přičemž počet zahraničních akvizic a sloučení narostl o 30% a ustálil se na čísle 188 a hodnotě 38 miliard dolarů.

Čínské PZI lze podle analytiků rozdělit na tři typy:

- nákupy podílů či celých zahraničních firem velkými státními podniky (kupř. CNPC a PetroKazakhstan, Sinopec a Tanganyika Oil, CIC KazMunaiGas Exploration Production, CIC a Blackstone, CIC a Morgan Stanley)
- stát vs. stát, úvěry za ropu, kde ČLR podepisuje dlouhodobé kontrakty na dodávku ropy (celkem 40 mld. USD s Ruskem, Brazílií, Venezuelou a Kazachstánem)
- "nízkoprofilové" nákupy (státní i soukromé), tj. mimo surovinový sektor (např. Lenovo a IBM, SAIC a MG Rover, Geely a Volvo, Weichai Power a Moteurs Baudouin)

Tuzemské firmy procházejí restrukturalizací, přičemž zvažují nové strategie vč. investic v zahraničí. Vláda podporuje nejvýznamnější čínské firmy, aby investovaly v zahraničí a především, aby se zaměřily na Afriku, jihovýchodní Asii, Blízký Východ a Latinskou Ameriku, protože to jsou trhy, kde mají čínské firmy šanci uspět, a se zde nachází obrovské zásoby surovin.

Rozdělení přímých čínských zahraničních investic v zahraničí za léta 2005-2009

Region	PZI v mld. USD
USA	21,3
Evropa, z toho	32,9
- Velká Británie	8,2
- Řecko	7,6
- Švýcarsko	7,2
západní Asie, z toho	35,1
- Írán	10,8
- Kazachstán	9,7
- Rusko	5,1
východní Asie, z toho	18,4
- Singapur	7,0
- Indonésie	3,6

- Filipíny	2,6
západní polokoule, z toho	17,0
- Peru	4,4
- Kanada	4,4
subsaharská Afrika, z toho	36,4
- DR Kongo	7,9
- JAR	5,8
- Nigérie	5,8
- Niger	5,0
arabské země, z toho	28,5
- Saúdská Arábie	8,0
- Alžírsko	6,6
- Irák	4,1
Austrálie	31,4

Zdroj: Heritage Foundation dataset, Uconn China Study

Nejvíce čínských investic směřuje do informačního, telekomunikačního, důlního a zpracovatelského průmyslu. Podle studie Uconn China Study z transakcí nad 100 mil. USD v letech 2005-2009 směřovalo z ČLR do energetiky a paliv 72,2 mld. USD, financí a nemovitostí 33,4 mld. USD, kovů 62,5 mld. USD, dopravy 3,2 mld. USD a ostatních 2,9 mld. USD.

NDRC (National Development and Reform Commission) vydala třetí část katalogu pro čínské investice v zahraničí, který pokrývá 32 zemí. Např. pro sektor ropy a zemního plynu je doporučeno k investicím 9 zemí: Kuvajt, Qatar, Omán, Maroko, Niger, Libye, Norsko, Ekvádor a Bolívie.

Další informace k přímým zahraničním investicím jsou dostupné na www.fdi.gov.cn a www.chinainvest.com.cn.

9.3. České investice v teritoriu

Česká republika sukcedovala do Smlouvy o ochraně a podpoře investic mezi vládou České a Slovenské federativní republiky a vládou Čínské lidové republiky ze dne 4. 12. 1991. Oficiálně k tomuto aktu došlo při návštěvě premiéra Klause v ČLR v roce 1994 výměnou dopisů.

Podle této Smlouvy by měly být na trzích obou zemí vytvořeny pro subjekty smluvní strany stejné podmínky, jaké mají subjekty místní. Není pochyb o tom, že česká strana toto ustanovení plní, o čemž svědčí rostoucí počet čínských firem působících v ČR. Na druhé straně značně negativní zkušenosti českých subjektů s investováním v ČLR byly důvodem pro aktualizaci uvedené smlouvy, ke které došlo v prosinci 2005. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Čínské lidové republiky o podpoře a vzájemné ochraně investic vstoupila v platnost dne 1. 9. 2006.

Zde jsou uvedeny některé investiční projekty s českou účastí:

- U příležitosti návštěvy prezidenta republiky Václav Klause v dubnu 2004 byl oznámen záměr společnosti Škoda Auto vyrábět vozy modelové řady Octavia v ČLR. Předseda představenstva Škody Auto Detlef Wittig dne 11. dubna 2005 podepsal licenční smlouvu o výrobě s představiteli Shanghai Volkswagen. Výroba byla zahájena na počátku června roku 2007. Jde o výrobu výhradně pro čínský trh v rozsahu až 80.000 vozů ročně. V březnu 2007 byl otevřen oficiálně první nový showroom vozů Škoda, další autosalóny postupně následovaly. 600 vozidel Škoda Octavia se stalo součástí oficiální flotily vozidel čínského organizačního výboru pro OH a Paralympiádu v Pekingu v srpnu a září 2008. V prosinci 2008 byla zahájena také výroba modelu Fabia, v dubnu 2009 byl představen čínskému trhu model Superb nové řady, jehož výroba a prodej se oficiálně rozběhly v srpnu téhož roku. V současnosti výroba a prodej škodovek v ČLR dosahuje ročně dvěstě tisíc kusů, ČLR je tak po SRN druhým největším trhem automobilky.
- Největší česká finanční skupina PPF rozšiřuje své aktivity v ČLR, přičemž se kromě správy pohledávek angažuje zejména v retailovém bankovníctví a poskytování spotřebitelských úvěrů na nákup zboží dlouhodobé spotřeby (pod značkou Home Credit). Projekt Home Credit byl slavnostně

spuštěn za podpory ZÚ Peking v lednu roku 2008, v březnu 2010 získala PPF jako první zahraniční firma jednu ze čtyř pilotních licencí pro tzv. Consumer Finance Company v Tianjinu, od prosince 2010 zahájila činnost nově založená CFC. Skupina působí kromě Tianjinu také v hlavním městě, dále v Shenzhenu, Guangzhou a Chengdu, postupně budou přibývat i další významná města s ohledem na budoucí expanzi.

- Společnost ECM, která se zabývá developerskou činností, dospěla k dohodě s potenciálními partnery o společném investičním projektu na výstavbu obchodně-kancelářských prostor v městské části Zhongguancun v Pekingu (projekty Globe Plaza/ECMall a Metropolis Tower). Úspěšný závěr jednání byl korunován podpisem dohody v srpnu v Pekingu. Na konci září 2009 byl zahájen provoz obchodního domu ECMall, kancelářská budova Metropolis Tower byla otevřena na konci roku.
- TOS Varnsdorf v 1. čtvrtletí 2005 podepsal dohody o založení joint venture s čínskou stranou. Podnik s názvem „TOS Kunming“ sídlí ve stejnojmenném hlavním městě jihočínské provincie Yunnan a zahájil výrobu moderních obráběcích strojů již v r. 2005. Od té doby se daří každoročně významným způsobem rozšiřovat výrobu i prodej nejen na místním trhu.
- Společnost AGROFERT investovala částku cca 20 miliónů USD (zhruba 452 miliónů Kč) ve městě Tongling do výroby oxidu titaničitého ve spolupráci s místní Anhui Xinda Taiye Company. Titanová běloba se zde vyrábí podle technologie přerovské Prechezy, která se touto produkcí zabývá téměř 40 let.
- Společnost RAVAK, největší výrobce sanitárního vybavení v ČR, již několik let vyrábí v továrně u Šanghaje vany a sprchové kouty pod stejnojmennou značkou.
- Společnost Koh-i-noor v Nanjingu vyrábí kancelářské potřeby pro tuzemský trh i zahraničí.
- Green Gas International BV a jeho joint-venture v provincii Shanxi, které se zaměřuje na projekty v oblasti obnovitelných zdrojů energie /důlní plyny, skládkové plyny/ a ochranu životního prostředí.
- Škoda Machine Tool vlastní v provincii Liaoning (u města Dalian) továrnu na výrobu obráběcích strojů typu FCW.
- Společnost TESCANA podepsala v roce 2009 v Šanghaji smlouvu o založení společného podniku na výrobu rastrovacích elektronových mikroskopů.
- Společnost Škoda Electric podepsala v srpnu 2010 smlouvu o založení společného podniku na výrobu dílů pro vagóny metra ve městě Suzhou.
- Společnost STAVUS podepsala v lednu 2011 v Lanzhou (provincie Gansu) společně s čínským výrobcem nákladních aut Gansu Guotou memorandum o založení joint-venture na produkci traktorových motorů.

9.4. Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Čínská vláda kvůli velkým ekonomickým rozdílům mezi územními celky před časem zahájila velký program pro rozvoj 8 centrálních a 12 západních provincií. Sem patří: Shanxi, Jilin, Heilongjiang, Anhui, Jiangxi, Henan, Hubei, Hunan, Chongqing, Sichuan, Guizhou, Yunnan, Tibet, Shaanxi, Gansu, Qinghai, Vnitřní Mongolsko, Ningxia, Xinjiang, Guangxi. Pro uvedené provincie v červnu 2004 Státní rozvojová a reformní komise ČLR a Ministerstvo obchodu ČLR schválily společně nově revidovaný materiál na podporu investic. Dokument má název „Catalogue of Competitive Industries Open to Foreign Investment in the Central and Western Part of China“. Pro každou provincii je jmenována řada konkrétních odvětví, která by měla mít větší podporu správních úřadů ČLR.

Nově se pokouší vláda ČLR revitalizovat dřívější průmyslové oblasti na severovýchodě země. Sem patří 3 provincie: Liaoning, Jilin, Heilongjiang. Tyto provincie jsou také předmětem zájmu ZÚ Peking a českých podnikatelských subjektů. Jedním z nadějných projektů pro zahraniční investory může do budoucna být tzv. Greater Tumen Initiative, která zahrnuje území provincie Jilin a příhraničí Ruské federace a Severní Koreje.

Všechny investičně zvýhodněné oblasti Číny (tzn. centrální, severní a západní regiony) jsou však poměrně vzdálené od logistických cest (přístavů) a proto není možné doporučit investici, která má být zaměřena na exportní produkci pro západní trhy (zvýhodnění dané nižší cenou práce a pobídkami většinou nevyváží vyšší náklady na dopravu zboží). Proto se přes všechna opatření vlády stále většina PZI nachází na jihovýchodním pobřeží Číny. Investici do podporovaných regionů lze doporučit tam, kde nemá být produkce exportována, ale určena především pro čínský trh.

Nejperspektivnější z hlediska investic jsou odvětví, která se teprve začínají otevírat zahraničnímu kapitálu, tj. finanční sektor, domácí obchod a distribuce, služby cestovních kanceláří a dále tzv. high-tech obory, především informační technologie. Na druhou stranu, tato odvětví patří vzhledem k potřebě znalosti místního trhu mezi ta nejsložitější. Mimo uvedené oblasti budou PZI přednostně směřovány do rozvoje zemědělské výroby (nové technologie, zemědělská infrastruktura aj.), energetiky (výroba i rozvod, obnovitelné zdroje energie), dopravy, využití přírodních zdrojů (včetně bezpečnosti v dolech), strojírenství, petrochemie, farmacie, výroby zdravotnického zařízení a projektů zaměřených na vývoz.

9.5. Rizika investování v teritoriu

Firma, která se rozhodne investovat v ČLR, musí - výměnou za unikátní příležitost, kterou nabízí trh s téměř půl druhou miliardou potenciálních spotřebitelů - počítat s určitou byrokracií, možnou korupcí, liknavostí státních úředníků, častými nenadálými změnami pravidel a úpravami podmínek, mnohými specifickými technickými překážkami a vysokými mimomzdovými náklady. Problémem v oblasti přímých zahraničních investic byla dříve nízká návratnost kapitálu, která dosahovala v dlouhodobém průměru pouhých 3 % a omezený transfer zisku mimo území ČLR (firmy bývají nuceny se zavázat k reinvestování profitu). Růst návratnosti byl zaznamenán až po roce 2001 díky lepšímu investičnímu prostředí pod vlivem členství ČLR ve WTO. Pro zajímavost uvádíme shrnutí aktuální (třináctého) podnikatelského průzkumu mezi americkými podnikateli sdruženými v komoře Amcham:

- 69 procent všech dotázaných amerických firem produkuje v Číně zboží nebo poskytuje služby výhradně pro čínský trh.
- 71 procent společností věří, že jsou diskriminovány v průběhu udělování podnikatelského oprávnění. Vadí jim zdlouhavost, netransparentnost a délka procesu.
- 35 procent dotázaných se domnívá, že zisk podnikatelského oprávnění je v zásadě komplikovanější než v minulosti.
- Dvě třetiny dotázaných společností považují IPR za důležité pro jejich business – z těchto dvou třetin považuje 70 procent dotázaných ochranu IPR v ČLR za nedostatečnou.

Největší riziko však spočívá v odlišnosti podnikatelského prostředí a mentality lidí, které mají za následek pro západního investora těžko pochopitelné dodržování dohod (dohody jsou většinou dodržovány, pokud je to pro čínskou stranu výhodné). Negativní zkušenosti některých zahraničních firem (vč. českých), které v ČLR investovaly a později byly „vyšachovány“, aniž by se jim vrátila alespoň část jejich investic, musí vést k opatrnosti při nových čínských akvizicích.

Pro větší přehled lze nejčastější rizika shrnout do několika bodů:

- ochrana duševních práv vlastnictví - jedná se o letitý problém, jehož řešení je v místních podmínkách stále pomalé, tresty pro narušitele nízké a riziko kopírování poměrně velké. České firmy však navíc situaci často podceňují; radě problémů jde zabránit včasnou registrací ochranné známky, monitoringem trhu ve spolupráci se ZÚ Peking a dalšími subjekty, jakož i využíváním nástrojů, které poskytuje členství ČR v EU a WTO. Významnou součástí prevence je také dobře zvolená podnikatelská strategie (kupř. prodej licence místnímu partnerovi, podpora výzkumu a vývoje v mateřské firmě, joint venture v ČLR s větší možností dozoru nad patenty apod.);
- byrokratické překážky - různá nařízení a interní směrnice, jejichž znění a aplikace je obtížné sledovat bez zázemí na místě, omezení při transferu prostředků (v současné době spíše do ČLR než obráceně díky rostoucím devizovým rezervám ČLR), měnící se podnikatelské prostředí podle vládních záměrů (nové zákony, postupné omezování výhod pro zahraniční investory);
- lokální protekcionismus - zejména na místní úrovni, na centrální úrovni v podobě netarifních překážek ve strategických sektorech;
- rozdílná mentalita - odlišnosti kulturní, jiné obchodní zvyklosti (i co se týče např. platnosti smluv);
- jazyková bariéra - význam místních sil, spolehlivých tlumočnicků atd.

10. Očekávaný vývoj v teritoriu

Nárůst reálného HDP ČLR zrychlil z 9,2% v roce 2009 na 10,3% v roce 2010. Zrychlení růstu HDP bylo taženo rostoucí aktivitou ve všech oblastech ekonomiky a podpořeno rozvolněnou úvěrovou politikou vlády a dozvuky stimulačního balíčku z roku 2009 (586 mld. USD). Míra růstu roce 2011 však podle většiny prognóz klesne zpět k 9% díky zmenšení stimulačních výdajů, přísnější regulace povede ke zpomalení růstu objemu investic do nemovitostí.

Největším nebezpečím pro stabilní čínský růst v roce 2011 bude míra inflace. V únoru činil růst spotřebitelských cen 4,9% a v roce 2011 se očekává 5% průměr. Hlavním důvodem pro aktuální vzestup inflace je špatná sklizeň, která v minulém roce téměř dvojnásobně zvýšila cenu potravin. Tyto tlaky by se měly zklidnit s návratem počásí k normálu. Nicméně i jádrová inflace (bez potravin) v posledních měsících dosáhla rekordní výše 2,6%.

Existují i další známky hrozícího přehřátí ekonomiky. Nominální mzda na hlavu se ve třetím čtvrtletí roku 2010 zvýšila téměř o 18%. Je pravděpodobné, že vyšší mzdové náklady budou dále podporovat růst cen zboží. Vývoj na realitním trhu také dává určité důvody k obavám. I když oficiální data ukazují, že reálné ceny domů v průběhu posledních dvou let vzrostly o pouhých 8,7% (o 16% za posledních pět let), na trhu existuje velký rozdíl mezi růstem nabídky a poptávky po bydlení. V uplynulém roce nabídka výrazně převýšila nad poptávkou a v roce 2011 by tak musel přijít prodejní boom, aby se zcela rozplynulo dramatické riziko poklesu cen nemovitostí (prasknutí bubliny).

Čínská vláda tak bude muset v roce 2011 podnikat razantní kroky k ochlazení ekonomiky. Prezident Wen Ťia-pao dal na jarním Všelidovém shromáždění jasně najevo, že vláda považuje inflaci za vážnou hrozbu pro ekonomickou stabilitu Číny. V roce 2010 vláda zvýšila výši minimálních bankovních rezerv šestkrát. V říjnu a prosinci 2010 byly zvýšeny úrokové sazby. Vláda také přistoupila k omezení růstu cen prostřednictvím administrativních opatření, jako je regulace cen některých základních potravin, dotace a uvolnění nouzových zásob potravin a pohonných hmot z vládních skladů. Zatím však byly úřady úspěšné pouze v omezení objemu poskytovaných bankovních úvěrů. Bankovní úvěry však nejsou jediným faktorem, který přispívá k příliš vysokému objemu peněz dostupných v čínské ekonomice. Firmy získávají velké množství finančních zdrojů na trhu s podnikovými dluhopisy. Nerozdělený zisk (retained earnings) v čínských firmách v roce 2010 vzrostl s tím, jak vzrostly firemní zisky o 50%. Míra měnového agregátu M2 v poměru k HDP (jako ukazatel likvidity) se zvýšila ze 152% v roce 2008 na 178% v roce 2009 a 191% v roce 2010.

Lze se domnívat, že prudentní hospodářská politika bude pokračovat i v roce 2011. Požadavky na kapitálovou přiměřenost bank a úrokové sazby budou v následujících měsících pravděpodobně opět růst. Je také pravděpodobná mírná apreciacie čínského jüanu. Opatrné prognózy hovoří o inflaci kolem 5% (ale objevují se i názory, že inflace vyšplhá až k 7%). Pokud by měla inflace dále stoupat, regulační opatření nevyhnutelně omezí hospodářský růst, který by mohl v tomto případě sklouznout i pod obecně předpovídaných 9 procent (růst pod 7 procent by byl čínskými úřady pravděpodobně považován za neakceptovatelný).

10.1. Významné události v následujícím roce a jejich dopady na ekonomickou sféru země

Nejdůležitější událostí roku 2011 pravděpodobně zůstane přijetí nového, 12. pětiletého plánu (2011-2015), který nastavuje kormidlo čínské ekonomiky a celé společnosti potřebným směrem v duchu vědeckého rozvoje a sociální harmonie, jejichž principy razí současné vedení na čele s prezidentem Hu Jintao a premiérem Wen Jiabao. O nové pětiletce obsahuje více podrobností kapitola 10.2.

Rok 2011 proběhne rovněž ve znamení příprav na střídání generací v čele strany a státu, prezident Hu Jintao a premiér Wen Jiabao předají podle plánu kormidlo svým nástupcům, jejichž jména budou oznámena oficiálně později. Předávání moci již tradičně doprovází veřejné i zákulisní přesuny, boje o moc a dobré nástupní pozice do dalšího období.

Jinak lze říci, že po letech 2008 (LOH) a 2010 (EXPO Šanghaj) nečeká ČLR v roce 2011 žádná plánovaná významná událost, která by měla mít dramatické dopady na ekonomiku země.

10.2. Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daní apod.

14. března 2011 schválilo Všečínské shromáždění lidových zástupců (parlament, VSLZ) dvanáctý pětiletý plán rozvoje čínské ekonomiky pro roky 2011 až 2015. Dvanáctý plán staví na půdorysu naznačeném již v jedenácté „pětiletce“. Velký důraz je kladen na ochranu životního prostředí a podporu rozvoje spotřebitelské poptávky, nicméně nejsou opomíjena ani tradiční témata – rozvoj průmyslu a investice do infrastruktury.

V novém plánu se výslovně nehovoří o potřebě snížit orientaci čínské ekonomiky na export, přesto lze říci, že některé konkrétní navržené kroky (např. výrazné zvýšení minimální mzdy) k tomuto cíli bezpochyby směřují.

Nejdůležitější ukazatele nového plánu:

Ekonomické cíle

- Růst HDP v průměru o 7 procent ročně
- Vytvoření 45 milionů pracovních míst (v městských oblastech)
- Udržení nezaměstnanosti pod 5 procenty
- Stabilní (udržitelný) vývoj cen

Hospodářská restrukturalizace

- Zvýšení domácí spotřeby (spotřebitelské poptávky)
- Zvýšení podílu sektoru služeb na tvorbě HDP (o 4 procenta na 47 procent)
- Míra urbanizace 51,5 procenta (zvýšení o 4 procentní body)

Inovace

- Výdaje na výzkum a vývoj ve výši 2,2 procenta HDP
- Zvýšení počtu nově registrovaných patentů (3,3 na 10.000 lidí)

Životní prostředí a čisté energie

- Energie vyrobená z ne-fosilních paliv pokryje 11,4 procenta spotřeby
- Spotřeba vody na vytvoření jednotky HDP bude snížena o 30 procent
- Spotřeba energie na vytvoření jednotky HDP bude snížena o 16 procent
- Emise oxidu uhličitého na vytvoření jednotky HDP se sníží o 17 procent
- Pokrytí země lesy vzroste na 21,66 procenta

Zemědělství

- Roční produkce obilí dosáhne minimálně 540 mil. tun
- Rozloha zemědělské půdy nebude menší než 121,2 mil. hektarů

Kvalita života

- Počet obyvatel nepřekročí 1,39 miliardy
- Průměrná doba dožití se zvýší o jeden rok
- Penzijní pojištění zahrne všechny obyvatele venkova a 357 milionů obyvatel měst
- Bude zahájena výstavba 36 milionů bytů pro sociálně slabé rodiny
- Minimální mzda se zvýší nejméně o 13 procent každý rok

Reformy

- Bude podporován vstup státních společností na burzu

- Budou provedeny další reformy v monopolních odvětví ekonomiky (snadnější vstup na trh a větší konkurence)
- Bude dále zlepšován výkon veřejné správy

Změny v legislativní oblasti

Nová legislativa o reprezentačních kancelářích

Nová legislativa o reprezentačních kancelářích vstoupila v platnost 1. března 2010. Podstatou nové regulace je zpřesnění definice okruhu činnosti, kterou mohou vykonávat reprezentační kanceláře zahraničních firem (směrem k jeho omezení), zvýšení sankcí za nerespektování tohoto vymezení, omezení počtu zaměstnanců reprezentační kanceláře (na čtyři) a nebo povinnosti zveřejňovat pravidelnou výroční zprávu. Obecně je nová legislativa hodnocena jako další krok směrem k omezení tohoto typu zahraničních kvazi-právnických osob.

Nová legislativa regulující fúze a akvizice

1. února 2011 vstoupila v účinnost nová legislativa regulující fúze a akvizice. Nové nařízení zvyšuje pravomoci dohledových orgánů (NDRC, SAIC a částečně MOFCOM) v případě, že může být fúzí nebo akvizicí dotčen veřejný zájem.

Nové nařízení o zacházení s odpady

Prvního ledna 2010 vstoupilo v účinnost nové nařízení o zacházení s odpady (e-waste management), jenž detailněji stanovuje a zpřísňuje povinnosti pro zpracovatele použité elektroniky. Neodborné zpracování tohoto nebezpečného odpadu představuje nejen v Číně obrovskou ekologickou zátěž.

Nová pracovně právní legislativa

Od 1. prosince 2010 jsou zahraniční firmy povinny čínským zaměstnancům odvádět ze mzdy 1 až 7% stavební daň a 3% příspěvek na vzdělávání (construction tax and education surcharge). Čínské úřady uvádí, že se jedná o další krok k unifikaci daňového systému pro domácí a zahraniční firmy, nicméně zavedení proběhlo bez veřejné diskuse a v krátké době od vyhlášení.

Nový čínský „REACH“

V listopadu 2010 zavedla Čína novou legislativu pro dovoz chemikálií a jejich vstupu na trh, označovanou jako „čínský“ REACH. Legislativa významně komplikuje import chemikálií mimo jiné proto, že skokově zvyšuje požadavky kladené na notifikaci složení, účinky a rizika chemikálií.

Nové standardy pro těžbu vzácných kovů

Čínské úřady zvažují zpřísnění environmentálních standardů pro těžbu vzácných kovů (rare earths). Dle vládní instrukce z listopadu 2010 by navíc měla v sektoru těžby drahých kovů proběhnout řízená konsolidace (slučování menších dolů do větších celků). Nové nařízení zapadá do dlouhodobé linie čínské vlády – omezit a více kontrolovat získávání a export těchto „surovin budoucnosti“. Od roku 2006 tak například již není možné obdržet novou licenci na jejich těžbu.

Nová legislativa regulující realitní trh

Dle nového nařízení z listopadu roku 2010 budou moci cizinci zakoupit pouze jeden byt pro vlastní potřebu a to jen v případě, že prokáží, že v dané lokalitě pracovali po dobu minimálně jednoho roku.

Nové nařízení o bezpečnosti práce v dolech

7. října vstoupilo v účinnost nové nařízení o bezpečnosti práce v dolech. Nařízení stanoví, že vedle horníků musí na každou směnu sfárat také zástupce manažerů dolu. Čína tím chce reagovat na alarmující počet smrtelných nehod, které i v roce 2009 překročily 2500 (nehodovost v dolech je tak 37x větší než při srovnatelném objemu těžby v USA). Ihned po vstupu nařízení v účinnost zaznamenala mnohá lokální média nenadálé povyšování horníků mezi manažery dolů.

Nová legislativa o fungování alternativních platebních systémů

21. června přijala Čína novou legislativu regulující fungování alternativních platebních systémů typu PayPal (v Číně především Alipay, Tenpay a China Unionpay). Legislativa definuje rámec, ve kterém budou do budoucna finanční služby tohoto typu poskytovány - její přijetí bylo motivováno především snahou o zabránění praní špinavých peněz a omezení (v ČLR nelegálního) online sázení, k čemuž byly doposud služby toho typu v ČLR hojně využívány.

Nové nařízení o počítačových hrách

1. srpna 2010 vstoupilo v účinnost nařízení prikazující hráčům online počítačových her registrovat se pod reálnými jmény a výrobcům (provozovatelům) her tohoto typu limitovat čas, který mohou hráči strávit ve virtuálním světě. Administrativa si od tohoto kroku slibuje omezení výskytu "hráčské závislosti" především mezi nejmladší populací.

Nová regulace o šifrovacím hardware

24. dubna vstoupila přes protesty zahraničních společností v účinnost nová regulace ukládající firmám vyrábějícím a dovážejícím šifrovací hardware a software odhalit čínským úřadům principy kódování. Tyto principy považuje většina firem za své obchodní tajemství.

Nová legislativa regulující realitní trh

Podle oběžníku 10 z 17. dubna 2010 nebudou moci Číňané nakupovat nemovitosti v jiných městech, než kde prokazatelně platí v průběhu 2 posledních let daně a mají zapsán trvalý pobyt. Toto opatření bylo doplněno sérií dalších novinek – komerční banky mohou odmítnout hypotéku žadatelům, kteří již splácejí tři hypotéky (v oblastech s vysokou mírou růstu cen nemovitostí), minimální výše první splátky hypotéky vzrostla ze 40 na 50 procent vypůjčené částky.

10.3. Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR

Čínská ekonomika je lídrem mezi trhy z hlediska rychlosti rozvoje, s čímž koresponduje i neustále se měnící situace v úrovni poptávky po konkrétních druzích výrobků, technologických celků, zařízení a vybavení. O vstup na trh nejlidnatější země světa usilují firmy z mnoha zemí světa, přičemž soupeří s čím dál zdatnějšími domácími protivníky. Domácí i zahraniční konkurence je na čínském trhu pochopitelně velmi široká a umožňuje uplatnění pouze firmám připraveným a nabízejícím výrobky a služby s odpovídající hodnotou a kvalitou. Zájem o prosazení na čínském trhu musí tudíž vycházet z vyhodnocení vlastních schopností, vůle po dosažení úspěchu a z toho vyplývající strategie. Nelze počítat s tím, že by čínský trh mohla dobýt firma na dálku, bez vlastní přítomnosti nebo kvalitního místního partnera.

Řada možností k navázání obchodně-ekonomické spolupráce s ČLR se jeví v následujících oborech:

- technologie na ochranu životního prostředí (zpracování odpadu, ochrana ovzduší, kvalita vody);
- energetika (v některých oblastech dodávek pro jaderná zařízení);
- nanotechnologie a biotechnologie;
- vybavení pro hotely a restaurace (umělecké sklo, dekorace, užitkové sklo, design atd.);
- těžební technika (včetně poradenství a technologií pro zvýšení bezpečnosti těžby);
- hi-tech výrobky (kupř. komunikační technologie);
- letecký a kosmický průmysl;
- informační technologie (včetně softwarových produktů);
- zemědělství a potravinářský průmysl;
- chemický průmysl (nové výrobní technologie, petrochemie);
- služby (certifikace, reality, poradenství, bankovníctví, překladatelství, cestovní ruch atd.).

Z hlediska obchodování s ČLR bude důležité, nakolik ČLR bude postupovat v plnění svých závazků přijatých při vstupu do WTO. V tomto smyslu bude nutné podporovat jednání na vrcholné úrovni mezi EU a ČLR, kde je vytvářen silný tlak na plnění přijatých závazků. Pozitivní ekonomický dopad lze očekávat i

---

v oblasti inomingové turistiky, jakkoli se doposud nepodařilo docílit zahájení přímého leteckého spojení mezi Prahou a Pekingem.

Oblastí s nevyužitým potenciálem jsou rovněž společné projekty s čínskými firmami na třetích trzích (kupř. Rusko, SNS, Afrika, Lat. Amerika).

Možnosti pro český vývoz jsou podrobněji popsány též v kapitole 7.4.

Nevyužitý potenciál pro spolupráci představují také projekty rozvojové spolupráce EU zaměřené na ČLR, kde mají české firmy rovnocennou šanci zúčastnit se realizace a využít tak jednu z výhod členství ČR v EU. O aktuálních projektech lze najít více informací v podkapitole 4.8 Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc.